

Xoşməramlı səfir

Heydər Əlirza oğlu aydın ifadə olunan xatirəyə malik idi. Onun enerjisi ətrafda hər şeyi dəyişməyə qadir idi. Onun gəlişi ilə hər şey dəyişirdi. Onun fantastik yaddaşı, intellekti, hədsiz məlumatlılığı bəzən həlli müşkül görünən problemləri həll etməyə imkan verirdi.

*Mehriban ƏLİYEVƏ,
YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri,
Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti*

Xoşməramlı səfir

I KİTAB

BAKİ - ŞƏMS - 2005

Az2

2005

"XOŞMƏRAMLI SƏFİR"

Bakı, "ŞƏMS" nəşriyyatı - 2005, 192 səh. + 24 rəngli səh.

*Elmi redaktor və
ön sözün müəllifi:*

*İradə HÜSEYNOVA,
Təhsil nazirinin müavini,
YAP Siyasi Şurasının üzvü,
tarix elmləri doktoru, professor*

Rəyçilər:

*Vaqif ABDULLAYEV,
Milli Məclisin üzvü, siyasi
elmlər doktoru
Cəbi BƏHRAMOV,
A.Bakıxanov adına Tarix
İnstitutunun direktor müavini,
tarix elmləri namizədi*

Tərtibçilər:

*Hüseyn PAŞAYEV,
YAP Siyasi Şurasının üzvü, mətbuat
xidmətinin rəhbəri
Aftandil QASIMOV,
Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvü*

Kitabda YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycan elminin, təhsilinin və mədəniyyətinin inkişafı sahəsində gördüyü işlər, ölkəmizi beynəlxalq aləmdə yüksək səviyyədə təmsil etməsi və xeyriyyəçilik fəaliyyəti ilə bağlı məqalələr toplanmışdır.

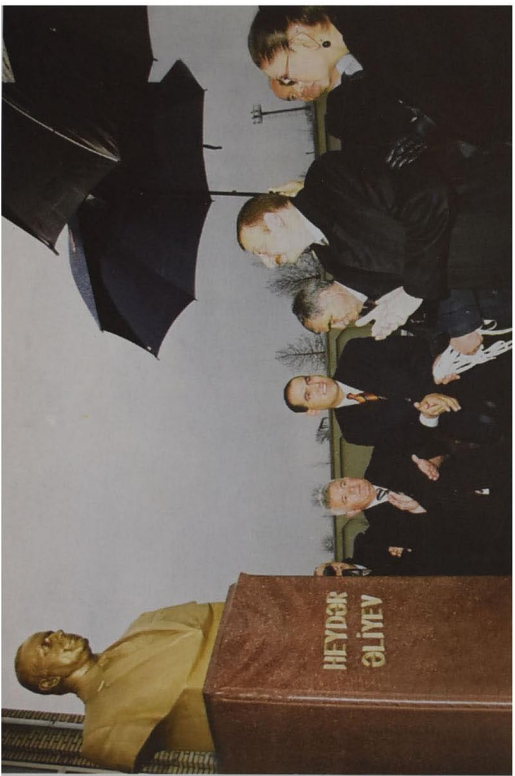
Geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulan kitab Mehriban xanım Əliyevanın nəcib və xeyirxah əməlləri ilə daha yaxından tanış olmaq baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

(Ünvanı çapə hazırlanarkən AzərTAc-ın və "Xalq Qəzeti"nin materiallarından istifadə olunub)

x $\frac{510000099}{127-2005}$ qıfılı nəşr

© ŞƏMS

Elmi redaktordan

**ÜMUMMİLLİ LİDER
HEYDƏR ƏLİYEVİN İRSİ
MÜSTƏQİL AZƏRBAYCAN
DÖVLƏTİNİN MİLLİ SƏRVƏTİDİR**

**MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVA AZƏRBAYCANIN
MİLLİ SƏRVƏTİ - HEYDƏR ƏLİYEV
İRSİNİN KEŞİYİNDƏ**

*Azərbaycan üçün Heydər Əliyevin
varlığı taleyin Tanrı payıdır.
Mehriban Əliyeva,
YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri,
Heydər Əliyev Fondunun prezidenti*

Ötən əsrin sonlarında global miqyasda cərəyan edən proseslər - Sovet imperiyasının süqutu, Qərbi sivilizasiyasına inteqrasiya, demokratik siyasi sistem quruculuğu, dövlət idarəçiliyindəki inzibati-amirlik metodlarından plüralist sistemə keçid, planlı təsərrüfatdan bazar iqtisadiyyatına transformasiya və bu sıradan olan digər problemlər xalqın düşüncəsində dövlətçilik və siyasət məfhumları haqqında ciddi stereotiplər yaratmışdı. Bütün baş verənlərin fonunda iş ictimai rəydə hakimiyyət və siyasətə qarşı narahat hisslər güclənir, cəmiyyətdə gələcək barədə ümitsizlik kompleksi formalaşır. Ötən əsrin 80-ci illərinin sonlarında

isə Azərbaycanda milli dövlətçilik mənafeələrinə xidmət edən hakimiyyətin yoxluğu ölkədə idarələnməz bir vəziyyətin yaranmasına, cəmiyyətin daxilində qarşıdurmaların geniş vüsət almasına səbəb olmuşdu. Dövlətin mövcudluğunu şübhə altına alan ictimai-siyasi durum xalqın gələcəyə inamını qırılmışdı. Lakin milli dövlətçilik düşüncəsinin formalaşmasına və ümumi maraqlara xidmət edən psixoloji atmosferin bərqərar olmasına gətirib çıxaran bir çox hadisələr bu təhlükənin qarşısının alınmasına şərait yaratdı. Xalq artıq ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin bərqərar edilməsi üçün qəli addımlar atmağın zəruriliyini dərk etməyə və bunun üçün çıxış yolları axtarmağa başladı. Bu proses uzun çəkəmədi, 1993-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsi ilə dövlətçilik institutunun əsl siması özünə qayıtdı. Xalqın dövlətçilik barədə təsəvvürləri tamamilə dəyişdi.

Azərbaycan dövlətçiliyi tarixində Heydər Əliyev irsinin özünəməxsus cəhətləri, faktiki və strateji hədəfləri, konkret məqsədləri var. Bu irs dövlətin mövcud imkanlarından cəmiyyətin iqtisadi, siyasi, mədəni, elmi-texniki və digər sahələrdə inkişafına istiqamətlənib. İlk növbədə, Heydər Əliyevin dövlətçilik irsi 1991-1993-cü illərdə cəmiyyətin gözündən düşən dövlət-hakimiyyət vəhdətinin həqiqi simasını özünə qaytarıb. Artıq bu məfhumlar nə AXC-Müsavat dövrünün kortəbii idarəçiliyini, nə də Ayaz Mütəllibov rejiminin regional üstqurumunu xatırlatmır. Heydər Əliyevin dövlətçilik irsi milli maraqların istehlakını anlamında dərk edilir. İstər sovet dövründə, istərsə də dövlət müstəqilliyimizin bərpasından sonra böyük rəhbər misli görünməmiş bir səmimiyyət və sədaqətlə Azərbaycan xalqının müasir dünyanın mədəni və demokratik dəyərlərinə tapınan millətlərin cərgəsinə qoşulması, dirçəlməsi, tərəqqisi üçün gecəli-gündüzlü gərgin əmək sərf etmişdir.

Hələ Sovet Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdə Heydər Əliyev dövlət müstəqilliyinə zəmin yaradan siyasi, iqtisadi və hüquqi sahədə mü-

hüm addımlar atmış və çox ciddi nailiyyətlər əldə etmişdir. Həmin illərdə Azərbaycanda aparılan misli görünməmiş quruculuq işlərini dövlət müstəqilliyimizə təminat verən əsas amillər kimi nəzərdən keçirmək lazımdır. Tarixi faktlar təsdiqləyir ki, Azərbaycanın müstəqilliyə gələn yolu 1970-ci illərin əvvəllərindən başlanıb. Çox sonra Heydər Əliyev 1992-ci ildə Türkiyənin "Zaman" qəzetinə verdiyi müsahibədə bununla bağlı demişdir: "Mən SSRİ respublikalarının nə vaxtsa müstəqillik əldə edəceklərini düşünürdüm. O illərdə Azərbaycanın da müstəqil dövlət olmasını arzu edirdim. Məni istefaya getməyə məcbur edənlərin əsas məqsədi Azərbaycanın müstəqillik qazanmasının qarşısını almaq idi".

1970-ci illərdə Azərbaycanın müstəqil dövlət olaraq mövcudluğunun təmin edilməsinə yönələn bir sıra mühüm addımlar atıldı. Heydər Əliyevin gərgin əməyi sayəsində Azərbaycan 15 ilə aqıraq ölkədən iri sənaye respublikasına çevrildi. Azərbaycanın neft emalı və neft-maşıqayırma, elektronika sənayesinin yüksək keyfiyyətli məhsulları, şərab məmulatları nəinki Sovet İttifaqı məkanında, eyni zamanda xarici ölkələrdə də geniş populyarlıq qazandı. İttifaq hökumətinin xüsusi qərarları ilə Azərbaycanda üzümçülük, pambıqçılıq və onların emal sənayesinin inkişafına yeni təkan verildi. Heydər Əliyevin Azərbaycanda birinci hakimiyyəti illərində həmin sahələrin inkişafı ilə kəndlərimizdə soydaşlarımızın yaşayış səviyyəsi nəzərəcarpacaq şəkildə yüksəldi, kəndlərimiz sosial-iqtisadi dirçəliş mərhələsinə qədəm qoydu. Palçıq evlər, daxmalar müasir kommunikasiyalı daş evlərə əvəz edildi.

Lakin Heydər Əliyev fenomeninin unikallığı ondadır ki, o öz siyasətini heç bir zaman birtərəfli qurmurdu. Ümummilli liderin gördüyü işlər kompleks tədbirlər sistemindən ibarət idi. Bu baxımdan, 1970-ci illərdə Azərbaycanda milli hərbi kadr hazırlığına başlanılması xüsusi olaraq maraq doğurur. Məlumdur ki, sovet hakimiyyəti illərində azərbaycanlılar hərbi kadr hazırlığına və SSRİ hərbi elitasına yaxın buraxılmır-

dılar. Halbuki Azərbaycanın ərazisində SSRİ səviyyəsində strateji əhəmiyyət kəsb edən bir neçə ali hərbi məktəb var idi. Həmin məktəblərdə təhsil alan kursantların milli mənsubiyyəti Azərbaycan üçün həqiqətən acınacaqlı idi. Respublika ərazisində yerləşməsinə baxmayaraq, bu məktəblərin minlərlə məzunu arasında yalnız beş-altı azərbaycanlı var idi və onların da çoxu “beynəlmiləl” ailələrin üzvləri idi. Təbii ki, bu tendensiya Heydər Əliyevi narahat etməyə bilməzdi. Dövlət başçısının şəxsi müdaxiləsi və qayğısı ilə 70-ci illərdən başlayaraq Bakıdakı ali hərbi məktəblərə qəbul olunan gənclərin sırasında azərbaycanlıların sayı intensiv şəkildə artmağa başladı. 1979-cu ilin statistikasına görə, kursantların 65%-ni azərbaycanlılar təşkil edirdi. Lakin bununla belə, Heydər Əliyev milli hərbi kadr hazırlığı sahəsində daha bir kardinal addım atdı. Cənşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin yaradılması imkan verdi ki, gənclərin marağı hərbi sahəyə yönəldilsin. Birmənalı şəkildə etiraf edilməlidir ki, bu da Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinə xidmət edəcək addımlardan biri idi.

Etiraf olunmalıdır ki, intellektual baza olmadan dövlət müstəqilliyinin təmin edilməsi mümkün deyil. Statistik rəqəmlər təsdiqləyir ki, 1970-ci illərədək Cənubi Qafqaz respublikaları arasında azərbaycanlıların SSRİ-nin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almalarına süni maneələr yaradılır, hətta müəyyən limit qoyulurdu. Azərbaycanlılara, bir qayda olaraq, əsasən ədəbiyyat, musiqi və s. sahələr üzrə ittifaq müqəvətləri ali məktəblərdə təhsil almağa icazə verilirdi. Lakin 1970-ci illərdən başlayaraq bu istiqamətdə də ciddi dönüş əldə edildi və həmin dövrdən başlayaraq hər il yüzlərlə azərbaycanlı ittifaqın ən nüfuzlu ali məktəblərinin iqtisadiyyat, hüquq, beynəlxalq hüquq, diplomatiya, texnika və s. kimi mühüm elmi sahələrinə təhsil almağa göndərilirdi. Bu siyasət Heydər Əliyev tərəfindən Azərbaycan dövlətçiliyinin intellektual bazasının yaradılmasına yönələn cəsarətli addımlar idi. Təbii ki, son-

radan müstəqil dövlət quruculuğunda bu addımın oynadığı əvəzsiz rol göz qabağında idi.

Heydər Əliyevin Azərbaycan dövlətçiliyinin varlığını təsdiqləyən rəmzlərə, atributlara da münasibəti çox həssas olmuşdur. Hələ 1977-ci ildə Konstitusiyaya layihəsi qəbul edilərkən onun atdığı daha bir addımı məmnunluqla xatırlamaq olar. Tarixi fakt olaraq qeyd etmək yerinə düşər ki, o zaman SSRİ Konstitusiyası layihəsinin hazırlanması üçün yaradılan komissiyada Heydər Əliyev nəinki müsəlman-türk xalqlarını, hətta Cənubi Qafqaz təmsil edən yeganə siyasi xadim idi. Təbii ki, 1977-ci ildə qəbul edilən Konstitusiyada Azərbaycanın rəsmi dövlət dili kimi Azərbaycan dilinin qəbul edilməsi də ölkəmiz üçün tarixi nailiyyət oldu. Çünki bununla bağlı Kreml emissarlarının dəfələrlə Bakıya səfərlər edərək Heydər Əliyevi öz fikrindən daşındırmağa səy göstərdikləri məlumdur. Həmçinin Azərbaycanın özündə də bəzi dairələr bundan istifadə edərək Kremlə Heydər Əliyevə qarşı mübarizəyə çağırırdılar. Amma ümummilli lider nəinki fikrindən daşındı, hətta onun hakimiyyəti illərində Bakıda Azərbaycan dilində dərs keçilən məktəblərin sayı artmağa başladı. Burada da faktlara müraciət etmək maraqlı olardı. Əgər 1970-ci illərə kimi, Bakıda rus dilində məktəblərin sayı Azərbaycan dilində təhsil verən məktəblərin sayı ilə müqayisədə 60/40-a nisbətində idisə, Heydər Əliyevin hakimiyyəti illərində bu nisbət Azərbaycan məktəblərinin lehinə dəyişdi. Təsədüfi deyil ki, həmin illərdə SSRİ-də nəşr olunan yeganə “Türkologiya” jurnalı da məhz Bakıda çap olunmağa başlamışdı. Halbuki Moskva jurnalın çapına uzun müddət icazə verməmişdi.

Bütün bunlar tarixi faktlardır. Onlara əsaslanaraq cəsarətli demək olar ki, Heydər Əliyevin 1969-1982-ci illərdəki fəaliyyəti Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinə zəmin yaradılması kimi strateji məqsəd üzərində kəklənmişdi. SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsində

çalışdığı illərdə də ulu öndərimiz ciddi müqavimətlərə baxmayaraq, doğma Vətəni üçün əsl oğul sədaqətini nümayiş etdirmiş və 1983-1985-ci illərdə Azərbaycan İttifaq respublikaları sırasında ən çox diqqət yetirilən, daha , daha çox Ot ayrılan respublika olmuşdur.

M.Qorbaçov qaragüruhu tərəfindən istefaya göndərildikdən sonra da Heydər Əliyev Azərbaycanda milli dövlətçiliyin qurulması uğrunda mübarizədən çəkinmədi. Sovet imperiyası ən ağır və sarsıdıcı cavabı da məhz elə Heydər Əliyevdən aldı. 1990-cı ilin Qanlı Yanvar hadisələri zamanı ümummillilərin ailə üzvləri ilə birgə Azərbaycanın daimi nümayəndəliyinə gələrək imperiya əleyhinə radikal bəyanatlarla çıxış etməsi Azərbaycanda gedən müstəqillik uğrunda gərgin mübarizəyə son dərəcə ciddi və müsbət təsir göstərdi.

1991-ci ilin iyulunda isə Heydər Əliyev Kommunist Partiyasından çıxması ilə bağlı verdiyi bəyanatda ilk dəfə olaraq müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyinin siyasi əsaslarını tezislər şəklində ifadə etdi: “Mən Moskvanın insar etdiyi ittifaq müqaviləsinin əleyhinə çıxmışam. Hər hansı müstəqil dövlətin tərkibində bir neçə müstəqil dövlət ola bilməz. Bütün respublikalara iqtisadi və siyasi müstəqillik verilməli, onların hüquqları tanınmalıdır. Azərbaycan Kommunist Partiyasına hakimiyyətdən əl çəkməyi, demokratik cəmiyyətin qurulması, siyasi plüralizmin təmin edilməsi üçün lazımı şərtlərin təmin edilməsini tələb edirəm”.

Heydər Əliyev bu bəyanatı 1991-ci ilin iyulun 19-da imzalayıb. Həlbuki həmin dövrdə hələ Azərbaycanın dövlət suverenliyi barədə bəyanatnamə və dövlət müstəqilliyi barədə Konstitusiyası aktı qəbul edilməmişdi. Həmçinin bu hadisənin 1991-ci ilin QRÇP prosesindən öncə baş verməsi göstərir ki, Heydər Əliyev siyasi intuisiyasına əsaslanaraq hadisələrin hansı səmtə inkişaf edəcəyini dəqiqliklə görmüş. Təsədüfi deyil ki, Heydər Əliyev uzaqgörən siyasətçi kimi öz bəyanatında dövlət müstəqilliyi ideyalarının ilkin tezislərini irəli sürərək cəmiyyətin bu is-

tiqamətdə səfərbər olunması naminə böyük addımlar atdı.

Bütün bunlar Heydər Əliyevin Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin əldə edilməsində və bu istiqamətdə cərəyan edən proseslərin önündə getdiyini birmənalı olaraq təsdiqləyir. Lakin o da məlumdur ki, dövlət müstəqilliyinin qorunub saxlanması onun qazanılmasından qat-qat çətinidir. 1991-ci ildə Azərbaycan özünün dövlət müstəqilliyini elan etsə də, bu, əslində formal xarakter daşıyırdı. A.Mütəllibov ölkəni Moskvadan verilən direktivlərlə idarə edirdi. Azərbaycan dövlətçiliyinə qarşı ən real təhlükə isə AXC-Müsavat hakimiyyəti dövründə yaranı. Əbülfəz Elçibəy iqtidarının sərəştəsizliyindən sui-istifadə edən xarici dövlətlər hər vaxtlə Azərbaycanı hərbi-siyasi pladsarma çevirməyə cəhd göstərir, ölkədə dövlət idarəçiliyinin onların sifarişləri əsasında həyata keçirilməsinə çalışırdılar. 1993-cü ildə baş qaldıran bu tendensiya Azərbaycan dövlətçiliyini sarsıtmağa qadir idi. Lakin Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyini sərəştəsiz AXC-Müsavat hakimiyyəti ilə Sürət Hüseynov qaragüruhu arasında gedən amansız mübarizələrin tapdığı altından xilas edə bildi.

1993-cü ildə Heydər Əliyevin xalqın təkidinə nəticəsində hakimiyyətə gəlişi ilə Azərbaycan cəmiyyətində dövlətçilik ideyalarının bərqərar olması fundamental mahiyyət kəsb etməyə başladı. Eyni zamanda 1994-cü ilin oktyabr, 1995-ci ilin mart hadisələrində Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyini faciələrdən və iflasdan xilas edə bildi. 1994-cü ilin oktyabr hadisələri zamanı televiziya və radio ilə xalqa müraciətində milli təhlükəsizliyimizə qarşı yaranmış vəziyyətlə əlaqədar hamını həmrəy olmağa çağıran Heydər Əliyev deyirdi: “Əziz həmvətənlər, Azərbaycan vətəndaşları! Bu ağır dəqiqələrdə bir daha sizə müraciət edirəm. Sizi əmin edirəm ki, Azərbaycanın dövlətçiliyini qorumaq üçün son nəfəsimə qədər, son damla qanıma qədər öz yerimdəyəm. Xalqla birlikdəyəm. Xalqın təhlükəsizliyini qorumağa çalışacağam. Bundan ötrü lazı-

mi imkanlardan istifadə edəcəyəm. Eyni zamanda, əziz həmvətənlər, sizə güvənirəm, sizə arxalanıram”.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev siyasi sabitliyi təmin etməklə yanaşı, demokratik dövlət modeli konsepsiyasını həyata keçirməyə başladı. Həmin illərdə Heydər Əliyevin Azərbaycan dövlətçiliyi uğrunda apardığı fəal mübarizə insanı riqqətə gətirir.

Heydər Əliyevin Azərbaycan dövlətçiliyi qarşısında başlıca xidmətlərindən biri də dövlət quruculuğunun hüquqi bazasının yaradılmasıdır. 1995-ci ildə qəbul olunmuş Konstitusiyası Azərbaycan Respublikasının dövlət quruculuğunun əsaslarını qoydu. Azərbaycan demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət kimi ilk dəfə olaraq insan hüquqlarının prioritetliyini və hakimiyyət bölgüsünü özünün gələcək inkişaf yolu kimi seçdi. Heydər Əliyevin müəllifliyi ilə hazırlanmış və ümumxalq səsverməsi nəticəsində qəbul olunmuş bu sənəd müstəqil Azərbaycanın Konstitusiyası kimi tarixə yazıldı.

Bu istiqamətdə Heydər Əliyevin gördüyü ən böyük işlərdən biri müstəqil Azərbaycanın uğurlu neft strategiyasının hazırlanaraq həyata keçirilməsidir. Azərbaycanın neft strategiyasının əsas prinsipləri ölkənin malik olduğu təbii sərvətlərdən Azərbaycan xalqının rifahı naminə daha uğurlu şəkildə istifadə etməyə əsaslanır. Və bu strategiyanın həyata keçirilməsi iqtisadi maraqlarla yanaşı, milli təhlükəsizlik maraqlarının təmin olunmasına söykənir. Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu neft strategiyası təkcə dövlətin iqtisadi maraqlarının realizə olunmasına deyil, paralel olaraq dövlət müstəqilliyinin qorunub saxlanmasına yönələn siyasi xəttin yürüdülməsinə, buna uyğun situasiyanın formalaşdırılmasına xidmət edir. Məhz bu strategiya nəticəsində Azərbaycan dünyanın siyasi xəritəsində öz geostrateji mövqeyini möhkəmləndirə bilmiş və zaman-zaman global məkanda gedən proseslərin istiqamətverici subyektlinə çevrilməyə nail olmuşdur. Yeni dünya düzenində güc mərkəz-

ləri arasında gedən mübarizənin məğzində uyğun strategiya müəyyənləşdirməyə nail olmuş Heydər Əliyev son nəticədə Azərbaycanın hegemon supergüclərdən asılı vəziyyətə düşməsinin qarşısını nəinki ala bilmiş, eyni zamanda Azərbaycanın bu subyektlər arasında mübarizənin xarakterini müəyyənləşdirməyə yönələn dövlət statusu qazanmasına nail olmuşdur.

1994-cü ilin 20 sentyabrında dünyanın iri neft şirkətləri ilə imzalanmış “Əsrin müqaviləsi” bu mənada Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsində müstəsna rol oynadı.

Həmin saziş nəticəsində bütün dünyanın diqqət mərkəzinə çevrilən Azərbaycan eyni zamanda global məkanda özünün statusunu müəyyənləşdirməyə nail ola bildi. Dövlət müstəqilliyinə dayanıqlı bu status əksər dövlətlərdən fərqli olaraq Azərbaycanın beynəlxalq subyektlərdən asılı tərəf kimi deyil, əksinə, dünya birliyinin bərabərhüquqlu üzvü olması ilə ölçülür. Heydər Əliyev Xəzərin karbohidrogen ehtiyatlarını dünya bazarına nəql edəcək Bakı-Tbilisi-Ceyhan strateji neft kəmərinə təkcə Azərbaycan deyil, ümumilikdə Cənubi Qafqaz-Mərkəzi Asiya regionunun gələcək taleyini müəyyənləşdirəcək strateji layihəyə çevirməyi bacardı. Bu gün dünya dövlətlərinin regiondakı siyasətini məhz bu global enerji layihəsinə nəzərən müəyyənləşdirməsi həm də Heydər Əliyevin Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi yolunda apardığı gərgin işin əməli nəticəsi kimi qiymətləndirilməlidir.

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində görülən əsas işlərdən biri ölkənin dünya birliyinə inteqrasiyasının təmin olunmasıdır. Heydər Əliyevin uğurlu xarici siyasət kursu nəticəsində bu problem öz həllini tam şəkildə tapmış və beynəlxalq təşkilatlarda bərabərhüquqlu səviyyədə əməkdaşlıq müstəqilliyin əsas dayaqlarından birinə çevrilmişdir. Bu gün Azərbaycan 300-dən çox beynəlxalq təşkilatla əməkdaşlıq edir.

Ulu öndərin dövlətçilik konsepsiyasının uğurlu istiqamətlərindən biri də ölkəmizin 2001-ci ilin yanvarın 25-də Avropa Şurasına tamhüquqlü üzv qəbul olunmasıdır. Bu nüfuzlu qurumla hərtərəfli əməkdaşlıq edən ölkəmizin qazandığı ən mühüm nailiyyətlərdən biri müstəqillik tarixində ilk dəfə olaraq Azərbaycan nümayəndəsinin Avropa Şurasının rəhbərliyində təmsil olunmasıdır. Avropa Şurası Parlament Assambleyasının 2003-cü ilin yanvarında keçirilən qış sessiyasında Azərbaycanı bu nüfuzlu qurumda təmsil edən nümayəndə heyətinin rəhbəri İlham Əliyevin AŞ PA sədrinin müavini və büro üzvü seçilməsi Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə qazandığı nüfuzun ən uğurlu, ən bariz göstəricilərindən sayılmalıdır.

Heydər Əliyev dövlətçilik irsinin əsas istiqamətlərindən biri də dövlətin milli təhlükəsizliyinin və ərazi bütövlüyünün təmin olunması sahəsində kompleks tədbirlərin görülməsidir. Əslində, ölkənin hərbi qüvvələrinin yaradılması dövlətçiliyin əsas atributu və qarantı hesab olunsa da, təəssüf ki, SSRİ dağıldıqdan sonra Azərbaycanda hakimiyyəti ələ keçirməyə müvəffəq olmuş qüvvələrin sərbətsiz siyasəti nəticəsində bu amil, əslində dövlətçilik üçün təhlükəyə çevrilmədi. Ordu quruculuğunda və ölkənin milli təhlükəsizlik sisteminin formalaşdırılmasında yol verilən kobud səhvlər son nəticədə ölkədə qanunsuz hərbi birləşmələrin təməlinə vətəndaş müharibəsinin subyektlərinin meydana çıxmasına səbəb olmuşdu. Ordunun siyasiləşməsi, dövlətçilik prinsiplərinə əsasən deyil, şəxsi siyasi maraqlara nəzərən formalaşdırılması sonda Azərbaycanın müstəqilliyi üçün ciddi təhlükə mənbəyi idi. Yalnız Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra bu tendensiyaya qarşı ciddi mübarizə aparıldı və son nəticədə dövlətin milli təhlükəsizliyinin və ərazi bütövlüyünün təminatçısı funksiyasını yerinə yetirən sabit, güclü silahlı qüvvələrin yaradılmasına nail oldu.

Bu gün Azərbaycan öz texniki və maddi təchizatına görə başqa döv-

lətlərin silahlı qüvvələrindən geri qalmayan hərbi qüvvələrə sahibdir. Bu da Heydər Əliyevin müstəqilliyin dövlətləşdirilməsi istiqamətində yürütdüyü ardıcıl siyasətin əsas nəticələrindən biridir. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri dövlətin ərazi bütövlüyünün təminatçısı olmaqla yanaşı, həm də beynəlxalq hərbi qurumlarla bərabərtərəfli əməkdaşlıq edir. Heydər Əliyevin söyləri nəticəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri üçün milli kadr potensialının yaradılması istiqamətində ciddi işlər görülmüşdür. Dünyanın ən nüfuzlu hərbi məktəblərinə təhsil almağa göndərilən gənclərimiz Azərbaycanın müstəqilliyinin əsas qaranlıqlarından biri olan ordunun güclənməsində mühüm rol oynayacaqdır. Bu gün Azərbaycanın əsgər və zabitləri dünyanın bir çox qaynar nöqtələrində fəaliyyət göstərən beynəlxalq sülhməramlı qüvvələrin tərkibində fəaliyyət göstərir və münaqişə zonalarında sülh və əmin-amanlığın bərqərar olunmasında aktiv iştirak edirlər. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri NATO kimi nüfuzlu qurumla əməkdaşlıq edir, bu hərbi alyansın "Sülh naminə tərəfdaşlıq" proqramı çərçivəsində həyata keçirdiyi təlim proqramlarında aktiv fəaliyyət göstərir.

Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunmasında sözsüz ki, əsas ağırlıq ordu ilə yanaşı, həm də milli təhlükəsizlik sisteminin üzünə düşür. Düşmənin qüvvələrinin Azərbaycana qarşı məkrli planlarının aşkara çıxarılmasında mühüm rol oynayan bu strukturların güclənməsi işinə xüsusi diqqət ayıran ulu öndər 1998-ci ilin dekabrında Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin Akademiyasını təsis etdi.

Heydər Əliyevin MTN sistemində milli kadrların yetişdirilməsi siyasəti öz bəhrəsini vermiş və məhz həmin kadrların fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinə qarşı yönəlmiş yüzlərlə təxribatların qarşısı alınmışdır.

Heydər Əliyevin dövlətçilik irsi Azərbaycan cəmiyyətinin vahidliyinin təmin olunmasını özünün əsas strateji vəzifəsi hesab edir. Heydər Əli-

vey dövlətçilik irsinə görə, demokratiya üçün vacib olan başlıca şərt siyasi sabitlik və güclü dövlət hakimiyyətidir. Cəmi 10 il ərzində Azərbaycan cəmiyyətində bu qədər nəhəng dəyişikliklərə nail olmaq bir anda başa gəlməyib. Heydər Əliyev xarizması cəmiyyəti, bütövlükdə Azərbaycan dövlətçiliyini gələcəkdə ehtimal edilən bir sıra bələdlərdən da qoruya bildi. Ölkədə elə bir siyasi sistem təşəkkül tapdı ki, burada istənilən problem konkret həll mexanizmi mövcud oldu və bu gün ictimaiyyətin öz gələcək aqibəti barədə gümansızlığı yoxdur.

Ulu öndərimiz həyatı boyu həmişə xalqa arxalanmışdı: “Mənim həyat amalım bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycan xalqına, dövlətçiliyimizə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi, mədəni inkişafına xidmət olub. Bu yolda bütün gücümü və iradəmi yalnız müdrik və qədirdilən xalqımdan almışam. Ən çətin anlarda, ən mürəkkəb vəziyyətlərdə yalnız və yalnız xalqıma arxalanmışam. Bu da məna dözümlü, iradə verib və bütün uğurlarımı təmin edib”. Müstəqil Azərbaycanın keçdiyi sınaqlar, dövlətçiliyimizin ən ağır günlərində Heydər Əliyevin göstərdiyi qətiyyət bu sözlərdəki gerçəkliyi dəfələrlə təsdiqləyib. Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyini iflasdan, Azərbaycan xalqını fəlakətdən qurtardı, dövlətçiliyi möhkəmlətdi, onu xain əllərdən, çevrilis, qiyam cəhdlərindən himn edərək dirçəliş və inkişafa doğru yönəltdi, cəmiyyətdə özünəinam hissini bərpa etdi, sabitlik və firavanlığa təminat yaratdı. Onun Azərbaycanla, xalqımızla bağlı arzuları bitib-tükənməz idi, məhz bu arzu ilə o, dövlətimizin gələcəyi üçün misilsiz əhəmiyyəti olan böyük layihələrin, nəhəng işlərin təməlini qoymuşdu. Həmin layihələr, Heydər Əliyev xeyr-duası ilə başlanmış işlər hələ uzun illər Azərbaycanın inkişafını, güclənməsini, rifah və firavanlığını təmin edəcəkdir. Heydər Əliyev fəaliyyəti və əməlləri ilə bütöv bir siyasət məktəbinin qurucusu oldu, onun sayəsində müasir dünyanın politoloji leksikonuna “Heydər Əliyev siyasəti” istilahı daxil oldu. Bu tarazlı, bütün cəhətləri ölçülüb-biçilmiş və ən

əzası, dövlətin təməl maraqlarını, onun perspektivini, cəmiyyətin bütün təbəqələrinin mənafələrini ehtiva edən, cəmiyyətdə ahəngdarlıq yaradan siyasətdir. Orta statistik azərbaycanlı ümummill liderində müdriklik, qətiyyət, siyasi uzaqgörənlik, realizm və novatorluq kimi bütün zəruri keyfiyyətləri götürdü. Heydər Əliyev elə bir lider idi ki, Azərbaycanın bundan sonrakı bütün rəhbərləri üçün etalon rolunu oynayacaq, xalq, cəmiyyət seçdiyi bütün liderləri məhz onunla müqayisə edəcək. Heydər Əliyevin siyasətinin bundan sonra illər və yüzillər boyu davam etməsi Azərbaycan dövlətinin tərəqqisi üçün ən böyük təminatdır.

Şübhə yoxdur ki, Azərbaycan Heydər Əliyevin başladığı inkişaf yolu ilə gedəcək, Azərbaycanda Heydər Əliyevin dövlətçilik ənənələri davam edəcəkdir. Bu yolun Azərbaycan tarixində gerçək yeri məsələsinin hələ çox müzakirələrə səbəb olacağı şəksizdir. Anıma önəmli olan bir amil xüsusi vurğulanmalıdır - bu yolun alternativini yoxdur. Və bu gün mühüm olan amillərdən biri də odur ki, həmin siyasəti uğurla davam etdirən lider var. “İnanıram ki, mənim axıra çatdırma bilmədiyim tələpəli məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırma biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm”, - deyərək Heydər Əliyev 2003-cü il oktyabrın 3-də Azərbaycan xalqına müraciətində özünün siyasi varisini bu cür səciyələndirmişdi. 2003-cü il oktyabrın 15-də Azərbaycan xalqının böyük əksəriyyəti ümummill liderimizin tövsiyəsinə və Heydər Əliyev düşüncəsinə sadiq olduğunu nümayiş etdirdi. Beləliklə, dövlətçiliyimizin siyasi varisi təmin edildi və yeni-yeni fəsilələrdən, fəlakətlərdən xilas olduq.

Təbii ki, Heydər Əliyev dövlətçilik irsinin varisliyinin təmin olunması sosial sifariş idi. Bu konsepsiyamın üstünlüyü, obyektiv karakter daşması Heydər Əliyevin hakimiyyətdə olduğu on ildə özünü dəfələrlə nümayiş etdirib. Zaman-zaman cəmiyyət belə bir siyasi iradə ortaya qoy-

du ki, mütləq bu kursun, aparılan siyasətin varisliyi təmin olunmalıdır. Cəmiyyəti narahat edən əsas faktor hakimiyyət sükanının yenidən təsadüfi şəxslərin, meydan eyforiyasından ayılı bilməyən diletantların əlinə düşməsi qorxusu idi. Xalqdan tələb edilirdi ki, ortaya siyasi iradə qoy-sun. Bu belə də oldu və xalqımız birmənalı olaraq İlham Əliyev fenomenini üzərində dayandı.

15 oktyabr seçkiləri təsdiqlədi ki, Azərbaycan xalqı ümummilli liderinin siyasi kursuna sadıqdır və bu kursun dövlətçiliyin təhlükəsiz və sabit şəraitdə inkişafına imkan verən yeganə strateji seçim olduğunu tam mənada dərk edir. Cənab İlham Əliyevin seçkilərdə qazandığı tarixi qələbə bunun ən bariz nümunəsi oldu. 15 oktyabr həm də Azərbaycanda möhkəm, heç bir qüvvənin sarsıtmağa gücü çata bilməyəcək siyasi həmrəyliyin, dövlət idarəçilik sisteminin mövcudluğuna dəlalət etdi və bu siyasi həmrəyliyi təmin edən bir nömrəli faktor Azərbaycanda artıq dövlətçilik şüurunun mövcud olması faktı ilə bağlıdır.

Cənab İlham Əliyev andiçmə mərasimindəki nitqində ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi kursunu davam etdirəcəyini bildirdi: "Azərbaycanı qüdrətli dövlətə çevirmək üçün ən başlıcası ölkədə Heydər Əliyevin siyasəti davam etdirilməlidir. Bu gün yüksək kürsüdən çıxış edərkən mən Azərbaycan xalqına söz verirəm ki, bu siyasətə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirəcəyəm. Mən bu yüksək kürsüdən aziz Prezidentimiz cənab Heydər Əliyevə müraciət edərək deyirəm: - Əziz Prezident, əsərin olan Azərbaycanı gücləndirəcəyik, zənginləşdirəcəyik, hərtərəfli inkişaf etdirəcəyik. Sizin yolunuzla yeni qələbələrə doğru gedəcəyik".

Cənab İlham Əliyev prezident səlahiyyətlərinin icrasına başladığı ilk gündən etibarən iqtisadiyyatın inkişafının sürətləndirilməsinə və əhəlinin sosial vəziyyətinin daha da yaxşılaşdırılmasına xüsusi diqqət yetirəcəyini nümayiş etdirdi. Dövlət başçımızın həm Nazirlər Kabinetinin ilk

iclasındakı çıxışı, həm də "Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi tədbirləri haqqında" Fərmanı da elə bu münasibətin əyani göstəricisi idi. Qeyd edək ki, sözügedən fərman ölkədə aparılan islahatların səmərəliliyini və sürətini artırmaq məqsədinə xidmət edirdi. Sənədə görə, müxtəlif sahələrdə mövcud olan problemləri həll etmək və bütün ölkə miqyasında iqtisadi inkişafa nail olmaq üçün müasir dövrün reallıqlarına uyğun və bazar iqtisadiyyatı şəraitində özünü doğrulda biləcək dövlət proqramlarının hazırlanması nəzərdə tutuldu. "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı" da məhz cənab İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi tədbirləri haqqında" Fərmanına uyğun olaraq hazırlanmışdı və onun bütün müddəaları ölkədə iqtisadi inkişafın sürətinin yüksəldilməsinə nail olmağa hesablanmış. Dövlət Proqramında iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun dirçəldilməsi məsələsi əsas istiqamət kimi göstərilib və qeyd etmək lazımdır ki, regionların inkişafı, demək olar ki, əsasən qeyri-neft sektorunun dirçəldilməsinə nəzərdə tutur.

Prezident İlham Əliyev həyata keçirdiyi sosial-iqtisadi islahatlar statistik rəqəmlərdə də öz əksini tapmışdır. Belə ki, 2004-cü ilin səkkiz ayı ərzində Azərbaycanda sənaye və kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalında ciddi artım müşahidə edilməyə başlamış, ümumi daxili məhsulun həcmi nəzərəcarpacaq dərəcədə yüksəlmişdir. Qeyd olunan dövrdə Azərbaycanda ümumi daxili məhsulun artım sürəti 9,5%-ə çatmış, adambaşına düşən pul gəlirləri isə 19,3% artmışdır. Orta aylıq əmək haqqının miqdarında artım 24,2%-ə bərabər olmuşdur. Ölkə rəhbəri ötən ilin dekabrında Londonda olarkən mətbuat nümayəndələrinə bu barədə demişdir: "Ümumi daxili məhsul bu il 10% artıbdir. Sərmayələr 40%-dən artıq artmışdır. Dövlət idarələrində işləyənlərin maaşlarını nəzərəcarpacaq dərəcədə artırmışdıq. Minimum əmək haqqı

bir neçə dəfə artmışdır. Sosial problemlərin həllinə böyük diqqət yetirilir”.

Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyevin siyasi xəltinə sadıq qalaraq Azərbaycanın dünyanın müxtəlif dövlətləri ilə əlaqələrinin daha da möhkəmlənməsinə, respublikamızın Avropaya inteqrasiyasının təmin olunmasına çalışmışdır. Onun ilk xarici səfərinin Fransadan başlaması da göstərdi ki, Azərbaycan Avropa ölkələri ilə əlaqələrin inkişafını prioritet vəzifələrdən biri kimi qiymətləndirir. Dövlət başçısı dünyada gedən müəkkəb proseslərin və ziddiyyətlərin fonunda respublikamın siyasi müstəqilliyini daha da möhkəmləndirməyə nail olmuşdur. Prezident İlham Əliyevin xarici səfərlərinin siyahısına diqqət yetirdikdə bunu çox aydın şəkildə görmək mümkündür: Fransa, Rusiya, Slovakiya, Qazaxıstan, Özbəkistan, Türkiyə, Polşa, Belçika, Ukrayna, Gürcüstan, Moldova, Almaniya, ABŞ, Rumıniya, İran, Çin, İtaliya. Heç kimə sirr deyil ki, bu ölkələrin bəzilərinin əksər hallarda üst-üstə düşməyən özü-nəməxsus strateji maraqları var və onların regionda gedən proseslərə rəal təsir imkanlarına malik olduğunu danmaq mümkündür. Böyük dövrlətlərin bir-birilə ziddiyyət təşkil edən maraqları fonunda Azərbaycanın müstəqilliyini qoruyub saxlamaq və bu əks-qütblərin hər biri ilə münasibətləri strateji tərəfdaşlıq səviyyəsində davam etdirmək olduqca çətin bir məsələdir. Cənab İlham Əliyev bu vəzifənin öhdəsindən layiqincə gələ bilmişdir.

Prezident İlham Əliyev daim cəmiyyətlə əsl vətəndaşlıq hissləri aşılayıb. Bu fikri onun hələ 1997-ci ildə ABŞ-ın Kembriç Universitetində çıxışı zamanı vurğuladığı bir məqam da təsdiqləyir: “Biz xarici şirkətlərə deyirdik: - Siz ayrı-ayrı şirkətlərin maraqlarını müdafiə edirsiniz. Biz isə ölkənin və Azərbaycan xalqının maraqlarını müdafiə edirik. Əgər siz səhvə yol versəniz, bu, sizin şirkətin yalnız bir layihəsində öz əksini tapacaq, əgər biz səhvə yol versək, bu səhv bütün Azərbaycan xalqının

mənafeyinə xələl gətirəcəkdir. Başqa sözlə, biz heç cür heç bir səhvə yol verə bilmərik”.

Bu gün iftixar hissi ilə deyə bilərik ki, İlham Əliyev böyük cəsarət və iradə nümayiş etdirərək milli mənafelərin qorunması uğrunda daha əzmlə çalışır. Təqdirəlayiq haldır ki, Prezidentin xanımı Mehriban Əliyeva da Heydər Əliyev siyasi irsinin fundamental prinsiplərinə sadıq qalaraq Azərbaycan mədəniyyətinin mühafizəsi, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması istiqamətində səmərəli fəaliyyət göstərmişdir. Məhz xanım Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə 1996-cı ildə yaradılmış Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu xalqımızın mədəni irsinin bütün dünyada təbliğinə, qiymətli incəsənət abidələrinin qorunmasına xidmət edir. Azərbaycan mədəniyyətinə bu qədər yüksək qiymət verilməsi Prezidentin xanımının xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinə sonsuz bağlılığının əyani təzahürüdür. Elə bunun nəticəsidir ki, ötən il Mehriban xanım Əliyeva YUNESKO kimi nüfuzlu bir təşkilatın xoşməramlı səfiri vəzifəsinə seçilmişdir. Bu onun mədəniyyətə xüsusi münasibətinin beynəlxalq təşkilatların da diqqət mərkəzində olduğunu təsdiqləyən əyani faktlardan biridir.

Bu gün Mehriban xanım Əliyeva yalnız mədəniyyətimizin və xalqımız üçün məxsus qiymətli incəsənət əsərlərinin qorunması sahəsində çalışmış, həm də kimsəsiz uşaqlara, qayğıya ehtiyacı olan yeniyetmələrə yardım göstərmiş. Onun təşəbbüsü ilə uşaq evlərinə, əil və kimsəsizlərə maddi və mənəvi yardımlar edilir, bu insanların özlərini cəmiyyətin bərabərhüquqlu üzvü kimi dərk etməsi üçün bütün zəruri addımlar atılır. Onun həyata keçirdiyi bu tədbirlər haqiqətən də böyük qələbə, yüksək mənəvi keyfiyyətlərə, humanist xarakterə malik olduğuna əyani sübutdur.

Mehriban xanım Əliyeva bu gün həm də Heydər Əliyev Fondunun prezidenti kimi dövlətçilik tariximizdə müstəsna xidmətlər göstərmiş böyük bir şəxsiyyətin - Azərbaycan xalqının ümummillə lideri Heydər Əli-

veyin irsinin qorunması və təbliği kimi ali bir missiyamı yerinə yetirir. Heydər Əliyev irsinin qorunması və gələcək nəsillərə ötürülməsi isə Azərbaycan xalqının milli dövlətçilik şüurunun inkişafının və yetişməkdə olan gənc nəslin dövlətçilik ənənələrinə sədaqət ruhunda tərbiyə olunmasının ən vacib şərtlərindən biridir.

Mədəniyyətimizin, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması istiqamətində nümayiş etdirdiyi fəallıq, humanist fəaliyyəti Mehriban xanım Əliyevanın qsa vaxt ərzində yüksək nüfuz qazanmasını təmin etmişdir. Bu günlərdə keçirilmiş sorğunun nəticələrinə görə, onun "İlin qadını" adına layiq görülməsi bütövlükdə Azərbaycan xalqının bu nəcib insana yüksək hörmətinin təzahürü kimi qiymətləndirilməyə layiqdir.

Bu gün müstəqil Azərbaycana cavan, enerjili, gümrəh, intellektual, vələnpərvər, ən əsası isə Heydər Əliyev kimi fenomen və dahi bir şəxsiyyətin ocağının istisində böyümüş, ərsəyə gəlmiş bir şəxsin - Prezident İlham Əliyevin rəhbərlik etməsi xalqımızın alın yazısıdır. Tanrı onun üzərinə tarixi bir missiya qoyub. Müdrik xalqımız ona olduqca çətin və şəərəfli bir missiyamı əmanət edib. Elə bir missiyamı ki, bu günümüz və sabahımız yalnız və yalnız ondan asılıdır. Bu baxımdan Azərbaycan xalqı öz tarixinin ən şəərəfli dövrlərindən birini yaşayır. Bütün sahələrdə dinamik inkişaf, işgüzarlıq müşahidə edilir. Yorulmadan xalqın maraq və mənafeleəri, fırayan yaşayışı, təhlükəsizliyi uğrunda mübarizə aparən, Azərbaycana bacarıqla rəhbərlik edən liderin - Prezident İlham Əliyevin ümummilli lider Heydər Əliyev dövlətçilik irsini uğurla davam etdirəcəyi danılmaz həqiqət kimi cəmiyyət tərəfindən böyük rəğbətə qəbul olunur.

*İradə HÜSEYNOVA,
təhsil nazirinin müavini, YAP Siyasi
Şurasının üzvü, tarix elmləri doktoru, professor*

Naşirdən

ŞƏRƏFLİ ÖMRÜN BİTMƏYƏN AKKORDLARI

Kür - Araz... İki çay, iki nəhr... Tarixin yol yoldaşları. Ölkələr dolaşıb, dağlar, dərələr keçib qovuşurlar biri-birinə. Sonra da Ana Xəzər qoynuna üz tuturlar.

Tələrlər də Kürə, Azaza bənzəyir. Ayrı-ayrı bölgələrdən öz başlanğıcını götürür, sonra ümməna doğru ayaq alırlar... Bu ümməna qovuşmağa, çatmağa yalnız güdrətli, inamlı, mənsəbi Ana Vətənin dərinliklərindən süzülüb gələn çayların nəfəsi, ömrü çatır.

Kür-Araz təmsalındadı dahi siyətçi, ümummilli liderimiz Heydər Əliyev nəslı - nəcabəti ilə Mir Cəlal Paşayev soy-kökü. Minilliklərin şəərəfli ömür yolunu keçə-keçə, keçib gəldikləri bölgələri lələzərə çevirəcəvirə, şəərəfləndirəcəvirə bir-birinə doğru inamlı, sədaqətli yol keçib gəlib bu iki nəsil. Kürlə-Araz kimi qovuşublar - hörmətli prezidentimiz İlham Əliyevin və H.Əliyev adına Fondun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, ölkəmizin birinci xanım Mehriban Əliyevanın təmsalında.

Artıq reallıqdır ki, bu gün Mehriban xanım ölkəmizin mədəni inkişafı sahəsində ən diqqətəlayiq layihələrin ideya müəllifi və dəstəkçisi, bu sahədə ölkə prezidentinin ən yaxın silahdaşı və köməkçisidir. Bu ənənə Azərbaycan xalqının tarixindən süzülüb gəlir. Koroğlu - Nigar, Qaçaq Nəbi - Həcər, Şah İsmayıl Xətai - Aləmşahbəyim, Heydər Əliyev - Zərifə xanım Əliyeva paralelliyi, cütlüyü tarixən xalqımızın inkişafı yollarında qoşa qanad kimi xidmət edib.

Yadıma düşür ki, orta məktəb illərində böyük ədəbimiz Mir Cəlalin "Bir gəncin manifesti" əsərini ən kövrək, həzin, ağırlı duyğularla, göz yaşı və qürur hissi ilə oxuyardıq. Tez-tez vərəqi çevirib müəllifin nurani şəklinə baxırdıq, elə bil bu sifətin cizgilərindən baharın iztirablarından, Sona arvadın ləyaqətli qürurundan, Mərdanın qaranlıq taleyindən nəsə bir nişanə görəcəkdir, itirdiyimizi tapacaqdıq. Sonralar tələbəlik illərində bu böyük yazıcının həyatı, yaradıcılığı ilə yaxından tanış olduq. Və sirdə - ürəkdən inandıq ki, Mir Cəlal müəllim böyük şəxsiyyət, böyük insan, böyük yazıçı-alimdir. Onun öz oğluna ayrılmış mənzili ehtiyacı olan, kimsəsiz bir şairə verilməsini xahiş etməsi haqqında eşidib-oxuyanda bu böyük insanın qəlbinə bir daha vuruldum.

Bu gün Azərbaycan muğamına, el sənətinə Mehriban xanımın böyük diqqət və qayğısını görəndə Mir Cəlal müəllimin o nurani sifəti gəlib durur gözlərim önündə. Ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin ədəbiyyat və incəsənətimizin yaxın dostu, sirdəşi, hamisi olduğu canlımı gözlərim qarşısında. Bilirəm ki, yalnız bu cür dahi, böyük şəxsiyyətlərin tərbiyəsini görmüş bir insan öz xalqının, millətinin milli-mənəvi dəyərlərinə belə ürəkdən bağlana bilər.

Kür və Araz çayı Xəzərə axır, onu yaşadır, ona can verir, nəfəs verir. İki böyük nəslin ən layiqli övladlarının qovşağında dünyaya göz açmış, həyat yolu keçmiş Mehriban xanım haqqında düşünəndə gözlərim qarşısında iki ələm canlım: Əzəmətin - Heydər Əliyevin, humanizmin - Mir Cəlal Paşayevin ruhu bu zərif xanımda birləşib, təcəlli edib.

Öz köksünü, soyadının əlamətdar keyfiyyətlərini yaşadanlarsa həmişə böyük ehtirama layiqdir - Mehriban xanım Əliyeva kimiləri.

*Şəmsi VƏFADAR,
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvi*

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN MƏCBURİ KÖÇKÜN UŞAQLARINA HƏDİYYƏSİ

Ermənistanın təcavüzü nəticəsində əraziləri işğal olunmuş rayonların ümumtəhsil məktəblərinin 9 minə yaxın birinci sinif şagirdinə sentyabrın 15-də Heydər Əliyev Fondunun və onun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə məktəbli ləvazimatları və hədiyyələr təqdim olunmuşdur.

Fondun nümayəndələri əvvəlcə Sabirabad rayonunun Qalaqayın kəndində müvəqqəti məskunlaşıb köçkün həyatı sürən məktəb kollektivləri ilə görüşmüşlər. Burada Cəbrayıl və Füzuli rayonlarının hər birinin 2, Zəngilan rayonunun isə 1 məktəbi fəaliyyət göstərir. Həmin məktəblərdə 70 nəfərdən artıq birinci sinif şagirdi var.

Heydər Əliyev Fondunun məsul nümayəndəsi Anar Ələkbərov Fondun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın adından məktəbliləri Bilik Günü münasibətilə təbrik etmiş, onlara ən xoş arzularını çatdırmışdır.

27 nömrəli Füzuli məktəbinin müəllimi Ülkər Quliyeva, Cəbrayıl məktəbinin direktoru Cəlal Quliyev, valideyn Südəbə Əliyeva çıxış edərək vurğulanmışlar ki, ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin ideyaları və nəci əməlləri yaşayır, xüsusilə uşaqların xoşbəxt gələcəyi naminə istəklə və arzuları ardıcıl surətdə həyata keçirilir. Onlar qaçqın və məcburi köçkünlərə göstərilən diqqət və qayğının Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdirildiyini söyləmiş, indiki köməyə görə Mehriban xanıma minnətdarlıqlarını bildirmiş, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri fəxri adı alması münasibətilə onu təbrik etmişlər.

***

Fondun nümayəndələrinin İmişli şəhərində 11 nömrəli Füzuli, 12 nömrəli Zəngilan şəhər və Cəbrayıl rayonu Qumlaq kənd məktəbləri

kollektivləri ilə görüşü də yadda qalan olmuşdur. Anar Ələkbərov şagird və müəllimlərə Mehriban xanım Əliyevanın salamlarını çatdırmışdır. İmişli Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Səfa Ağayev, Füzuli Rayon Təhsil Şöbəsinin müdiri Hafiz Tahirov, 12 nömrəli Zəngilan şəhər məktəbinin direktoru Sadiq Həsənov, Cəbrayıl Rayon Təhsil Şöbəsinin metodisti Əbülfəz Əhmədov və başqaları öz çıxışlarında Heydər Əliyev ideyalarının onlara arxa və kömək, mənəvi dayaq olduğunu vurğulamış, gənc nəsə ölkə rəhbərliyi səviyyəsində qayğı göstərilməsindən razı qaldıqlarını bildirmişlər.

Sonra hər üç məktəbin I sinif şagirdlərinə fondun və Mehriban xanım Əliyevanın göndərdiyi hədiyyələr və dərs ləvazimatları təqdim edilmişdir.

***

Daha bir görüş ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Bilasuvar rayonu ərazisində sahılmış, açılış mərasimində Prezident İlham Əliyevin iştirak etdiyi və 12 min nəfərə yaxın cəbrayılı yaşayan 6 qəsəbədən üçüncüsündə, İ.N.Quliyeva adına Böyük Mərcanlı kənd orta məktəbində olmuşdur.

Görüşdə çıxış edən məktəbin direktoru Fəxrəddin Quliyev, Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Mahmud Quliyev məcburi köçkün ailələrindən olan uşaqlara yeni dərs ilinin ilk günü bəxş etdikləri sevincə görə Heydər Əliyev Fonduna və onun prezidenti Mehriban xanım Əliyevaya səmimi minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

Sonra I sinif şagirdlərinə Mehriban xanım Əliyevanın adından hədiyyələr və dərs ləvazimatları paylanmışdır.

16 sentyabr 2004

GÖRKƏMLİ ŞƏRQŞÜNAS ALİMİN YUBİLİYİNƏ HƏSR OLUNMUŞ ELMİ KONFRANS KEÇİRİLƏCƏKDİR

AzərTAc xəbər verir ki, oktyabrın 11-12-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında görkəmli şərqşünas alim, filologiya elmləri doktoru Aida İmanquliyevanın anadan olmasının 65 illiyi münasibətilə “Şərq və Qərb: orta q mənəvi dəyərlər, elmi-mədəni əlaqələr” mövzusunda elmi konfrans keçiriləcəkdir.

Konfransa Rusiya Federasiyasından, ABŞ və Türkiyədən tanınmış şərqşünas alimlər dəvət edilmişlər.

Ümumi və bölmələr üzrə iclaslarda tanınmış şərqşünas alimlərin “Şərq və Qərbin qovuşuğunda yerləşən Azərbaycan modeli”, “Azərbaycanda ərəb ədəbiyyatının Şərq-Qərb konsepsiyası yönümündə araşdırılmasına dair bəzi mülahizələr”, “Şərq-Qərb sivilizasiyalarının dialektu” və digər mövzularda məruzələri dinlənəcək, Aida İmanquliyevanın şərqşünaslıq elmindəki fundamental tədqiqatlarından söhbət açılacaqdır.

6 oktyabr 2004

AIDA İMANQULİYEVƏ AZƏRBAYCANDA ŞƏRQ-QƏRB PROBLEMATİKASININ İLK SİSTEMİNİN TƏDQIQATÇISI İDİ

Azərbaycanda məşhur şərqşünaslar çox olmuşdur. Dünya şöhrətli şərqşünaslar... Ərəb, fars və türk dillərinin böyük biliciləri, bu dillərdə yazılmış mühtəşəm poeziya nümunələrinin yorulmaz tədqiqatçıları, Azərbaycanın və bütövlükdə İslam regionunun böyük tarixçiləri, islamşünaslar, mətnşünaslar və s. Yaxın keçmişdə Azərbaycan şərqşünaslıq elminə başçılıq etmiş Aida İmanquliyeva da belə məşhur şərqşünaslardan biridir. Tədqiqatçılar çox vaxt onun məşğul olduğu problemi də bu sırada qeyd edirlər: ərəb filologiyası və ya daha konkret, ərəb mühacir ədəbiyyatı.

Əlbəttə, dünya şöhrətli alimlərlə bir sırada durmaq özü də böyük şərəfdir. Lakin Aida xanımın elə bir elmi xidməti vardır ki, bu onu həminədən fərqləndirir. Təəssüf ki, bu xidmət, bu yenilik öz haqiqi elmi qiymətini hələ də almamışdır. Bu yeniliyin məğzini düzgün anlamaq üçün, ümumiyyətlə, şərqşünaslığın mahiyyətini, məqsədlərini və problematikasını düzgün dəyərləndirmək tələb olunur. Bunun üçün isə əvvəlcə Şərq anlayımın özünün hansı mənə yükü daşdığı müəyyənləşdirilməlidir.

Şərqdə fərdin mənəvi aləminə daha çox önəm verildiyindən, bütövlükdə, cəmiyyətin mənəvi həyatı, cəmiyyəti bir sistem kimi səciyyələndirən amillər bir qayda olaraq diqqətdən kənar qalır. Həyatın özü, ictimai proseslərin çox vaxt pərakəndə səciyyə daşıyan gedişatı ön planda olsa da, bu proseslərin elmi-nəzəri təhlilinə, sistemli mənərəsinin yaradılmasına və sosial proqnozlara önəm verilməmişdir. Hətta

çox böyük miqyaslı ictimai hadisələr: müharibələr, işğallar, imperiyaların əmələ gəlməsi spontan xarakter daşımur, əvvəlcədən mükəmməl bir ideyaya söykənmədiyi kimi, sonradan da öz elmi-nəzəri təhlilini tapmamışdır. Şərqdə fərdi-mənəvi həyat böyük fəlsəfi mənə daşısa da, ictimai həyat fəlsəfəsi bazisə əsaslanmamış, tarix fəlsəfə üzərində qurulmamışdır. Şərqdə tarix yaradılmış, lakin yazılmamış və ideya-fəlsəfi müstəvidə mənimsənilməmişdir.

Maraqlıdır ki, şərqşünaslıq problemləri ənənəvi şəkildə məhz Qərb ölkələrində tədqiq edilmişdir. Başqa sözlə, şərqşünaslıq, əslində, Qərb hadisəsidir. Azərbaycan şərqşünaslığı da, əslində, rus-sovet şərqşünaslığının tərkib hissələrindən biri idi. Şərqi öyrənilməsi rus imperiyasının coğrafi-siyasi maraqlarına və təcavüzkar planlarına daxil olduğundan bu sahə həmişə diqqət mərkəzində olmuşdur. Biz Şərqə Rusiyanın gözü ilə baxmaq məcburiyyətində idik. Lakin Qərb şərqşünaslığı da var idi ki, sovet dövründə o bizim üçün müəyyən mənada yasaq idi. Biz Sovetlər İttifaqının hüduqlarını keçərək hansısa problemə Avropaın gözü ilə baxmaq, onu planetar miqyasda nəzərdən keçirmək imkanından məhrum idik. Ən böyük qadağa isə, heç şübhəsiz, problemlərə məhz Azərbaycanın gözü ilə baxmağa, milli maraqlardan çıxış etməyə qoyulmuşdu.

Təsədüfi deyildir ki, Azərbaycan şərqşünaslığı daha çox dərəcədə mətnşünaslığa, ərəb və fars dilçiliyi ilə, habelə regionun bədii irsinin ədəbi-tənqidi təhlili ilə məhdudlaşır. Bu mövzudan heç biri bütövlükdə Şərqi mahiyyəti, ideoloji və tarixi missiyası ilə bağlı deyildi. Buradakı tədqiqat beyni Kremlin siyasi maraq dairəsində, qəlbi Peterburq şərqşünaslıq məktəbində yerləşən bütöv bir orqanizmin qol-bucaqlarından ibarət idi.

Elmşünaslıqdan məlumdur ki, qadağaları pozmaq, ideoloji məhdudiyyətləri və təfəkkür maneələrini keçmək, düşüncə tərzinə yeridilmiş,

tədqiqat üsullarına hopdurulmuş normativləri alt-üst edərək yeni tədqiqat istiqamətinin əsasını qoymaq çox çətinidir. Bu, əslində, elmdə inqilab deməkdir.

Biz Aida İmanquliyevanın tədqiqatlarını ona görə yeni bir istiqamətin əsası kimi qəbul edirik ki, o, Azərbaycan hüduvundan, bütövlükdə, Şərq miqyasından kənara çıxaraq, yeni dövrdə bəşəriyyət miqyasında gedən proseslərin məğzini açıb göstərmiş, Şərq-Qərb münasibətlərinin xarakterini və perspektivlərini təhlil etmişdir. Bunun üçün də Avropada və Amerikada yaşayan, lakin ruhan şərqli olan və Şərqi bilən ərəb mühacirlərinin yaradıcılığından çıxış etmişdir. Zahirən bu, ərəb filologiyasıdır, yəni ənənəvi şərqşünaslığın bir qoludur. A.İmanquliyevanın tədqiqatı yeni mahiyyətli və yeni ünvanlı bir prosesin - Şərqdə təzə başlanmış milli və ümumbəşəri özünüdərk prosesinin öyrənilməsinə yönəlmişdi. Bu isə tarix və filologiyadan daha çox fəlsəfi qayəyə malik olan bir missiyadır. A.İmanquliyevanın elmi yeniliyinin həqiqi böyük dəyərinin indiyədək kölgədə qalmasına səbəb də onu ancaq ənənəvi şərqşünaslıq və filologiya çərçivəsində dəyərləndirmək cəhdlərindən irəli gəlir. Əslində isə, Aida xanımın elmə gətirdiyi yeniliyin miqyası elə böyükdür ki, o ancaq fəlsəfi kontekstdə, ümumbəşəri özünüdərk prosesinin arasdırılması ilə üzə çıxarıla bilər.

İndi, XXI əsrin zirvəsində dünyada gedən global proseslərin konturları kifayət qədər aydın görünür və məlum olur ki, dünyanın yeni nizamının formalaşması sivilizasiyaların qarşılıqlı əlaqəsinə də yeni münasibət tələb edir. XX əsrin 70-80-ci illərində isə bu yeni tendensiyanın mahiyyətini və üstün istiqamətlərini çox az adam görə bilirdi. Bu yenilik ilk növbədə mədəniyyət müstəvisində baş verən global proseslərin siyasi müstəvidə təzahüründən ibarət idi. Dünyada Şərq və Qərb bölgüsünün aktuallığının artması da, məhz bu yeni tendensiyaların nəticəsi idi.

Azərbaycan əsrlər boyu bir Şərq ölkəsi kimi mövcud olduğundan azərbaycanlı alimlər SSRİ-də aparılan tədqiqatların əsasən şərqşünaslıq aspektlərinə cəlb edildilər; qərbşünaslıq və xüsusən Şərq-Qərb münasibətlərinin tədqiqi isə bizim üçün bir növ yasaq mövzu idi. Belə bir dövrdə Azərbaycanda ilk dəfə məhz Aida xanım İmanquliyeva öz elmi mühtinin ətalətini dəf edərək və öz zamanəsini qabaqlayaraq olduqca aktual, gələcəyə yönəlmiş bir mövzu ətrafında tədqiqatlar apardı. Həm də problemin o aspektləri ön plana çəkildi ki, onlar təkcə Azərbaycan yox, bütün dünyada ancaq 90-cı illərin axırlarında, iki əsrin qovuşuğunda aktuallaşmış oldu. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, 2000-ci ildə İran prezidenti Məhəmməd Hətəmi Şərq və Qərb sivilizasiyalarının dialoqu ideyası ilə çıxış edəndə çoxları bunu bir yenilik kimi dəyərləndirdi. 2001-ci il isə YUNESKO tərəfindən "Sivilizasiyaların dialoqu" ili adlandırıldı. Belə bir ideyanın siyasi müstəvidə üzə çıxması isə əvvəlcə elmi-fəlsəfi və ədəbi-bədii yaradıcılıqda aparılan axtarışların nəticəsi idi. Yeni siyasətdə yenidən aktuallaşan bir problem bədii yaradıcılıq müstəvisində bir sıra yazıçı-mütəfəkkirlər tərəfindən hələ XX əsrin əvvəllərində qaldırılmışdı ki, Aida İmanquliyeva da həmin ədəbi-bədii proseslərin XX əsrin sonunda kəsb etdiyi yeni ictimai-siyasi mənanın vacibliyini nəzərə alaraq bu problemi Azərbaycan şərqşünaslıq məktəbinin mühtim istiqamətlərindən birinə çevirdi.

Aida xanım öz tədqiqat obyektini kimi Şərq dünyasının Qərbdə yazılı-yaradan üç böyük mütəfəkkirini: Cübran Xəlil Cübran, Əmin ər-Reyhani və Mixail Nuayməni seçmişdi. Bu seçim bir tərəfdən professor A.İmanquliyevanın ilk ixtisasına görə ərəbşünas olması ilə bağlı idisə, digər tərəfdən Aida xanımın özünün dünyaya fəlsəfi-romantik baxışlarını, öz dövrünə münasibətini ifadə etmək üçün daha əlverişli olması ilə bağlı idi. İdeyaları tədqiq olunan hər üç şəxsiyyət əslən ərəb ölkələrindən olub, Amerika və Avropaya köçmüş, Şərq ruhunu Qərb dü-

şüncəsi ilə birləşdirmiş insanlardır. Məsələn, C.X.Cübranın sadəcə ərəb ədəbiyyatını deyil, bütövlükdə Şərqi dünyasını Qərbdə təmsil etdiyi ondan da görünür ki, o öz ideali kimi həm Şərqi, həm də Qərbin ən böyük dahisi olaraq hansısa bir ərəb şairini, yaxud mütəfəkkirini yox, İbn Sinaı seçir: "İbn Sina və onun poeması" adlı əsərində C.X.Cübran özü də peşakar filosofdur. Məhz buna görə də, Cübran kimi şəxsiyyətin fəlsəfi və ədəbi-bədii irsinin öyrənilməsi ərəbşünaslığın hüdudlarından çox kənara çıxması və Azərbaycanca yeni elmi tədqiqat istiqamətinin - Şərqi-Qərb komparativistikasının yaranmasına səbəb olmuşdur. Mövzu özü Aidə xanımı filologiya hüdudlarını keçərək böyük fəlsəfi fikir məkanında tədqiqat aparmağa sövq etmişdir.

"Vəhdət" ideyasının tərənnümçüləri nə ardıcıl idealist, nə də ardıcıl materialist idilər. Onlar həqiqətlər dünyası ilə hadisələr dünyası arasında, ideya ilə realıq arasında da vəhdət, tarazlıq, tənاسب axtarırdılar. "Həqiqət və güc", "peyğəmbər" və "İblis" mövzusu həm Şərqdə, həm də Qərbdə bu böyük mütəfəkkirlər üçün bir növ ümumi mövzu olmuşdur. Aidə İmanquliyevanın Cübranın "Şeytan" hekayəsinə işarə ilə yazdığı kimi, "iki mütləq başlanğıcın - xeyir və şər in əbədi birgə mövcudluğu və mübarizəsinin labüdlüyü", demək olar ki, bu şəxsiyyətlərin hamısı üçün əsas yaradıcıq problemi idi. Cübranda da, Caviddə də "İblis" ("Şeytan"), əslində, dövrün naqis cəhətlərinin ümumiləşmiş obrazı idi. Hər ikisinin yaratdığı "Peyğəmbər" obrazı isə haqqın, adalətin ifadəsinə xidmət edirdi. Lakin Cavid konkret tarixi gerçəkliyi saxlamaqla ümumbəşəri problemləri tarix kontekstində şərh etmiş, Cübran isə tarixi və coğrafi konkretlikdən, habelə milli və dini müəyyənlikdən azad, ümumiləşmiş peyğəmbər obrazı yaratmışdır. Cübranda bu obraz, əslində, şəxsiyyətdən daha çox ideyadır. Burada böyük dini idealların XIX əsr konkretliyində həm Şərqi, həm də Qərbi ehtiva etmək əzmi ifadə olunur, ümumiyyətlə, insan idealının mən-

zərəsinə çəkmək təşəbbüsü göstərilir. Burada Cübran peyğəmbərin dili ilə özünün, öz dövrünün mənəvi idealını şərh edir. A.İmanquliyeva bu kontekstdə Cübranın məşhur etirafını iqtibas gətirib: "Mən bu peyğəmbəri yaratmamışdan əvvəl o məni yaradıb, mən onu yazmamışdan əvvəl o məni yazıb..."

Peyğəmbər və İblis mövzusunun, haqqa, düz yola çağıran və düz yoldan azdıran qüvvələrin ümumiləşmiş obrazlarının neçə əsr keçdikdən sonra yenidən gündəmə gəlməsi təsadüfi deyil. Xeyir və Şər, İşıq və Qaranlıq, Əql və Nəfs, Zəka və Ehtiras əsrlər boyu ancaq qarşı-qarşıya duran, mübarizə aparən tərəflər kimi təqdim və təsvir edilmişdi. Vəhdət məqamı hələ çatmamışdı. Bu mübarizə XIX əsrdə də davam edirdi. C.X.Cübran "Peyğəmbər" əsərinin "Zəka və Ehtiras" bölməsində peyğəmbərin dili ilə deyir: "Sizin qəlbiniz çox vaxt zəka və düşüncənin ehtiras və aludəçiliyə qarşı müharibə apardığı döyüş meydanını xatırladır". Lakin zaman elə zaman idi ki, indi ancaq döyüş yox, həm də qarşılıqlı anlaşma və vəhdət tələb olunurdu. Əlbəttə, söhbət şərlə vəhdətdən gəlmir. Söhbət şərə aparən yolların سمتini dəyişməkdən, hissini əqlə yox, əqlin hissə bələdəci olmasından, onu təbiiyə etməsindən gedir. Vəhdət ideyası dövrün tələbi idi. Şərqi və Qərbin fəvqündə dayanan M.F.Axundov kimi Cəmaləddin Əfqani kimi, böyük şəxsiyyətlərin ümumbəşəri idealları məhz M.İqbal, C.X.Cübran, Ər-Reyhani, H.Cavid kimi mütəfəkkir şairlərin yaradıcılığında fəlsəfi romantizm üslubunda ifadə olunmuşdur. Bu ideal Ər-Reyhaniyə "özündə bütün dünyanı daşıyan ayrı-ayrı fərdlər" konsepsiyasında çox yığcam və gözəl ifadə olunmuşdur. Və bütün bu mahiyyətlər, vəhdət ideyasını bütün bu gözəl təəcəssümləri bizə Aidə xanımın təfəkkür süzgəcindən təqdim olunur.

Aidə İmanquliyeva göstərir ki, Şərqi kimi tanıdığımız sosial fenomen əvvəlcə fərdi-mənəvi bir fenomen kimi formalaşır. Şövlü fəlsəfi təlim,

dərin dini hiss və onlara tabe etdirilmiş solğun cismani həyat vahid fenomenə - şərqililiyin mahiyyətində qovuşur. Əmin ər-Reyhani "Mən Şərqəm" şerində şərqililiyin mahiyyətini bir neçə baxımdan təqdim edir. Aida İmanquliyeva onun yaradıcılığını tədqiq edərkən məhz bu məqamları ön plana çəkir və həmin şerin geniş təhlilini verir.

**Mən Şərqəm,
Mən Allahın ilk yaratdığımmın təməl daşıyam...**

- misralarımı misal gətirən A.İmanquliyeva bu baxışı "Şərqin keçmiş əzəməti barədə düşüncələr" adlandırır. Maraqlıdır ki, qoca Şərqi bir tərəfdən gənc və güclü qərblə görüşdürən ər-Reyhani digər tərəfdən onu müasir Şərqlə müqayisə edir. A.İmanquliyeva bu cəhəti xüsusi vurğulamaqla diqqəti çağdas Şərqin həqiqi mahiyyətindən uzaqlaşdığına yönəldir: "Bu böyük həcmli şerin sonrakı hissəsi xurafat və mövhumat zülmətinə qərq olan, dinin bütün zahiri ayinlərinə fanatik şəkildə sitayiş edən müasir Şərqin tənqidinə həsr olunmuşdur. Cəhalət və mövhumat Şərqi Qərb sivilizasiyasının bütün nailiyyətlərindən çəkindirir".

Bu məqamın vurğulanması, bizim fikrimizcə, Aida İmanquliyevanın Şərq-Qərb problematikasına gətirdiyi böyük yenilikdir. Belə ki, Şərqlə Qərbin müqayisəli tədqiqində üzə çıxan bir çox ziddiyyətli cəhətlər məhz Şərqin zaman axımında ikiləşməsinə nəzərdən qaçırmağın, çağdas Şərqlə qoca Şərqi eyniləşdirməyin nəticəsidir. Halbuki Şərqin əzəməti, böyüklüyü, ruhani mahiyyəti məhz qoca Şərqin təmsalında təzahür edir. O həlta Qərbi də düçar olduğu böhrandan xilas etmək əzmindədir. Ər-Reyhaninin poetik dili ilə "mən öz ruhumla sənin qəlbini sivilizasiya xəstəliklərindən sağaldacağam" deyə qoca Şərq, ruhani Şərq həqiqi dini hissədən ayrı düşən, mövhumata uyan, əcnəbilərdən, onla-

rın texnoloji nailiyyətlərindən qorxub-çəkinən, nəticədə mürtəce məzmun kəsb edən özgələşmiş, cılızlaşmış Şərqdən çox fərqlidir. Əslində, ikinci birincisinin adına sığmır. Amma bu Şərq də o Şərqdən deyil!

Əlbəttə, "Şərq" fenomeninə diferensial münasibət ideyası bədii obrazlarla, poetik şəkildə ər-Reyhani tərəfindən irəli sürülmüşdür. Lakin bu poetik təənnümün mahiyyəti elmi-məntiqi müstəvidə ilk dəfə məhz A.İmanquliyeva tərəfindən açılır və Şərqlə Qərbin vəhdətinə çağırış da bu fərqli baxış bucağında yeni mahiyyət kəsb edir: Vəhdət üçün əvvəlcə Şərqin özünə qayıtması, öz ilkin ruhani məğzini yenidən kəsb etməsi lazımdır!

Qərb mühitində səslənən Şərq poetik ruhunu ər-Reyhani təmsalında tədqiq edən, "iki sivilizasiyanın əldə etdiyi ən yaxşı nailiyyətlərin birləşməsi imkanlarını" araşdıran A.İmanquliyevanın ideyaları bu gün də Şərq-Qərb problemini ədəbi-ictimai-siyasi və fəlsəfi tədqiqi sahəsində istiqamətləndirici rol oynayır.

Bu gün dünya bir sıra global problemlərlə üzləşmişdir və Qərb bu problemləri təkbəşinə həll etmək iqtidarında deyil. Onun Şərq ruhuna ehtiyacı vardı. Aida xanım haqlı olaraq yazır: "Şərqdə həyatın təkmilləşdirilməsi üçün yalnız hissi aləm və fəlsəfi idrakin dərinliyi bəs olmadığı kimi, hələ mədəni nailiyyətlər və texniki tərəqqi də insanın mənəvi və sosial dirçəlişi üçün kifayət deyil".

Məhz məsələnin bu cür əsnəndənkənar, yeni, orijinal qoyuluşu Aida xanıma öz zamanəsini qabaqlayaraq Azərbaycan gerçəkliyində Şərq və Qərbin vəhdəti ideyasını irəli sürməyə imkan vermişdi. Onun nəzərində, sadəcə, poeziyanın, ruhaniliyin beşiyi kimi qalmağın indi daha Şərq üçün kifayət deyildi. Şərq mütləq müasir elmi-texniki nailiyyətlərə yiyələnəməli idi. Və bunun yolu Qərblə inteqrasiyadan keçirdi. Lakin Şərq elm və texnologiyamı Qərbdən kor-koranə transfer etməklə bu sahədə böyük uğur qazana bilməzdi. Heç şübhəsiz, o məhz özünə-

məxsus dəst-xəttini, üslubunu tapmalıdır. Və bu üslubunu öyrənilməsi, Aida xanımın fikrinə görə, yeni dövrdə şərqşünaslığın əsas məqsədlərindən. Tədqiqat istiqamətlərindən biri olmalı idi.

Məhz bu məqsədlə AMEA-nın Şərqşünaslıq İnstitutu Aida İmanquliyevanın rəhbərliyi dövründə elm tarixi və elmsünaslıq məsələlərinə böyük maraq göstərirdi. Mənim bu institutla əməkdaşlığım da bununla əlaqədar başlandı. 1990-cı ildə Şərqşünaslıq İnstitutunda "Şərq və elmi-texniki tərəqqi" mövzusunda konfrans keçirmək qərara alındı və mən elmsünaslıq sahəsində yenidən doktorluq dissertasiyası müdafiə etmiş gənc mütəxəssis qismində, mürəzzəti kimi dəvət edildim. Bu hadisədən sonra "Şərqdə və Qərbdə elmin inkişaf xüsusiyyətləri" problemi mənim elmi-fəlsəfi yaradıcılığında əsas mövzulardan birinə çevrildi. O vaxta qədər Azərbaycanda ancaq Aida xanımın məşğul olduğu Şərq-Qərb problematikası məni o dərəcədə cəlb etdi ki, bundan sonra öz tədqiqatlarımı bu yeni sahə ilə - Şərq və Qərb sivilizasiyalarının müqayisəli təhlili ilə bağladım.

Aida xanımın bu problem üzrə bütöv bir elmi yaradıcılıq məktəbi yaratmaq arzusu, bu genişmiqyaslı elmi-tədqiqat layihəsi, təəssüf ki, sonralar akademiya davam etdirilmədi. Lakin Aida xanım elə o vaxt akademiya da olan və bütövlükdə, respublikadakı idarəçilik üsulundan irəli gələn bürokratik əngəllərə yaxşı bələd idi və öz ideyasını, təməlini qoyduğu yeni tədqiqat istiqamətini yaşatmaq, öz planlarını həyata keçirmək üçün alternativ yollar axtarırdı. Zamanın nəbzini gözəl duyan Aida xanım dövlət qurumları üçün səciyyəvi maneələrdən və bürokratiyadan uzaq olan, Azərbaycanda fəlsəfi fikrin və humanitar təhsilin nisbi müstəqil inkişafına imkan açan yeni tipli elm-təhsil mərkəzinin, özəl Azərbaycan Universitetinin yaranmasına dəstək verdi və bu universitetin açılış mərasimindəki çıxışında "Şərq-Qərb" problemini bizə əsas elmi yaradıcılıq istiqaməti kimi tövsiyə etdi. "Şərq-Qərb"

Tədqiqat Mərkəzi və onun orqanı olan "İpək yolu" jurnalının ideyası da elə o vaxt verildi. Lakin həssas qəlblə Aida xanım o vaxtlı ictimai-siyasi mühitin təbəddülatlarına, 20 Yanvar faciəsinə, Dağlıq Qarabağla bağlı ədalətsizliklərə dözmədi və bu birgə yaradıcılıq planları yarımçıq qaldı. Nə yaxşı ki, ümummillə lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişi ilə ictimai-siyasi sabitlik yaranması sayəsində biz bu ideya ətrafında yaradıcılıq fəaliyyətini bərpa edə bildik.

Artıq on ildir ki, Azərbaycan Universitetinin nəzdində "Şərq-Qərb" Tədqiqat Mərkəzi fəaliyyət göstərir. Yeddi ildir ki, bu mərkəz özünün jurnalını - 1996-cı ildə Mətbuat Nazirliyində və daha sonra YUNESKO-da qeydiyyatdan keçmiş beynəlxalq elmi-publisistik "İpək yolu" jurnalını nəşr edir. O vaxt Azərbaycanın bütün fəaliyyət sahələrində uğurlu başlanğıclar Heydər Əliyevin ideyaları ilə bağlı idi. Böyük İpək yolunun bərpası ideyası da, bununla əlaqədar Bakıda 34 dövlət başçısının iştirakı ilə beynəlxalq konfrans keçirmək ideyası da Heydər Əliyevə məxsus idi. Lakin konfrandan sonra, yekun iclasında hətta o da öz təəccübünü gizlətməmişdi: "Son demə, bizdə "İpək yolu" jurnalı da çıxmış, həm də ingilis dilində..." Və dönüb salondakılardan soruşmuşdu: - Bu kimin təşəbbüsüdür? Lakin heç kim cavab verə bilməmişdi. İdeyanın Aida xanım İmanquliyevaya məxsus olduğunu salondakılar, sadəcə olaraq, bilmirdilər. Jurnalın üz qabığında, hətta ingilis dilindəki nömrəsində də iri hərflərlə "Şərq və Qərbin vəhdəti başçılığı"nin İpək yoludur!" sözləri yazılmışdı. İndi də yazılır. Bu, həmin ideyanın necə doğulmasına işarədir.

1991-ci ildə jurnal çap etmək hər cəhətdən çətin məsələ idi. Lakin Aida xanım texniki problemlərin həllini də qabaqcadan planlaşdırmışdı. İran konsulluğu "Şərq" jurnalının (sonradan onu "Şərq və Qərb" adlandırmaq qərara alınmışdı) çapı üçün o vaxt yenilik sayılan kompüter-mətbəə kompleksi bağışlamağı vəd etmişdi. Lakin Şərqşünaslıq

İnstitutu müstəqil hüquqi şəxs olmadığından biz bu ideyanı Azərbaycan Universitetinin bazasında həyata keçirmək təklifini vermişdik. Universitetin açılış mərasimində İran konsulunun iştirakı da bu planlarla bağlı idi. Düzdür, faciəvi itki başqa planlar kimi bunu da yarımçıq qoydu. Lakin ideya o dərəcədə cazibədar idi ki, "Şərq-Qərb" Tədqiqat Mərkəzi fəaliyyətə başlayan kimi, onun jurnalını da dərc etmək qərarına gəldik. Yeri gəlmişkən, Aida xanımın bu nəcib təşəbbüsü təkcə "İpək yolu" ilə davam etdirilmir. Azərbaycanda Şərq təməlinin milli sənət ənənələri təmsalında tədqiqinə və Azərbaycan mədəni-mənəvi dəyərlərinin beynəlxalq miqyasda təbliğinə xidmət edən və yüksək zövqlə nəşr olunan "Azərbaycan - İRS" jurnalı da məhz Aida xanımın ideyalarının təcəssümünə xidmət edir.

Bu Tədqiqat Mərkəzində Şərq və Qərb sivilizasiyaları arasında dialektik və qarşıdurma problemləri, iqtisadi, siyasi və mədəni-mənəvi inteqrasiya prosesləri araşdırılır və Azərbaycanın bu proseslərdə oynadığı rol, qarşıda duran vəzifələr tədqiq edilir. Bu mərkəzdə Azərbaycanın müxtəlif elm sahələrini təmsil edən çox görkəmli alimlər müntəzəm olaraq fikir mübadiləsi aparır və alınan elmi nəticələr hər il "Azərbaycan və müasir dünya" məcmuasında çap olunur. Alimlərimiz Aida xanım İmanquliyevanın ənənəsini davam etdirərək öz elmi nəticələri ilə beynəlxalq forumlarda elmi məruzələrlə çıxış edir, Şərq-Qərb problematikasına dair tədqiqatlarını xarici ölkələrdə çap etdirirlər. Bu problem üzrə Tədqiqat Mərkəzinin üzvlərinin Qahirədə, İstanbulda, Tehranda, Budapeştdə, Moskvada, Peterburqda, Minskə, Brüsseldə, Romada, Oksfordda və digər şəhərlərdə çıxışlarının maraqla qarşılanması da ilk növbədə məhz problemin özünün aktuallığı ilə bağlıdır.

Fərəhlə qeyd etmək istədim ki, keçmiş SSRİ məkanında Şərq-Qərb problemini hər vaxtlə əlində saxlamağa çalışan ermənilər artıq rəqabətə tab gətirmirlər. Moskvada rus və ingilis dillərində nəşr olunan

"Beynəlxalq Qlobalistika Ensiklopediyası"nda Şərq-Qərb mövzusunda yazının bizim Tədqiqat Mərkəzinə həvalə edilməsi bu rəqabətdə böyük uğur kimi dəyərləndirilə bilər. Bu günlərdə Bakıda həmin problem üzrə beynəlxalq elmi konfrans keçirilir. Burada Şərq-Qərb, komparativistika üzrə dünyanın görkəmli alimləri, filosofları iştirak edirlər. Bakı Şərq-Qərb problematikasının tədqiqat mərkəzlərindən birinə çevrilmişdi və bütün bu uğurların təməli hələ o vaxt 80-ci illərin axırlarında Aida xanım İmanquliyevə tərəfindən qoyulmuşdur.

Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev Şərq-Qərb münasibətlərinə böyük önəm vermiş və Azərbaycanın bu prosesdə fəal iştirakına, Avropa ilə Asiyada körpü rolunu oynamasına nail olmuşdur. Öz çıxışlarında həmişə diqqətli Azərbaycanın Şərqlə Qərbin qovuşmasında oynadığı mühüm rolə yönəldən Heydər Əliyev həm də bu qovuşma prosesini sürətləndirmək üçün həyata keçirilən bir sıra strateji layihələrin müəllifi idi. Bunlardan təkcə ikisini: Böyük İpək yolunun bərpası və Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihələrini xatırlatmaq kifayətdir. İftixarla qeyd etmək lazımdır ki, bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Şərq və Qərb arasında həm humanitar və mədəni-mənəvi vəhdət layihəsi, həm də böyük Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu iqtisadi inteqrasiya və Avrasiya dəhlizi layihələri uğurla həyata keçirilməkdədir.

Aida İmanquliyevə öz genetik-fərdi xüsusiyyətləri ilə Şərq və Qərb arasında vəhdətini simvolizə edirdi. Zahirə görkəmi ilə də Şərqlin şeriyyətini, ülvyyətlərini təcəssüm etdirən Aida xanım öz elmə bağlılığı, rəşadətli düşüncəsi, təşkilatçılıq keyfiyyətləri ilə ən başlıcası, sözün əsl mənasında müasirliyi ilə çağdaş Qərb sivilizasiyasını təmsil edirdi. Gəndən gələn Şərq mahiyyəti ilə, müasir zamanın tələbatından gələn Qərb keyfiyyətlərinin vəhdəti ona məhz vəhdətin özünü tədqiqat predmetinə çevirmək səlahiyyəti vermişdi.

Aida xanımın təkə özü yox, ailəsi də bu vəhdətin parlaq təcəssümüdür. Humanitar sahənin, şərqşünaslığın nümayəndəsi olan Aida xanımın özünə ömür-gün yoldaşı kimi müasir Qərb texnoloji sistemlərinin tədqiqatçısı olan Arif Paşayevi seçməsi də, təsadüfi görünmür. Bu izdivac özü də müəyyən mənada Şərq və Qərbin ittifaqını simvolizə edir. Bu yerdə Aida xanımın Əmin Ər-Reyhanidən misal gətirdiyi bir beyt yada düşür:

**Mən Şərqəm. Mən fəlsəfənin və dinin sahibiyəm,
Kim mənə təyyarə verəcək bunlara görə?!**

Aida xanımın vurğuladığı kimi Ər-Reyhani bunu acı rixşənd hissi ilə yazır. Şərq və təyyarə... az qala əks qütblər kimi simvolizə olunur.

Lakin bu gün Heydər Əliyev adına Bakı Hava Limanındakı ən müasir təyyarələrə və bu təyyarələrin istismarı üçün elmi-texniki baza olan Milli Aviasiya Akademiyasını görəndə rixşənd hissi ümid qığılcımı ilə əvəz olunur.

Şərqşünaslıq İnstitutu və Aviasiya Akademiyası! Qütblərin vəhdət simvolu!

Lakin belə təəssürat yaranmasın ki, proseslərin istiqaməti ancaq Şərqdən Qərbə doğrudur. Çingiz Aytmatov demişkən, burada qatarlar yalnız Şərqdən Qərbə yox, Qərbdən də Şərqə gedir. Reaktiv təyyarənin iş prinsipini öyrənən, mürəkkəb texnoloji sistemlərlə müasir təbəbətənin elmi əsasları ilə məşğul olan insanlar "Azərbaycan-İRS" jurnalını da çap etməyi unutmur və milli mədəniyyətə, kökə bağlılıqlarını, Şərq mahiyyətinə sədaqətlərini bir daha sübut edib, nəsillərə nümunə göstərirlər. Və nəhayət, bu günlərdə Mehriban xanım Əliyevanın təkə Şərq və ya təkə Qərb mədəniyyətini deyil, bütövlükdə dünya mədəniyyətini təmsil edən YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri seçilməsi də

məhz bu vəhdətin bəhrəsi, parlaq təcəssimüdür. Bu yüksək ad, bu ali mükafat əslində, təməli Aida xanım tərəfindən qoyulmuş və bu gün onun övladları tərəfindən əməli fəaliyyət müstəvisində onunla həyata keçirilən vəhdət ideyasının təntənəsidir!

*Səlahəddin XƏLİLOV,
professor
9 oktyabr 2005*

DÜNYA DEYİLƏN ELƏ SƏNMİŞSƏN...

Beynəlxalq miqyasda məşhur olan şərqşünas alimlərlə - akademiklər - Əbdülləkarim Əlizadə, Yusif Ziya Şirvani, Ziya Bünyadov, professorlar - Rüstəm Əliyev, Ələsgər Məmmədov, Rəhim Sultanov, Qəzənfər Əliyev kimi elm xadimləri ilə adı bir sırada çəkilən şərqşünaslıq el-mimizin görkəmli xadimi, professor Aida xanım İmanquliyevanın 65 illik yubiley günləridir.

Aida İmanquliyeva 1939-cu il oktyabrın 10-da Bakı şəhərində ziyalı ailəsində doğulmuşdur. O, ADU-da təhsil almış, orada aspirant olmuş, sonra isə SSRİ EA Asiya Xalqları İnstitutunun aspiranturasında təhsil almışdır.

27 yaşında namizədlik dissertasiyası müdafiə edən Aida İmanquliyeva Azərbaycan EA Şərqşünaslıq İnstitutunda işə başlamışdır. Burada kiçik elmi işi (1966) vəzifəsindən başlamış direktorluğa qədər maraqlı, çətin, narahat bir yol keçən Aida xanım bütün ömrünü elmə həsr etmişdir. 1989-cu ildə Tbilisi şəhərində doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək ilk azərbaycanlı qadın-ərəbşünas elmlər doktoru olmuşdur, bu ixtisas üzrə professor adı almışdır.

"Mixail Nüaymə" və "Qələmlər birliyi" (1975), "Cübran Xəlil Cübran" (1975), "Yeni ərəb ədəbiyyatı korifeyləri" (1991) adlı üç monoqrafiyanın və 70-dən artıq elmi məqalənin müəllifi kimi şərqşünaslıq elmində Aida İmanquliyevanın xüsusi rolu olmuşdur. O, dəyərli, elmi tapıntılarla zəngin olan məruzələri ilə Azərbaycan şərqşünaslığının dünyanı bir çox ölkələrində təmsil etmişdir. Aida xanımın elmi təşkilatçılıq fəaliyyəti də akademiya həyatında yaddaqalan hadisədir. O, yüksək ixtisaslı ərəbşünas kadrların hazırlanmasını daim diqqətdə saxlamışdır. 20 ilə yaxın BDU tələbələrinə ərəb fi-

lologiyası fənnindən dərs demişdir. Amansız ölüm onu vaxtsız - 52 yaşında aramızdan aparmışdır. O vaxtdan 13 il ötür. Bu günlər o, bir alim kimi, dost kimi, yüksək əxlaqi dəyərlərə malik xanım-xatın Şərq qadını kimi, gözəl, xeyirxah insan kimi, unudulmaz, əvəzsiz Ana kimi xatırlanır, yad edilir. Bu keyfiyyətləri sadaladıqca qürurlanıq, həyəcanlanırıq, dolub-boşalır, kövrəlirik. Ruhun həmişə səni anan, səni se-vən insanların qəlbindədir, Aida xanım!

Azərbaycan elminin bugünkü tanınmış nümayəndələri dostların, tələbələrin, dərslikdələrindən faydalanan indiki tələbələr, həmkarların, ailən sənin adına qurulmuş məclisə - beynəlxalq elmi konfransa yığı-sıblar.

Aida xanımın şəkli Akademiyanın konfrans zalındakı lövhədə işıqlandırılırdı. Gözəl idi - çiçək kimi, şəfəq kimi, Ana kimi. Güllümsür və sirlə baxışları adamın içinə, iliyinə işləyirdi - narahat alim nigarançılı-ğı, həssas ana duyğuları o gözlərdə görünürdü. Dünya boyda dünyanı gözlərinə yağan Aida xanım nura bələni bətrafi seyr edirdi. Qızı, professor Nərgiz xanımın kövrək pıçıldılarını xatırladım - "Əziz ana, sən dirisən, bizimləsən, qanımızda, ürəyimizdəsən, sevincimizdəsən. Dünya durduqca, sən də varsan, elə dünya deyilən sənmışsən".

Dünya Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti görkəmli şərqşünas alim Aida İmanquliyevanın anadan olmasının 65 illiyinə həsr olunmuş "Şərq və Qərb: ortaq mədəni dəyərlər, elmi-mədəni əlaqələr" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransa başladı.

Konfrans giriş sözü ilə AMEA-nın prezidenti, akademik Mahmud Kərimov açdı. O, zəngin ənənələrə malik olan Azərbaycan şərqşünaslığının görkəmli və parlaq nümayəndələrindən biri, filologiya elmləri doktoru, professor Aida İmanquliyevanın elmi yaradıcılığını yüksək dəyərləndirərək qeyd etdi ki, belə mötəbər məclis onun halal haqqıdır. Sonra AMEA-nın müxbir üzvi Vəsim Məmmədaliyevin maraqlı, əha-

təli və elmi sıqətləli məruzəsi dinlənilədi. “Azərbaycanda müasir ərəb ədəbiyyatının sistem şəklində öyrənilməsi Aida xanımın adı ilə bağlıdır... Allah-Təala Aidanı xoş saatında yaratmış, bir insan, bir qadın kimi ona hər şey vermişdi. Gözəllik, zəriflik, istedad, zəhmətkeşlik, mehribanlıq, qayğıkeşlik, haddindən artıq həssaslıq, dostcanlılıq, həlimlik, şirin dil, yüksək əxlaq - bütün bunlar Aidaya xas olan keyfiyyətlərinin tam olmayan siyahısıdır.

Aida xanımın ərəb məhcər ədəbiyyatına, bu ədəbiyyatın Cübran Xəlil Cübran, Mixail Nüaymə, İlyə Əbu Madi kimi görkəmli nümayəndələrinin həyat və yaradıcılığına həsr etdiyi tədqiqatlar öz orijinallığını, zənginliyini, nəzəri dərinliyini, konseptuallığını daim qoruyub saxlayan, buna görə də mütəxəssislərin stolüstü kitabına çevrilmiş əsərlərdir”. Konfransda çıxış edən rusiyalı alim İ.A.Bilik isə Aida xanımın elmi fəaliyyətinə xüsusi heyranlıqla yanaşdı: “Aida xanımın kitabı müasir-ərəb ədəbiyyatına güclü təsir göstərən mühacirətdə yaşayan ərəblərin ədəbiyyatı kimi mühüm və maraqlı hadisəyə həsr olunmuşdur. Bu əsər sovet ərəbşünaslığında A.E.Krımski və T.U.Kraçkovskidən sonra, əslində, ilk ciddi işidir...”

Akademik Bəkir Nəbiyevin “vüqar və ləyaqət rəmzi”, filologiya elmləri doktoru, professor Gövhər Baxşəliyevanın “Şərq və Qərb ədəbiyyatlarının qarşılıqlı əlaqə və təsirinə dair” (görkəmli şərqşünas alim Aida İmanquliyevanın elmi yaradıcılığı əsasında), fəlsəfə elmləri doktoru, professor Səlahəddin Xəlilovun “A.İmanquliyeva və Azərbaycanda Şərq-Qərb problematikası”, Aida İmanquliyeva irsinin tədqiqatçısı Afaq Əsədovanın “Şərq və qərbin mərkəzində yerləşən Azərbaycan modeli” adlı məruzələri şərqşünas alimin ədəbi-elmi ömürlüyünə böyük diqqət, məhəbbətin təzahürü idi.

Ümumdünya Fenomenologiya İnstitutunun prezidenti Anna-Tereza Tumienisskonun (ABŞ), professor Ümid Məriçin (Türkiyə), fəlsəfə

elmləri doktoru, professor A.F.Zotovun (MDU, Rusiya) digər rusiyalı şərqşünas alimlər A.V.Kudelin, V.N.Kirpiçenko, İ.F.Monova, N.N.Dyakovun, O.İ.Redkinin, İ.M.Stevlin - Komenskinin və O.B.Frolovanın çıxışlarında Aida İmanquliyevanın şərqşünaslıq elminə bəxş etdiyi nailiyyətlər geniş qeyd olundu.

İki gün davam edəcək (11-12 oktyabr) bu konfransın ilk iş günü AMEA-nın böyük iclas zalında keçirildi. “Ədəbiyyatın Şərq-Qərb konsepsiyası istiqamətində araşdırmalar” mövzulu I bölmənin iclası AMEA-nın kiçik akt zalında, “Şərq və Qərb: mədəniyyətlərin dialoqu” adlı II bölmənin iclası isə “Azərbaycan” Universitetində davam etdiriləcəkdir. I bölmədə filologiya elmləri doktoru Vilayət Cəfərin, Ümid Məriçin, professor Malik Qarazadanin, professor Həsən Əlibəylinin, professor Cəlil Nağıyevin, filologiya elmləri doktoru Teymur Kərimlinin, professor Əmirxan Xəlilovun, II bölmədə isə professor Yusif Rüstəmovun, tarix elmləri doktoru İlyas Babayevın, professor Musa Qasımın, bir çox rusiyalı şərqşünas alimlərin məruzələri dinləniləcək. Məruzələr, qeyd etdiyimiz kimi, konfransın məzmununa uyğun olaraq Aida İmanquliyevanın şərqşünaslıq elmindəki fundamental tədqiqatlarından bəhs edəcək.

Aida İmanquliyevanın xatirəsinə həsr olunmuş beynəlxalq elmi konfransın iştirakçıları AMEA-nın foyesində təşkil olunmuş geniş sərqi ilə də tanış oldular. Sərgidə Aida İmanquliyevanın həyat və yaradıcılığına əhatə edən dövrü nəşrlər, kitab və jurnallar, şəkillər, eləcə də şərqşünaslıq elminə, xüsusən ərəb ədəbiyyatına dair ədəbiyyat nümunələri nümayiş olunurdu.

Konfransın yaddaqalan elementlərindən biri də nümayəndələrə təqdim olunan yeni nəşrlər idi. “Aida İmanquliyeva. Bibliografiya”, “Şərq və Qərb: ortaq mənəvi dəyərlər, elmi-mədəni əlaqələr” (Beynəlxalq elmi konfransın materialları), professor S.Xəlilovun “Şərq və

Qərb: ümumbəşəri ideala doğru və "İpək yolu" dərgisinin Aida İmanquliyevaya həsr edilmiş xüsusi buraxılışı və s. kitabları Aida xanım İmanquliyevə ömürlüyünə bir baxış idi. Hələ çox-çox illər tədqiqatçıları Aida İmanquliyevə ünvanlı kitablar yazacaqlar, onun yaradıcılığını öyrənəcəklər.

*Almaz ÜLVİ,
"Xalq qəzeti"
12 oktyabr 2004*

GÖRKƏMLİ ŞƏRQŞÜNAS ALİMİN YUBİLEYİNƏ HƏSR OLUNMUŞ BEYNƏLXALQ KONFRANS BAŞA ÇATMIŞDIR

Görkəmli şərqşünas alim, filologiya elmləri doktoru, elm təşkilatçısı, professor Aida İmanquliyevanın anadan olmasının 65 illiyinə həsr olunmuş "Şərq və Qərb: ortaq mənəvi dəyərlər, elmi-mədəni əlaqələr" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans oktyabrın 12-də bölmə iclaslarında öz işini davam etdirmişdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Rəyasət Heyətinin binasında keçirilən I bölmə iclasında akademiyanın müxbir üzvü, AMEA-nın humanitar və ictimai elmlər bölməsinin akademik-katibi Ağamusa Axundov tədbirin əhəmiyyətindən danışmış, iştirakçılara uğurlar arzulamışdır.

İclasda Azərbaycan, Rusiya, Türkiyə alimləri "Azərbaycanda ərəb ədəbiyyatının Şərq-Qərb konsepsiyası yönümündə araşdırılmasına dair bəzi mülahizələr", "Şərq və Qərb: iki düşüncə tərzini", "Aida İmanquliyevanın elmi yaradıcılığında Qərb-Şərq ədəbi əlaqələrinin tədqiqi", "Rus poeziyasında Şərq motivləri və ərəb məhcər ədəbiyyatı Şərq-Qərb probleminin tədqiqi kontekstində", "Aida İmanquliyevanın elmi irsi və ərəbşünaslığın müasir problemləri" və s. mövzularda məruzələr etmişlər.

Məruzəçilər professor Aida İmanquliyevanın sahəsindəki nailiyyətlərdən, onun elmi irsinin, ayrı-ayrı əsərlərinin əhəmiyyətindən, ölkəmizdə şərqşünaslığın inkişafında müstəsna xidmətlərindən ətraflı söhbət açmış, ərəb ədəbiyyatı sahəsində respublikada Azərbaycan dilində ilk monoqrafiyanın müəllifinin məhz Aida İmanquliyevə olduğunu xatırlatmışlar.

Azərbaycan Universitetində keçirilən II bölmə iclasında rektor, Milli Məclisin deputatı, professor Səlahəddin Xəlilov ölkəmizdə şərqşünaslığın inkişaf yollarından danışaraq demişdir ki, ötən əsrin 70-ci illərindən başlayaraq Şərq-Qərb problematikasının öyrənilməsinin əsasını qoyan Aida İmanquliyeva həqiqətən Azərbaycanda humanitar elm sahəsində inqilab etmişdir. O, təkcə ərəb məhcər ədəbiyyatını tədqiq etməklə kifayətlənməmiş, bütövlükdə Şərq-Qərb ədəbi əlaqələrini və bunun perspektivləri məsələsini öyrənmişdir.

Sonra Azərbaycan, Rusiya, ABŞ alimlərinin "Şərq-Qərb: sivilizasiyaların dialoqu", "Həyatın fenomenologiyası Qərb və Şərq - İslam fəlsəfəsi arasında metafizik dialoq üçün əsas kimi", "Qloballaşma və milli mədəni identifikasiya problemləri", "Şərq və Qərb: mədəniyyətlərin dialoqu (komparativ sivilizasion analizin metodoloji prinsipləri)", "Münaqişələrin həll edilməsinin Şərq-Qərb münasibətlərinə təsiri (ümumi baxış)". "Azərbaycan şərqşünaslığının qadın ulduzu", "Aida İmanquliyeva elminizdə fundamental nəzəri-metodoloji mövqenin - sintez yanaşmanın yaradıcılarından" və digər mövzularda maraqlı məruzələri dinlənmişdir.

Məruzələrdə bildirilmişdir ki, indiki qloballaşma dövründə müxtəlif sivilizasiyaların qarşılıqlı əlaqəsi və dialoqu zəruri tarixi prosesdir.

Professor Aida İmanquliyevanın elmimizə gətirdiyi, təməlini qoyduğu nəzəri - metodoloji mövqə barədə danışan nətiqlər vurğulanmışlar ki, alimin "Yeni ərəb ədəbiyyatı korifeyləri" adlı fundamental əsəri şərqşünaslıq, filologiya, ədəbi metod və nəzəriyyə, fəlsəfi, estetik cərəyanlar, dilçilik, tarçülməçilik və s. kimi elmlərin qovuşuğunda olan bütöv problemlər kompleksinin təhlili üçün metodoloji əsas kimi dəyərlidir. Məruzəçilər professor Aida İmanquliyevanın zəngin elmi irsinin dərindən tədqiq edilməsi və nəşrinin vacibliyini söyləmişlər.

Bununla da konfrans işini başa vurmuşdur.

15 oktyabr 2004

ŞƏRQŞÜNAS ALİMİN ÖMÜR TARİXİNİ VƏRƏQLƏYƏN KİTAB - "AIDA İMANQULİYƏVA. BİBLİOQRAFIYA"

Şərqşünaslıq elmləri silsiləsindən ərəbşünaslıq sahəsinin, xüsusən ərəb filologiyasının uğurlu tədqiqi filologiya elmləri doktoru, professor Aida xanım İmanquliyevanın adı ilə bağlıdır. Onun 1970-ci illərdən başlayaraq dövrü mətbuatda dərc etdirdiyi ərəb məhcər (mühacir) ədəbiyyatı haqqındakı yazuları bizlərə görkəmli şərqşünas alimlərin diqqətindən yayınmırdı. Ədəbiyyatsevərlər isə məhcər ərəb ədəbiyyatı nümunələri ilə tanış olurdular.

Bu silsilədən alimin ərəb məhcər ədəbiyyatının məşhur nümayəndələrindən yazıçı, şair, rəssam Cübran Xəlil Cübranın yaradıcılığına dair monoqrafiyasını xatırlamaq yerinə düşər. 1975-ci ildə çap olunmuş bu monoqrafiya ("Cübran Xəlil Cübran", "Elm") mütəxəssislərin böyük marağına səbəb olmuşdur. Bu sıradan Aida İmanquliyevanın 80-ci illərdə araya-ərsəyə gətirdiyi başqa bir əsərin "Yeni ərəb ədəbiyyatı korifeyləri" kitabını xüsusilə yada salmaq istərdim. Ümumiyyətlə, ərəb məhcər ədəbiyyatının 3 məşhur nümayəndəsinin - M.Nüaymə, Ç.X.Cübran və Əmin ər-Reyhaninin yaradıcıqlarının əhatəli tədqiqi Aida İmanquliyevanın elmi xidmətləri ilə bağlıdır. "Məhcər ədəbiyyatının əsas xüsusiyyətləri, onun çoxəsrlik ərəb ədəbiyyatı ilə oxşar və fərqli cəhətləri, Avropa ədəbiyyatı ilə əlaqələri, bütövlükdə ərəb ədəbiyyatına gətirdiyi yeniliklər, müasir ərəb ədəbiyyatı üçün açdığı üfqlər və s. bu kimi ümdə məsələlər Şərq-Qərb sistemində öz doğru-düzgün elmi həllini məhz Aida İmanquliyevanın çoxsaylı monoqrafik tədqiqatlarında tapmışdır". (Məhcər ədəbiyyatı - XX əsrin sonlarında öz

Şərq yurdlarından mühacir edərək Amerika qitəsində məskunlaşmış ərəblərin yaratmış olduqları ədəbiyyat nəzərdə tutulur.)

Aida xanım İmanquliyevanın şərqşünashq elmindəki orijinal yaradıcılıq yolu tədqirəlayiq bilindiyindən mütəxəssis tədqiqatçılar tez-tez ona müraciət etməli olurlar. Bu səbəbdən oxuculara kömək üçün AMEA Rəyasət Heyətinin qərarı ilə "Azərbaycan elm və mədəniyyət xadimləri" seriyasından "Aida İmanquliyeva. Bibliografiya" ("Elm", 2004) kitabı nəşr olunmuşdur. Kitabın tərtibçiləri Aybəniz Kəngərli və İsmət Səfərovdur, redaktoru isə Afaq Əsədovadır. Bibliografiya bu elmin son tərtibat qaydalarına uyğunlaşdıraraq hazırlanmışdır. "Tərtibçilərdən" hissəsində bibliografiyanın qısa məzmunu haqqında məlumat verilir. "Həyatı və elmi fəaliyyətinin əsas tarixləri" adlı ilk bölmədə şərqşünas alimin tərcümeyi-hal xronologiyası tarixi ardıcılıqla verilməmişdir. Kitabın AMEA-nın müxbir üzvü Vasim Məmmədəliyevin "Aida İmanquliyeva Azərbaycan şərqşünashğının ən görkəmli nümayəndələrindən biri kimi" adlı giriş məqaləsi alimin elmi fəaliyyətinə konkret baxışdır. Tarix elmləri doktoru, professor İ.M.Filştinskini "Görkəmli Azərbaycan ərəbşünası Aida İmanquliyevanın yaradıcılıq həyatı" məqaləsində isə oxucuya tədqiqatçı haqqında maraqlı fikirlər çatdırılır.

Kitabın "Əsərlərinin bibliografiyası" rubrikasında isə alimin əsərlərinin bibliografik göstəricisi 1964-2003-cü illərdə Azərbaycan və xarici dillərdə nəşr edilmiş monoqrafiya, məcmuə, elmi sessiya materiallarının və dövrü mətbuat məqalələrini əhatə edir. Bibliografiyaya daxil edilmiş materiallar xronoloji qaydada yerləşdirilmişdir. Göstəricidə Aida xanım İmanquliyevanın redaktə etdiyi əsərlər, dissertantlara elmi rəhbərliyini əks etdirən bölmələr də vardır. "Həyatı və yaradıcılığı haqqında ədəbiyyat" bölməsinin tərtibi yeni elmi standartlara uyğunlaşdırılmışdır. Belə ki, burada professorun həyatına, yaradıcılığına da-

ir çap olunmuş materialların adı və nəşr mənbəyi göstərilməklə yanaşı, hər yazı haqqında qısa annotasiya da əlavə edilmişdir. Orijinal üslubu ilə seçilən bu bölmə çox uğurlu alınmışdır.

Bibliografiyada istifadəni asanlaşdırmaq məqsədilə alimin əsərlərinin və haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəriciləri də verilmişdir.

Göstərici üç dildə - Azərbaycan, rus və ingilis dillərində tərtib olunmuşdur.

Tərtibat yanaşması baxımından bu kitab elə bilirəm ki, bibliografiya elmi sahəsində uğurlu hadisə sayılacaqdır.

"Aida İmanquliyeva" bibliografiyası böyük Alim, gözəl İnsan, səmimi Dost, qayğıkeş Ana - Aida xanımın xatirəsinə unudulmaz diqqətdir.

13 oktyabr 2004

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVƏ BAKIDAKI 268 NÖMRƏLİ MƏKTƏBDƏ OLMUŞDUR

Oktyabrın 5-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva Bakıdakı 268 nömrəli aqıl və fiziki cəhətdən zəif uşaqlar üçün məktəbdə olmuşdur. Beynəlxalq Müəllim Günündə Moskva hökumətinin göndərdiyi rus dilində dərs kitabları məktəbə hədiyyə edilmişdir.

Ötən ilin oktyabrında bu məktəbdə əsaslı təmir işlərinin aparılmasına kömək göstərən Mehriban xanım Əliyevanın bayram günündə yenicən bu məktəbə gəlişi böyük minnətdarlıqla qarşılandı.

Mehriban xanım Əliyeva aparılan təmir işləri, məktəbin avadanlıqla təmin olunması ilə maraqlandı. Ona məlumat verildi ki, burada yaradılan xüsusi kompüter otağında uşaqlar qısa müddətdə xeyli bilik və vərdişlər qazanmışlar. Hörmətli qonağın yaxından köməyi ilə görülən bu işlərin məhdud imkanlı uşaqların gələcək həyatı və fəaliyyəti üçün müstəsna əhəmiyyətli olduğu vurğulandı, belə təcrübənin digər müvafiq məktəblərdə də tətbiqinin zəruriliyi bildirildi. Bu ilin martında Mehriban xanım Əliyeva təşəbbüsü ilə respublikamızdakı xarici səfirlərin xanımları ilə keçirilən görüşdə bu məktəbin problemlərinin, xüsusən də dərsliklə təminatını diqqət mərkəzində saxlamağın vacibliyi vurğulanmışdı. Bu nəcib təşəbbüsə dərhal münasibət bildirən Rusiya Federasiyasının ölkəmizdəki səfirliyi vasitəsilə Moskva hökumətinin rus dilində dərsliklərdən ibarət hədiyyəsinin Azərbaycana çatdırılması razılıqla qeyd olundu.

Beynəlxalq Müəllim Günü münasibətilə pedaqoji kollektivi təbrik edən Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva uşaqların yeni dərsliklərlə tədris prosesinə daha yaxşı cəlb ediləcəyinə əminliyini bildirdi.

Məktəbin direktoru tədris ocağının təmirinə, avadanlıqla və dərsliklərlə təchizinə göstərdiyi xüsusi köməyə görə Mehriban xanıma kollektiv adından təşəkkürünü bildirdi, bu cür dərsliklərin respublikamızdan xaricdə çap olunduğunu və sonuncu dəfə ölkəmizə belə kitabların 1988-ci ildə gətirildiyini xatırlatdı. O, məhdud imkanlı məktəblərdə inteqrasiyalı təhsil prosesinin tətbiqinin qısa zamanda özünü göstərən uğurlarından danışdı.

Rusiyanın Bakıdakı səfirliyinin nümayəndəsi bu ilin martında keçirilən görüşdə bu tipli məktəblərin problemlərinə diqqət yetirmək bərdə Azərbaycan Prezidentinin xanımının müraciətinə Moskva hökumətinin dərhal münasibət göstərməsini Azərbaycanla Rusiya arasında xoşməramlı əlaqələrin daha bir nümunəsi kimi dəyərləndirdi. O, Moskva hökumətinin hədiyyəsi olan belə dərsliklərin digər məktəblərdə təqdim olunacağını söylədi. Səfirliyin nümayəndəsi Müəllim Günü münasibətilə Azərbaycanın pedaqoji ictimaiyyətinə təbrik etdi, Prezident İlham Əliyevin təbrik məktubunda müəllimlərin tərbiyə missiyasını uğurla həyata keçirməsinin əhəmiyyətini xüsusi vurğulanmasının bir mütəxəssis kimi onda dərin minnətdarlıq hissi doğurduğunu bildirdi.

Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban xanım Əliyeva əlamətdar bayram günündə bu məktəbdə olmasından məmnunluğunu ifadə etdi. O, aqıl və fiziki cəhətdən zəif, eləcə də valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların təhsil və tərbiyəsi ilə məşğul olmağın vacibliyini bildirərək, bu məsələni daim diqqət mərkəzində saxlayacağını söylədi. Qeyd etdi ki, Heydər Əliyev Fondu çərçivəsində hazırlanan

proqramda internat məktəblərinin problemlərinin həllinə xüsusi önəm veriləcəkdir. Bu işlər Bakıda başa çatdıqdan sonra respublikamızın digər regionlarında da həyata keçiriləcəkdir. O, Moskva hökumətinin dəyərli hədiyyəsinə görə də təşəkkürünü bildirdi. Mehriban Əliyeva bu məktəbin, eləcə də qayğıya daha çox ehtiyacı olan məhdud imkanlı uşaqların problemlərini daim nəzərdə saxlayacağını söylədi.

Təhsil Nazirliyinin nümayəndəsi və müəllimlər məhdud imkanlı uşaqların inteqrasiyah təlim prosesinə cəlb olunmasının əhəmiyyətini vurğulayaraq, bu işdə xüsusi köməyinə görə Mehriban xanıma minnətdarlıqlarını bildirdilər.

6 oktyabr 2004

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNDA GÖRÜŞ

Oktyabrın 7-də Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun sədri, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Dünya İrs siyahısına daxil edilmiş İçərişəhər, Şirvanşahlar sarayı, Qız qalası abidələri ilə bağlı "dəyirmi masa"da iştirak etmək üçün Bakıya gəlmiş missiyanı qəbul etmişdir. Missiyanın tərkibinə YUNESKO-nun Dünya İrs Komitəsinin mütəxəssisi xanım Fumiko Ohinata, İCCROM-un nümayəndəsi, Litvanın paytaxtı Vilnüs şəhərinin tarixi qoruq hissəsinin direktoru Gediminas Rutkauskas və İCOMOS-un nümayəndəsi, Macarıstan milli İCOMOS təşkilatının sədri Gereli Nagi daxildirlər.

Söhbət zamanı İçərişəhər tarixi-memarlıq qoruğunda yaranmış vəziyyət haqqında ətraflı fikir mübadiləsi aparılmış, mövcud problemlərin həlli ilə bağlı rəy və təkliflər dinlənilmişdir. YUNESKO ekspertləri İçərişəhərin xüsusi təhlükədə olan Dünya İrs abidələri siyahısından çıxarılması haqqında öz mülahizələrini bildirmiş, bunun üçün Bakıda keçirilən "dəyirmi masa" zamanı yolların araşdırılacağını və yekun nəticələr haqqında Azərbaycan hökumətinə məlumat verəcəklərini vurğulamışlar.

Görüşdə Dünya İrs abidələri siyahısına daxil ediləcək Qobustan tarix-bədii qoruğu və Atəşgah haqqında da söhbət getmişdir.

Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycanda Dünya İrs abidələri ilə əlaqədar yaranmış problemlərin həll olunması üçün ölkəmizin qanunlarına uyğun tədbirlərin görülməsinə və İçərişəhərin xüsusi təhlükədə olan abidələr siyahısından çıxarılaraq, Dünya İrs abidələri siyahısına daxil edilməsinə kömək göstərəcəyini bildirmişdir.

Görüşdə mədəniyyət naziri Polad Bülbüloğlu iştirak etmişdir.

8 oktyabr 2004

AZƏRBAYCAN PREZİDENTİNİN XANIMI MEHRİBAN ƏLİYEVƏ VƏ BOLQARISTAN PREZİDENTİNİN XANIMI ZORKA PIRVANOVA MÜASİR TƏHSİL KOMPLEKSİNDƏ OLMUŞLAR

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyeva və Bolqarıstan Prezidentinin xanımı Zorka Pırvanova oktyabrın 8-də Bakıdakı Heydər Əliyev adına Müasir Təhsil Kompleksində olmuşlar. Xanım Pırvanova ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin buradakı abidəsi önünə gül qoydu.

Tədris Kompleksində dərs prosesi ilə tanışlıq zamanı xanım Zorka Pırvanova Azərbaycanda bütün sahələr kimi, təhsilin də dünya standartları səviyyəsinə yüksəldiyinin şahidi oldu. Hörmətli qonaq kompüter, linqafon kabinetləri, sinif otaqlarının müasir texniki təchizatı ilə maraqla tanış oldu. Sonra məktəbin kiçikyaşlı şagirdləri maraqlı bədii proqram nümayiş etdirdilər.

Məktəbdəki müasir idman qurğuları ölkəmizdə gənc nəslin fiziki tərbiyyəsinə yüksək diqqət yetirildiyinin nümunəsi kimi yadda qaldı. Kompleksin nəzdindəki uşaq bağçasında yaradılmış şəraitlə tanışlıq da xoş təəssürat doğurdu.

Məktəblə tanışlıqdan xatirə olaraq xanım Zorka Pırvanovaya hədiyyə təqdim edildi.

9 oktyabr 2004

BOLQARISTAN PREZİDENTİNİN XANIMI ZORKA PIRVANOVA DÖVLƏT İNCƏSƏNƏT MUZEYİNDƏ OLMUŞDUR

Bolqarıstan Respublikası Prezidentinin xanımı Zorka Pırvanova oktyabrın 8-də Rüstəm Mustafayev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət Muzeyində olmuşdur.

Hörmətli qonaq burada mehribanlıqla qarşılandı, ona gül dəstəsi təqdim edildi.

Xanım Zorka Pırvanova muzeyin eksponatları ilə yaxından tanış oldu, burada Azərbaycanın tanınmış incəsənət ustalarının müxtəlif janrlarda yaratdıqları rəsm əsərlərinə baxdı.

Bolqarıstan Prezidentinin xanımına muzeydə toplanmış nadir sənət nümunələri barədə ətraflı məlumat verildi. Bildirildi ki, burada dünyanın müxtəlif ölkələrinə və xalqlarına məxsus böyük sənətkarların əsərlərinin də qorunub saxlanması Azərbaycan xalqının bəşəri dəyərləri, dünya mədəniyyətini yetərinəcə qiymətləndirməsinin sübutudur. Azərbaycan milli mədəniyyətinə dair müxtəlif eksponatlar - milli geyim dəstləri, xalqımızın xalçaçılıq sənətinin solmaz nümunələri, nəfis şəkildə işlənmiş zinət əşyaları da qonaqda xoş təəssürat yaratdı. Muzeylə tanışlıqdan sonra Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyeva Bolqarıstan Prezidentinin xanımı Zorka Pırvanovanın şərafinə nahar təşkil etdi.

9 oktyabr 2004

AZƏRBAYCAN PREZİDENTİNİN XANIMI MEHRİBAN ƏLİYEVANIN BUXARESTDƏ GÖRÜŞLƏRİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Rumuniyaya rəsmi səfəri çərçivəsində Mehriban xanım Əliyeva oktyabrın 11-də Rumıniya Prezidentinin iqamətgahında Kortoçen sarayında yerləşən muzeylə tanış olmuşdur.

XVII əsrin tarixi abidəsi olan Kortoçen sarayında qorunub saxlanılan dəyərli eksponatlar barədə Mehriban xanım Əliyevaya ətraflı məlumat verildi.

Rumıniya xalqının qədim tarixinə, etnoqrafiyasına aid eksponatlar, o cümlədən müxtəlif dövrləri əks etdirən məişət əşyaları, incəsənət nümunələri hörmətli qonaqda böyük maraq doğurdu.

Oktyabrın 12-də Mehriban xanım Əliyeva Buxarestdə Tudor Vianu adına milli kollecdə olmuşdur.

Kollecın direktorunun otağında çay süfrəsi ətrafında söhbət zamanı Mehriban xanım Əliyevaya buradakı təhsil sistemi haqqında məlumat verildi. Bildirildi ki, 6-cı sinifdən yuxarı şagirdlərin təhsil aldığı kollecdə müasir informasiya-texnologiya mərkəzi fəaliyyət göstərir. Mehriban xanım bu mərkəzlə, habelə sinif otaqları və dərs prosesi ilə tanış oldu.

Kollecın rəhbərliyi tərəfindən hörmətli qonağa hədiyyə təqdim olundu. Mehriban xanım Əliyeva isə bu təhsil ocağına Azərbaycan mədəniyyəti haqqında kitablar hədiyyə etdi.

Sonra Mehriban xanım Əliyeva burada "Rumun Press" İnformasiya Agentliyinə müsahibə verdi və jurnalistin sualına cavabında Buxa-

restdə olan mədəniyyət abidələrindən xoş təəssürat aldığını, kolleclə tanışlıqdan məmnunluğunu söylədi.

Muzey və kolleclə tanışlıq zamanı Mehriban xanım Əliyevanın Rumıniyanın iqtisadiyyat və ticarət nazirinin xanımı Yelena Popesku müşayiət edirdi.

14 oktyabr 2004

AZƏRBAYCANIN BİRİNCİ XANIMI MEHRİBAN ƏLİYEVANIN ŞƏXSİ SAYTI AÇILMIŞDIR

Ümumdünya İnternet-veb məkanında Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın ictimai və xeyriyyəçilik fəaliyyətini əks etdirən yeni İnternet-sayt açılmışdır. Saytla www.mehriban-aliyeva.org, habelə www.first-lady.az-da tanış olmaq mümkündür.

Sayt yüksək texnoloji proqram təminatı və İnternet texnologiyaları mütəxəssisləri qrupu tərəfindən hazırlanmışdır. Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin, habelə onun şəxsi İnternet-saytlarını da həmin qrup yaratmışdır.

Qrupun rəhbəri, texnika elmləri namizədi Telman Məmmədov bildirmişdir ki, İnternet sahifəsi "Fəaliyyət", "Səfərlər", "Görüşlər", "Müsahibələr", "Çıxışlar", "Xeyriyyəçilik fəaliyyəti", "Ailə" və "Fotoalbom" bölmələrindən ibarətdir. Azərbaycan, rus və ingilis dillərində hazırlanmışdır İnternet-sayta daxil olan həmin bölmələrdə Mehriban Əliyevanın çoxşaxəli fəaliyyətini əks etdirən maraqlı materiallarla, habelə Azərbaycanın birinci xanımının tərcümeyi-halı ilə tanış ola bilərsiniz.

Saytda Mehriban Əliyevanın ölkəmizdə mədəni irsin qorunması, Azərbaycan mədəniyyətinin bütün dünyada layiqincə təbliği, idmanın, xüsusilə də Respublika Gimnastika Federasiyasının prezidenti kimi, gimnastikanın inkişafı sahəsində fəaliyyətinə həsr olunmuş məqalələr təqdim edilmişdir.

Saytın yaradıcılarının fikrincə, burada Heydər Əliyev Fonduna həsr olunmuş bölmə xüsusi yer tutur.

T.Məmmədov saytı hazırlayarkən lazımi informasiya təminatına görə Heydər Əliyev Fonduna, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fonduna, Milli Olimpiya Komitəsinə, AzərTAc-ın rəhbərliyinə, "Respublika" qəzetinə, habelə Azərbaycan Gimnastika Federasiyasına minnətdarlığını bildirmişdir.

25 oktyabr 2004

AZƏRBAYCANIN BƏDİİ GİMNASTİKA ÜZRƏ XI ÇEMPİONATI BAŞA ÇATMIŞDIR

Dekabrın 19-da "ABU arena" idman kompleksində Azərbaycanın bədii gimnastika üzrə XI çempionatının final yarışları keçirilmişdir. Yarışları Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının prezidenti Mehriban Əliyeva, Rusiya Gimnastika Federasiyasının vitse-prezidenti, Rusiya yığmasının baş məşqçisi İrina Viner izləmişlər.

Üç gün davam edən yarışlarda Bakı gimnastika məktəbini, Həmkarlar İttifaqının Mədəniyyət sarayını, Respublika idman-kompleks məktəbini təmsil edən 36 idmançı iştirak etmişdir. Dekabrın 17-18-də keçirilən çoxnövcülük üzrə yarışlarda 1994-1995-ci il təvəllüdü idmançılar arasında Aelita Xələfova, Kamilə Məmmədova və Leyla Nərimanzadə mükafata layiq yerləri tutmuşlar. 1992-1993-cü il təvəllüdü gimnastlar arasında Ceyla Quliyeva birinci, Əzizə Səlimbəyova ikinci, Nigar Mirzəyeva üçüncü yerlərə layiq görülmüşlər. Zeynəb Cavadlı 1990-1991-ci il təvəllüdü idmançılar arasında birinci yerə, həmin yaş kateqoriyasında Kristina Pavlunina ikinci yerə, Zülfiyə Əliyeva üçüncü yerə çıxmışlar.

Dekabrın 19-da gimnastlar əşyalarla təmrinlərdə yarışmışlar. Belə ki, iplə təmrinlərdə Zeynəb Cavadlı birinci, Zülfiyə Əliyeva ikinci, Leyla Şamilova üçüncü yeri tutmuşlar. Topla təmrinlərdə Zülfiyə Əliyeva qalib gəlmiş, Leyla Şamilova ikinci, Zeynəb Cavadlı üçüncü olmuşlar. Gürzlə təmrinlərdə Zeynəb Cavadlı birinci yerə, Kristina Pavlunina ikinci, Zülfiyə Əliyeva üçüncü yerə çıxmışlar. Lentlə təmrinlərə görə hakimlər ən yüksək balları Kristina Pavluninaya vermişlər,

sonrakı yerlərə Zeynəb Cavadlı və Zülfiyə Əliyeva layiq görülmüşlər.

Sonda yarışın bütün iştirakçılarının və gənc gimnastların çıxışları ilə qala-konsert olmuşdur. İdman kompleksinin salonuna toplaşmış bədii gimnastika həvəskarları Azərbaycan yığmasının aparıcı gimnastları, dəfələrlə Dünya kubokunun mükafatçıları Dinara Gimatova və Anna Qurbanovanın çıxışlarının maraqla izləmişlər.

Sonra çıxış edən Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının baş katibi Çingiz Şamilov Azərbaycan gimnastlarının son nailiyyətlərindən danışaraq, milli federasiyanın prezidenti, idmanın çoxillik, zəngin ənənələrə malik bu növünün dirçəlişi üçün böyük saylər göstərmiş Mehriban xanım Əliyevanın xüsusi rolunu qeyd etmişdir. Gələcək ilə planlaşdırılmış Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının Kuboku uğrunda, bədii gimnastika üzrə Dünya kubokunun yarışları və 2005-ci ilin oktyabrında keçiriləcək dünya çempionatı ölkəmizin dünya miqyasında idman imicinin yüksəlməsinə daha bir sübut olacaqdır.

Həmin il cari ildə böyük müvəffəqiyyətlər əldə etmiş əməkdar məşqçilərə, idmançılara, federasiyanın işini fəal təbliğ etdiklərinə görə kütləvi informasiya vasitələrinə, o cümlədən Azərbaycan Dövlət Teleqraf Agentliyinə milli federasiyanın diplomları təqdim olunmuşdur.

Yekun mətbuat konfransında Azərbaycanın baş məşqçisi Valentina Ukleyina demişdir ki, bu çempionat perspektivli idmançıların üzə çıxarılmasına kömək etmişdir. Onlar dünya gimnastikasında yüksək zirvələr fəth etmək üçün hələ çox məşq edəcəklər.

21 dekabr 2004

HEYDƏR ƏLİYEV FONDU NAXÇIVANDAKI XƏSTƏ UŞAQLARA YARDIM ETMİŞDİR

Mehriban xanım Əliyevanın başçılıq etdiyi Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə həyata keçirilən "Diabetli uşaqlara ən yüksək qayğı" proqramı çərçivəsində Naxçıvan MR-dəki xəstə uşaqlara üç ay müddətinə nəzərdə tutulmuş xüsusi dərman preparatları göndərilmişdir.

Bu barədə Muxtar Respublikanın Səhiyyə Nazirliyində şəkərli diabet xəstəliyinə tutulan uşaqlar və onların valideynləri ilə keçirilən görüşdə məlumat verilmişdir.

Tədbirdə çıxış edən valideynlər "Diabetli uşaqlara ən yüksək qayğı" proqramına görə Heydər Əliyev Fondunun rəhbərliyinə öz minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

28 dekabr 2004

UŞAQLARIN TƏLİM-TƏRBIYƏ İŞİNİN, YAŞAYIŞ ŞƏRAİTİNİN DAHA DA YAXŞILAŞDIRILMASI AZƏRBAYCAN DÖVLƏTİNİN ALI MƏQSƏDLƏRİNDƏN BİRİDİR

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ
MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVƏ BAKIDAKI İNTERNAT
MƏKTƏBDƏ VƏ UŞAQ EVLƏRİNDƏ OLMUŞDUR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva dekabrın 28-də Bakının Nərimanov rayonunda yerləşən kor və zəif görən uşaqlar üçün respublika internat orta məktəbində olmuşdur. Uşaqlar, müəllimlər və valideynlər Mehriban xanımı səmimiyyətlə, gül-çiçəklə qarşıladılar.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə təşkil edilmiş şənlikdə Mehriban xanımın iştirakı uşaqların böyük sevincinə səbəb oldu. Hörmətli qonağa təşəkkür edən uşaqlar bu görüşü uzun müddət unutmayacaqlarını dedilər, onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə dövlətimizin başçısına və Mehriban xanıma dərin minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Məktəbin özfəaliyyət dərəcəsi üzvlərinin çıxışları, səslənən şerlər burada təhsil alan uşaqların nə qədər istedadlı olduqlarını göstərdi. Mehriban xanım Əliyeva uşaqları Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edərək dedi: - Arzum budur ki, siz daha yaxşı oxuyasınız, daha gözəl bayramlar ke-

çirəsiniz. Sizin çıxışlarınız mənim çox xoşuma gəldi, çox sağ olun. Məni çox hərarətlə, sevgi ilə qarşıladınız. Mən də sizi çox sevirəm. Bayramlarınızı bir daha təbrik edirəm. Söz verirəm ki, biz sizinlə yeni ilə də tez-tez görüşəcəyik.

Sonra Mehriban xanım ayrı-ayrı sinif otaqlarına baxdı, görməyən uşaqlar üçün latın qrafikası ilə kitablar çap edən aparatla, kiçik mətbəə ilə, şagirdlərin respublika səviyyəsində idman və təhsil üzrə keçirilən yarışlarda qazandığı nailiyyətlərlə, istedadlı uşaqların rəsm əsərləri və tikis nümunələri, yataqxana ilə tanış oldu.

Hörmətli qonağa məktəb barədə məlumat verilərək bildirildi ki, 1936-cı ildə əsası qoyulan bu təhsil ocağında uşaqların müxtəlif sənətlərə yiyələnməsi üçün geniş şərait yaradılmışdır. Hazırda məktəbdə 266 uşaq təhsil alır. Onlardan 135-i tam görmür. 100 müəllim və tərbiyəçidən 25-i birinci qrup əlidir. 130 şagird buradakı yataqxanada yaşayır, qalanları isə dərstdən sonra evlərinə buraxılır.

Mehriban xanım Əliyeva məktəbə BRAYL kağızı, dərslik, kasetlər, görməyənlərin yazması üçün cihaz və qrifel hədiyyə etdi, şagirdlərlə səmimi görüşüb, onların təlim-tərbiyəsi, yeməkləri ilə maraqlandı və xatirə şəkli çəkirdi.

Uşaqlara Mehriban xanımın adından bayram sovqatı da gətirilmişdi.

MEHRİBAN ƏLİYEVƏ: KİMSƏSİZ UŞAQLARIN EHTİYACI BUNDAN SONRA DA ÖDƏNİLƏCƏKDİR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva dekabrın 28-də Bakının Xətai rayonundakı 3 nömrəli uşaq evində də olmuş, burada Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il bayramı münasibətilə təşkil olunmuş şənlikdə iştirak etmişdir. Hörmətli qonağı böyük sevgi və məhəbbətlə qarşılayan uşaqların nümayiş

etdirdikləri ədəbi-bədii kompozisiya, Şaxta baba və Qar qızın bir-birindən maraqlı və məzəli söhbətləri hamıda xoş ovqat doğurdu.

Mehriban xanım Əliyeva uşaqları əlamətdar bayramlar münasibətilə təbrik etdi, buradakı şəraitlə, istedadlı uşaqların rəsmləri və tikis nümunələri, xalça, kompüter otaqları, kitabxana, mətbəx, yeməkxana ilə tanış oldu, uşaq evinə kondisioner bağışladı.

Fondun prezidenti xəstə yatan 4 yaşlı Həcər Əlimirzəyevaya da baş çəkdi, ona Allahdan şəfa dilədi, müalicəsi üçün lazım olan işlərin görülməsi barədə tapşırıqlar verdi. O bildirdi ki, kimsəsiz uşaqların bütün ehtiyacları bundan sonra da ödəniləcəkdir.

Uşaq evinin müdiri Zöhrə Hüseynova xeyirxah işlərinə görə Mehriban xanıma minnətdarlığını bildirdi. O dedi ki, 130 nəfərin tərbiyə aldığı uşaq evində sənətə yiyələnmək üçün şərait yaradılmışdır. Burada uşaqlar, əsasən, kompüterdə mətnlərin yığılmasını öyrənir, dərzilik peşəsinə və digər sənətlərə yiyələnilirlər.

Sonda Mehriban xanım Əliyeva şagirdlərlə xatirə şəkli çəkirdi.

268 NÖMRƏLİ MƏKTƏBDƏ NÖVBƏTİ GÖRÜŞ

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva dekabrın 28-də Bakının Nəsimi rayonundakı 268 nömrəli yardımçı məktəbə də gəlmişdir. Şagirdlər, müəllimlər və valideynlər hörmətli qonağı səmimiyyətlə qarşıladılar. Mehriban xanım burada keçirilən bayram şənliyində iştirak etdi.

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının aktyorları maraqlı səhnəciklər göstərdilər. 8-ci sinif şagirdi Azər Mustafayevin sazda gözəl ifası, şagirdlərin danışıqları nağıllar, Vətən, Prezident haqqında söylədikləri şeirlər hərarətli alqışlarla qarşılandı. Mehriban xanımın adından uşaqların hər birinə bayram sovqatı paylandı. Müəllimlər, va-

lideynlər qayğıya, nəvazişə ehtiyacları olan uşaqlarla növbəti görtüşə gəldiyinə, onlara böyük sevinc bəxş etdiyinə görə Mehriban xanıma dərin minnətdarlıqlarını bildirərək dedilər ki, Sizin şəxsi təşəbbüsünüzlə bu məktəb Bakının ən gözəl təhsil ocaqlarından birinə çevrilmişdir. Hörmətli Prezidentimizə də təşəkkür edirik ki, uşaqları heç vaxt yaddan çıxarmır.

Mehriban xanım uşaqları qarşından gələn bayramlar münasibətilə təbrik etdi. çıxışlarını diqqətlə dinlədiyini, istedadlarına heyran qaldığını söylədi, onların təhsili, təlim-tərbiyəsi və müalicəsi ilə maraqlandı, xatirə şəkli çəkdi.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevə həmin gün uşaqlarla görüşlərdən aldığı təəssüratını jurnalistlərlə bölüşərək dedi: - Mən çox xoşbəxtəm ki, bu gün uşaqlarla bir yerdəyəm. Cürür-sünüz, nə gözəl. nə göyçək uşaqlardı, nə gözəl oynayırlar, nə gözəl oxuyurlar. Hesab edirəm, bu, böyük xoşbəxtlikdir ki, bizim belə uşaqlarımız var, Azərbaycanın belə gələcəyi var. Mən özümü onlarla çox-çox yaxşı hiss edirəm.

Təhsil naziri Misir Mərdanov, Prezidentin İcra Aparatının şöbə müdiri Fatma Abdullazadə görüşlərdə iştirak edirdilər.

**MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVƏ BAKININ NİZAMİ
RAYONUNDAKI 1 NÖMRƏLİ UŞAQ EVİNƏ 13 ƏDƏD
KOMPÜTER BAĞIŞLAMISDIR**

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevə dekabrın 28-də Bakının Nizami rayonundakı 1 nömrəli uşaq evində tərbiyə alan uşaqlara baş çəkmişdir.

Uşaq evinin həyatında Mehriban xanıma böyük səmimiyyətlə qarşıladılar. Milli geyimli oğlan və qız hörmətli qonağa gül dəstələri təqdim etdilər.

Burada təşkil olunmuş şənlikdə uşaqlar Mehriban xanımın gəlişi şə-rəfinə şerlər söylədilər, mahnılar oxudular, bir-birindən gözəl milli rəqslər ifa etdilər. Ümummilli liderimizə həsr olunmuş "Heydər baba" seri böyük maraqla qarşılandı.

Bu Vətənə, bu xalqa,
Olmusan siper, baba!
Bütün türk dünyasının,
Babası Heydər baba!
Qədir bilən hər kəsin
Qəlbində heykəlin var.
Gələcəyin əlini
Sıxa bilən əlin var.
Dünyaya səfəq saçan
Nurlu, pak əməlin var.
Sizə haqdan pay gəlib,
O cürət, təpər, baba!
Bütün türk dünyasının
Babası Heydər baba!
Sən qoşa bir zirvəsən,
Heydər baba dağıyla.
Sən dünyada məşhursan,
Atatürk qaynağıyla.
Gəlmisən bu dünyaya,
Ancaq süll soracağıyla.
Əkdiyən hər bir toxum,
Cücərə, bitər, baba.
Bütün türk dünyasının
Babası Heydər baba!

Uşaqlar sevinclə bildirdilər ki, onlar bu il aprelin 23-də Türkiyədə beynəlxalq uşaq festivalında Mehriban xanımın təşəbbüsü və dəstəyi ilə respublika uşaq evləri arasında keçirilmiş festival-müsabiqədə birinci yeri tutmuş, Qran-Pri mükafatı ilə təltif olunmuşlar.

Uşaqlar göndərdiyi bayram sovgatına görə də Mehriban xanıma təşəkkür etdilər.

Mehriban xanım Əliyeva balacaları Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik etdi. Sonra o, uşaq evində yaradılmış şəraitlə, balaca istedadların əl işləri ilə tanış oldu. Uşaq evinə Mehriban xanımın adından 13 ədəd müasir kompüter hədiyyə edildi.

Uşaq evinin direktoru Nərminə Zöhrabova bu diqqət və qayğıya, bayram günləri ərəfəsində balacalara baş çəkib, onları sevindiriyinə görə Mehriban xanıma dərin təşəkkürünü bildirərək son bir il ərzində görülən işlər, uşaqların təhsili və asudə vaxtlarının səmərəli keçməsi üçün yaradılan şərait, respublika səviyyəsində təşkil olunan yarışlarda qazanılan uğurlar barədə məlumat verdi. Bildirildi ki, burada 105 kimsəsiz uşağın yüksək səviyyədə təlim-tərbiyəsi üçün Təhsil Nazirliyi və yerli icra hakimiyyəti tərəfindən hər cür kömək göstərilir. Mehriban xanım Əliyeva məktəbdə yaradılmış şəraitdən razılığını vurğulayaraq kimsəsiz uşaqların gələcəkdə layiqli yerlərini tutmaları üçün dövlət tərəfindən bundan sonra da hər cür tədbirlərin görülməyini bildirdi. O, ana nəvazişindən məhrum olmuş körpələri bağrına basaraq onlarla səmimi söhbət etdi və yadigar olaraq xatirə şəkli çəkirdi.

29 dekabr 2004

HEYDƏR ƏLİYEV FONDU KİMSƏSİZ, QAÇQIN VƏ MƏCBURİ KÖÇKÜN AİLƏLƏRİNDƏN OLAN UŞAQLAR ÜÇÜN GÜLÜSTAN SARAYINDA BAYRAM ŞƏNLİKLƏRİ KEÇİRİR

Heydər Əliyev fondu Gülüstən sarayında müxtəlif orta məktəblərdə təhsildə xüsusilə fərqlənən, uşaq evlərində və internat məktəblərində tərbiyə alan, qaçqın və məcburi köçkün ailələrindən olan, yetim və valideyn himayəsindən məhrum uşaqlar üçün Yeni il şənlikləri keçirir. Şənliklərə minlərlə uşaq dəvət olunmuşdur.

Yanvarın 5-də Fondun prezidenti, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xanımı YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva növbəli şənlikdə iştirak etmiş, bir neçə saat uşaqlarla birlikdə olmuş, onların sevinə və fərəhini bölüşmüşdür.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin müxtəlif illərdə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi günü və Yeni il bayramlarında uşaqlarla bir yerdə olmasından bəhs edən filmin nümayişi iştirakçılarda xoş duyğular oyatmışdır.

Salona toplaşmış uşaqların, onları müşayiət edən böyüklərin çöhrələrində bu gözəl bayram şənliyini onlara ərməğan edən Heydər Əliyev Fonduna, onun prezidenti Mehriban xanuma minnətdarlıq hissləri aydın sezilirdi. Aparıcıların təbrikləri, personajların şən zarafatları bu ovqatı daha da artırır. Həmin gün şənlik iştirakçıları arasında məcburi köçkün və qaçqın ailələrindən olan uşaqlar, qayğıya gündəlik ehtiyac duyan, uşaq evlərində və xüsusi məktəblərdə təlim-tərbiyə alan

balaca soydaşlarımız əksəriyyətlə təşkil edirdi.

İncəsənət uşaqları, gənc istedadlar öz oynaq, şux mahımları, rəqsləri ilə bayram tədbirini daha da rəvnaqlandırirdilər. Rəqslərə qoşulan, məharətlərini göstərən, möcüzələrə heyrət edən uşaqların sevinci hədsiz idi. Çünki tanınmış sənətlərin, klounların, sehrbazların bir-birindən maraqlı çıxışları məhz onlara ünvanlanmışdı. Şənlikdə maraqlı müsabiqələr də təşkil olunmuş, qaliblərə Heydər Əliyev Fondunun mükafatları və hədiyyələri təqdim edilmişdir.

Ən yaddaqalan məqamlardan biri şübhəsiz ki, Şaxta baba və Qar qızın möhtəşəm saraya gəlişi olmuşdur.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevə bayram şənliyində çıxış edərək demişdir:

- Əziz uşaqlar, hörmətli valideynlər, hörmətli müəllimlər! Mən sizi ürəkdən təbrik edirəm. Sizə 2005-ci ildə cansağlığı, yeni-yeni uğurlar, səadət, xoşbəxtlik arzulayıram. Mən bilirəm ki, sizin hər birinizin ürəyində öz arzularınız, istəyiniz var. İstəyirəm ki, bu yeni ildə bütün arzularınız, bütün istəkləriniz gerçəkləşsin. Bu gün bizim bu Gülüstan sarayımızda məcburi köçkün və qaçqın ailələrinin nümayəndələri var. Sizin ürəyinizdə olan arzu hər bir azərbaycanlının, hər bir Azərbaycan vətəndaşının ən müqəddəs arzusudur. Mən arzulayıram ki, bu arzu yeni ildə hər şeydən əvvəl gerçəkləşsin.

Biz - Heydər Əliyev Fondu çox çalışır, çox işləyirik ki, bu gün sizin üçün əsil bayram olsun. Mən hiss edirəm ki, biz buna nail ola bilməmişik. Sizi bir daha ürəkdən təbrik edir, hamınızı öpürəm. Söz verirəm ki, bu il tez-tez görüşəcəyik. Bayramınız mübarək!

Azərbaycan Prezidentinin xanımı və qızları şənliyin sonunadək uşaqlarla birlikdə olmuşlar.

Heydər Əliyev Fondunun keçirəcəyi şənliklər yanvarın 4-də yeni iş-tiracqlarla davam edəcəkdir.

Şənliyin sonunda Mehriban xanım Əliyevə jurnalistlərə müsahibə verərək demişdir:

- Mənim çox xoşuma gəldi. Çox xoşbəxtəm ki, belə gözəl bayram alındı. Heydər Əliyev Fondunun məqsədi o idi ki, şənlik uşaqlar üçün yaxşı keçsin. Hiss edirəm ki, onlar çox razıdırlar. Mənim istəyim bu idi, ona da nail oldum. Mən söz verdim ki, bu il uşaqlarla tez-tez görüşəcəyik. Heydər Əliyev fondunun proqramı var. Bu, kimsəsiz və ağır vəziyyətdə yaşayan uşaqlara yardım proqramıdır. Yeni il ərəfəsində mən 4 məktəbdə - iki uşaq evində və iki internatda olmuşam. Azərbaycanın bütün belə məktəblərə gedəcək, onların vəziyyəti, şəraiti ilə tanış olacağam. Sonra ümumi bir proqram yaradılacaq və onlara yardım edəcəkdir. Ona görə də mən söz vermişəm və sözüümün üstündə duracağam. Yeni iliniz mübarək!

4 yanvar 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDU ULU ÖNDƏRİMİZƏ HƏSR OLUNMUŞ TƏQVİM BURAXMIŞDIR

Heydər Əliyev Fondu xalqımızın ümummilli lideri, müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, ulu öndərimiz Heydər Əliyevə həsr olunmuş yeni il təqvimi buraxmışdır.

Nəfis tərtibatda hazırlanmış, üz qabığında Fondun binasının şəkli verilmiş təqvim Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın Yeni il təbriki ilə açılır. Təbrik bu sözlərlə başlayır:

"2004-cü il artıq arxada qalır. Biz həmin ili dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevsiz yaşadığımız. Əslində, Heydər Əliyev bu müddətdə cismən bizimlə olmasa da, ölkədə həyata keçirilən nəhəng işlərdə onun dəsti-xətti, onun nəfəsi özünü açıq-aydın göstərir. Bu, bizə təsəlli verir".

Bəli, həqiqətən belədir və ulu öndərimizin siyasətinin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizin ötən ildə bütün sahələrdə əldə etdiyi böyük uğurlar xalqımızda belə bir inamı daha da gücləndirir ki, onun dahi oğlunun müəyyən etdiyi yolla inamla irəliləyən Azərbaycanımız özünün işıqlı və firavan gələcəyinə qovuşacaqdır.

Mehriban xanımın təbrik sözündə vurğulandığı kimi, Heydər Əliyev Fondunun başlıca məqsədlərindən biri ulu öndərin zəngin irsini öyrənmək və təbliğ etməkdir. Çünki Heydər Əliyevin şəxsiyyəti və fəaliyyəti böyük siyasi məktəb, həyatı boyu ən sadıq övladı kimi xidmət etdiyi Vətənin hərtərəfli inkişafı üçün hazırladığı konsepsiyalar xalqımızın misilsiz sərvətidir. Ona görə də bu məktəbdən, bu sərvətdən faydalanmaq, lazımınca bəhrələnmək Azərbaycanımızın tərəqqisini daim təmin

edəcək əsas şərtlərdəndir.

Mehriban xanım Əliyevanın təbrikində əminliklə vurğulanır ki, Heydər Əliyev dülhasının nuru ilə işıqlanan Azərbaycan 2005-ci ildə və bütün sonrakı illərdə yeni-yeni nailiyyətlər əldə edəcək və vətəni və vətən hər kəs bu işə öz layiqli töhfəsini verəcəkdir.

Geniş formatda və yüksək poliqrafik səviyyədə çap olunmuş bu ədəd təqvimdə türk dünyasının parlaq şəxsiyyəti Heydər Əliyevin ömrünün müxtəlif illərində çəkilmiş fotosəkilləri verilmişdir.

5 yanvar 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN KİMSƏSİZ, QAÇQIN VƏ MƏCBURİ KÖÇKÜN AİLƏLƏRİNDƏN OLAN UŞAQLAR ÜÇÜN NÖVBƏTİ BAYRAM ŞƏNLİYİ

Heydər Əliyev Fondu müxtəlif orta məktəblərdə təhsildə xüsusilə fərqlənən, uşaq evlərində və internat məktəblərində tərbiyə alan, qaçqın və məcburi köçkün ailələrindən olan, yetim və valideyn himayəsindən məhrum uşaqlar üçün Gülüstan sarayında Yeni il şənlikləri keçirir.

Şənliklərin üçüncü günü - yanvarın 4-də də sarayın yaraşıqlı salonnuna yüzlərlə uşaq toplaımışdı. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə keçirilən növbəti bayram şənliyində də balaca soydaşlarımızın sevinci hədsiz idi. Ulu öndərin uşaqlarla görüşünü, bayramlarda onların sevincini bölüşməsinə əks etdirən videokadrlar balaca soydaşlarımıza unudulmaz Heydər babanın səmimi qayğıkeşliyini bir daha xatırlatdı.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin ölkəmizin balaca vətəndaşlarına ünvanlanmış "Sizin gələcək vəzifəniz Azərbaycanı qorumaq, yaradılmış ənənələri uğurla davam etdirmək, Vətənin şöhrətini daha da artırmaqdır" tövsiyəsi ölkəmizin sabahkı qurucularına ləyaqətlə böyüyüb boya-başa çatmağa çağırış kimi səslənirdi.

Bayram şənliyi aktyorların ustahıqla yaratdıqları nağıl qəhrəmanlarının igidliyi, kloun və sehrbazların şən və heyrləndirici çıxışları,

uşaqların da qoşulduğu oynaq rəqslərlə yadda qaldı.

Azərbaycanın tanınmış incəsənət ustalarının, özfəaliyyət kollektivlərinin sürprizləri bayram mərasiminə xüsusi tərvət gətirdi. Uşaqlar onların şərəfinə açılmış bayram süfrəsindən razı qaldılar, saraydan şer, mahnı müsabiqəsində qazandıqları hədiyyələrlə, ən başlıcası isə, şənlikdən aldıqları unudulmaz təəssüratla ayrıldılar.

5 yanvar 2005

UŞAQLARIN TƏLİM-TƏRBIYƏSİ İŞİNİN, YAŞAYIŞ ŞƏRAİTİNİN DAHA DA YAXŞILAŞDIRILMASI AZƏRBAYCAN DÖVLƏTİNİN ALI MƏQSƏDLƏRİNDƏN BİRİDİR

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ
MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVƏ BAKIDAKI XÜSUSİ
INTERNAT MƏKTƏBLƏRDƏ OLMUŞDUR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Fondun hazırladığı Bakı şəhərinin internat məktəbləri və uşaq evləri ilə tanışlıq üzrə dördmərhələli proqramın ikinci mərhələsi çərçivəsində fevralın 1-də paytaxtın Əzizbəyov rayonunun Şüvəlan qəsəbəsindəki zəifəsidən və sonradan karlaşmış uşaqlar üçün respublika xüsusi internat məktəbində olmuşdur.

Xatırladaq ki, adıçəkilən proqrama uyğun olaraq, uşaq evləri və internat məktəbləri haqqında məlumatlar toplanıb, Heydər Əliyev Fondunda təhlil edilir və bunların əsasında beşillik "Uşaq evlərinin və internat məktəblərinin inkişafı" Proqramı hazırlanacaqdır. Proqram əsasında təhsil, səhiyyə, humanitar və digər sahələri əhatə edən müxtəlif tədbirlər reallaşdırılacaqdır. Əgər resurs mərkəzinə zərurət olsa, onun da yaradılması nəzərdə tutulmuşdur. Orada uşaq evləri və internat məktəblərinin təminat məsələsinə baxılması və kütləvi tədbirlərin həyata keçirilməsi planlaşdırılır. Bütün bunlar Fondun prezidenti Mehriban xanımın şəxsi təşəbbüsüdür.

Uşaqlar və müəllimlər Mehriban xanımı məktəbdə səmimiyyətlə qarşıladılar, ona gül dəstəsi təqdim etdilər. Məktəbin direktoru Akif Yusifzadə məlumat verdi ki, 1962-ci ildən fəaliyyət göstərən xüsusi məktəbdə 180-dən çox şagird təhsil alır, onların təlim-tərbiyəsi ilə 66 müəllim məşğul olur. Moskvada yaşayan soydaşımız, xeyriyyəçi Gülağa Qənbərovun təşəbbüsü ilə 2003-cü ildə məktəbin bir korpusu sökülərək, yerində smeta dəyəri 3,5 milyard manat olan, Avropa standartlarına cavab verən üçmərtəbəli yeni korpus tikilmiş və avadanlıqla tam təmin edilmişdir. Yeni korpusun təməli xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin ad günü - mayın 10-da qoyulmuş, bir il sonra, 2004-cü il mayın 10-da tikinti başa çatdırılmışdır. Məktəbin ətrafı yaşıllaşdırılmış və idman meydançası tikilmişdir.

Bərhad vəziyyətdə olan tədris korpusu da yaxın vaxtlarda söküləcək və Moskvada yaşayan soydaşımızın adını daşıyan Xeyriyyə Fondu tərəfindən yaraşlıq bina inşa olunacaqdır. Onun birinci mərtəbəsində idman kompleksi, hovuz inşa ediləcəkdir. Vaxtilə özü internat məktəbində böyümüş Gülağa Qənbərov bütövlükdə məktəbə 1,5 milyon dollar vəsait ayırmağı nəzərdə tutmuşdur.

Görülən işləri yüksək qiymətləndirən Mehriban xanım Əliyeva məktəbin əvvəlki və indiki vəziyyətini göstərən şəkillərə, likintinin ikinci mərhələsinin layihəsinə, burada yaradılmış "Azərbaycan dünyaya günəş kimi doğacaq" adlı Heydər Əliyev Muzeyinə baxdı, müasir tələblərə cavab verən yeməlxana, yataqxana, duş kabinələri ilə tanış oldu, istilik sistemi ilə maraqlandı, tövsiyələrini verdi.

Məktəbin direktoru bildirdi ki, Xeyriyyə Fondu tərəfindən quraşdırılmış istilik sistemi yaxın vaxtlarda işə düşəcək, yeni yataq dəstləri alınacaqdır.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri tədris korpusuna da baş çəkdi, burada valideynlərlə görüşdü, qaygıları və problemləri ilə maraqlandı.

Onlar xeyirxah təşəbbüsünə görə Mehriban xanıma minnətdarlıqlarını bildirdilər, yeni binada yaradılan şəraitdən, müəllimlərin səviyyəsindən razılıqlarını söylədilər.

Mehriban xanım tədris korpusunda vəziyyətin ağırlığını diqqətə çatdırdı. Azərbaycan və rus bölmələri üzrə ayrı-ayrı siniflərdə şagirdlərin təhsili ilə maraqlandı, dərs prosesini izlədi. Müəllimlər Mehriban xanıma müraciətlə dedilər ki, siz bu gəlişinizlə uşaqlara çox böyük sevinc bəxş etdiniz. Həmişə görürük ki, siz uşaqlara qayğı göstərir, xoş münasibət bəsləyirsiniz.

Səmimi sözlərə görə təşəkkür edən və gördüyü işləri özünün borcu kimi səciyyələndirən Heydər Əliyev Fondunun prezidenti daha sonra şagirdlərlə görüşdü, onlara dərslərində müvəffəqiyyət arzuladı.

2 fevral 2005

İTERNAT MƏKTƏBLƏRƏ MƏXSUS SAHƏLƏRİN QANUNSUZ ÖZƏLLƏŞDİRİLMƏSİ YOLVERİLMƏZDİR

Bu fikir Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın fevralın 1-də Bakının Əzizbəyov rayonunun Şüvəlan qəsəbəsindəki poliomielit və beyin iltici qalığı olan uşaqlar üçün 16 nömrəli internat məktəblə tanışlığı zamanı söylənmişdir. Uşaqlar və müəllimlər hörmətli qonağı səmimiyyətlə qarşıladılar.

Direktor Allahverdi Vəliyev Fondun prezidentinə məlumat verərək bildirdi ki, məktəbə məxsus olan ərazinin bir hissəsi 1985-ci ildə qanunsuz olaraq bu təhsil ocağının balansından çıxarılmışdır. 1991-1992-ci illərdə ölkədə yaranmış özbaşınalıqdan istifadə edən bəzi şəxslər məktəbin xeyli ərazisini rəsmiləşdirərək özəlləşdirmişlər.

MƏHRİBAN ƏLİYEVƏ: O vaxtdan belə vəziyyət qalıbdır?

GÜLAĞA İSLAMOV (Əzizbəyov Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı): Bəli, eləcə qalıbdır. Biz onlara tikinti üçün icazə vermirik.

MƏHRİBAN ƏLİYEVƏ: Tikmək istəyirlər?!

GÜLAĞA İSLAMOV: Bəli, ancaq qanunsuz olduğu üçün qoymuruq. Çərək məhkəmənin qərarı ilə onların sənədləri ləğv olunsun. Məktəbin rəhbərliyinin müraciəti əsasında bunu etmək olar.

ALLAHVERDİ VƏLİYEV: 50 ildən çoxdur ki, bu ərazi məktəbə məxsusdur.

MƏHRİBAN ƏLİYEVƏ: Buranı alanda yəqin ki, qanunsuz alıblar, ancaq qanunla ləğv etmək lazımdır.

ALLAHVERDİ VƏLİYEV: Məktəbin 225 şagirdi, 63 müəllim heyəti vardır. 190 uşaq burada yaşayır, qalanlarının valideynləri axşamlar evlərinə aparırlar. Burada görülən bütün işlər sizin və hörmətli Prezidentimizin qayğısı nəticəsində mümkün olmuşdur. 2000-ci ildə sizin şəxsi dəstəyinizlə təmir işləri yüksək səviyyədə aparılmış və məktəb avadanlıqla təmin edilmişdir. Hazırda heç bir problemimiz yoxdur. Mehriban xanım Əliyevə uşaqların əl işlərindən ibarət sərğiyə baxdı, məktəbin dünənini və bu gününü göstərən , eləcə də "Azərbaycanın müstəqilliyi dönməzdir, əbədidir" fotoluşələrinə baxdı, xüsusi qayğıya, kənar köməyə ehtiyacı olan uşaqların dərş keçdikləri qrupları gördü, istedadlı uşaqların qabiliyyəti ilə tanış oldu, ibtidai siniflərə baş çəkdi. Fondun prezidenti dedi ki, son günlər mən internat məktəbləri gəzirəm, çox pis şəraitləri vardır. Hara gedirəmsə, pis şəraitlə rastlaşırım. Amma buraya gəldim, heç olmasa, bir az sevinirəm ki, belə gözəl şərait vardır.

Müəllimlər razılıqla söylədilər ki, məktəbin təmirindən, göstərilən qayğıdan sonra uşaqların uğurları çox olmuşdur. Belə ki, iki il əvvəl İrlandiyanın Dublin şəhərində keçirilən xəstə uşaqların idman yarışına göndərdiyimiz 7 şagirdin hamısı qızıl medalla qayıdıbdır. İki aydan sonra Xüsusi Olimpiya Komitəsinin köməyi ilə olüstü xokkey üzrə yarışlarda iştirak etmək üçün 9 nəfər Yaponiyaya yola düşəcəkdir. Biz sizə və hörmətli Prezidentimizə həmişə minnətdar olacağıq.

MEHRİBAN ƏLİYEVƏ: Bunlar bizim uşaqlardır, mənim üçün çox doğmadırlar. Uşaqlar, gənclər xalqımızın, müstəqil Azərbaycan Respublikasının parlaq gələcəyidir.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri məktəbin məişət, sinif otaqlarına baxdı, akt salonunda uşaqların ifa etdiyi mahniyə qulaq asdı, onlarla xatirə şəkli çəkirdi. Sonra yeməklərin keyfiyyəti, ərzaq anbarı ilə maraqlandı, yeməxananın təmirinin zəruriliyini bildirdi.

2 fevral 2005

HUMANİTAR FƏNLƏRİN MÜKƏMMƏL ÖYRƏDİLMƏSİ ÜÇÜN TƏDRİS BAZASI VARDIR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevə fevralın 1-də Əzizbəyov rayonunun "Şimal" DRES qəsəbəsində yerləşən A.S.Makarenko adına humanitar təmayüllü internat məktəbdə də olmuş, 560 şagirdin təhsil aldığı müəssisəsinin problemləri, şəraiti ilə maraqlanmışdır.

Keyirxah işlərinə görə Mehriban xanıma minnətdarlığımı bildirən direktor Fərhad Zeynalov hörmətli qonağa məlumat verərək dedi ki, 1953-cü ildən fəaliyyət göstərən, 56 müəllimin çalışdığı məktəbdə uşaqların təlim-tərbiyəsi üçün şərait yaradılmışdır. Burada 20 nəfər qaçqın və məcburi köçkün yaşayır və onlar məktəbdə işlə təmin olunmuşlar. Humanitar fənlərin mükəmməl öyrədilməsi üçün xüsusi proqram hazırlanmışdır. Təhsil Nazirliyi məktəbi dərşliklərlə təmin edir. Ümummillii liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən yaradılmış Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə uşaqlar buradan rus dilini dərşləmiş proqram üzrə öyrəncə gedirdilər. İndi buna ehtiyac qalmayıb, çünki liseydə dərşlər Azərbaycan dilində keçilir.

Fondun prezidentinə gül dəstəsi təqdim edən 10-cu sinif şagirdi Nərmin Lətifova dedi:

- Hörmətli Mehriban xanım, məktəbimizə xoş gəlmisiniz. Biz sizinlə fəxr edirik və minnətdarlığımızı bildiririk. Əminlik ki, bu gün yaddaşınızda daim qalacaq və gələcəkdə onu xatırladıqca böyük qürur hissi keçirəcəyik.

XI sinif şagirdi Hüseynxan Axundov isə Mehriban xanıma Gənclər

Günü münasibətilə ürəkdən təbrik etdi, ona cəsaətliliyi, uzun ömür arzuladı və ulu öndərimizə həsr etdiyi şeiri oxudu:

*Ölməz Heydər baba xalqın şöhrətin,
Bu Yer kürəsinə yayıb gedibdir.
Özü olmasa da bu gün bizimlə,
Layiqli bir övlad qoyub gedibdir.*

Yataqxanada və istirahət otağında yaradılmış səliqə-səhmandan razılığını bildirən YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım əl işləri otağına, idman salonuna baxdı, yeməxana və mətbəxlə tanış oldu, ingilis dili dərslərini izlədi, sambo yarışlarında rayonda birinci yeri tutmuş, əlaqə şagirdlərlə, uşaq təşkilatının üzvləri ilə səmimi görüşdü, onlara uğurlar arzuladı. Bildirildi ki, məktəbin klubunun təmiri üçün Təhsil Nazirliyi tərəfindən 145 milyon manat ayrılmışdır, yaxın vaxtlarda işə başlanacaqdır.

XÜSUSİ İNTERNAT MƏKTƏBLƏRİ YENİ KOMPÜTERLƏ TƏMİN OLUNACAQLAR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva fevralın 1-də Bakının Əzizbəyov rayonunun Şüvəlan qəsəbəsindəki yetim və valideyn himayəsində məhrum olmuş əqli cəhətdən qüsurlu uşaqlar üçün 1 nömrəli yardımçı internat məktəbə gəlmişdir. Burada hörmətli qonağa milli geyimli qızlar gül dəstəsi təqdim etdilər.

1990-cı ildə istifadəyə verilən, hazırda 140-a yaxın şagirdi, 19 tərbiyəçisi və 24 müəllim heyəti olan məktəbin direktoru Mübariz Qasimov Fondun prezidentinə məlumat verdi ki, ikimərtəbəli yataqxanada 138 uşaq

yaşayır. Tədris korpusunda 14 sinif otağı vardır. Hazırda Avropa Birliyinin qrantı hesabına idman salonu tikilir. "Şevron" neft şirkəti məktəbin həyətinə tərbiyə otağı inşa etmişdir.

Mehriban xanım Əliyeva yataqxana, istirahət, kompüter otaqları, yeməxana və mətbəxlə tanış oldu, əl və digər ərzaq məhsullarının saxlandığı anbara baxdı, yeməyin keyfiyyəti ilə maraqlandı. Bildirildi ki, Azərbaycan Prezidentinin məlum fərmanına əsasən, bu ilin martından xüsusi internat məktəblərə kompüterlər veriləcəkdir.

Sonra YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri tədris korpusunu gözdə, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevə həsr olunmuş "Ömürlərdə yaşayan ömür" adlı fotoguşəyə, Prezident İlham Əliyevin fəaliyyətindən bəhs edən "Vətən layiqli oğullarına əmanətdir" adlı stendə, məktəblilərin müxtəlif yarışlarda qazandığı nailiyyətləri əks etdirən "Bizə sülh bəxş edin - biz sizə həyat" guşəsinə baxdı, sinif otaqlarında ana dili və təbiətşünaslıq dərslərinin gedişini izlədi, tədris proqramı ilə maraqlandı. 4-cü sinif şagirdləri "Heydər baba" şeirini söylədilər, hörmətli qonağı da şertlə salamladılar:

Heydər baba, uşaqlar
Sənin nəvələrimdir,
Onların məhəbbəti
Dəryalardan dərinidir.
İlhamla birlikdə qoşa addımla,
Açılsın qitənin hər guşəsinə,
İşi bir, sözü bir bu şən həyatda,
Azəri qızına Allah yar olsun!

Mehriban xanım onlara təşəkkür etdi, əmək təlimi dərəcəsinə uşaqların məşğələsinə, habelə əl işlərinə baxdı.

Prezidentin xanımına xatirə hədiyyəsi təqdim olundu.

TÜRKAN QƏSƏBƏSİNDƏKİ XÜSUSİ İNTERNAT MƏKTƏBİNDƏ GÖRÜŞ

Həmin gün Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Əzizbəyov rayonunun Türkan qəsəbəsindəki Elmar Mirzəyev adına nitqi qüsurlu uşaqlar üçün respublika xüsusi internat məktəbində də olmuş, 169 şagirdin təhsil aldığı məktəbin problemləri, şəraiti ilə maraqlanmışdır.

Mehriban xanımı hörmət və ehtiramla qarşılayan şagirdlər və müəllimlər məktəbə gəldiyinə görə ona minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Fondun prezidenti məktəbin problemləri ilə maraqlandı. 36 tərbiyəçinin çalışdığı məktəbin direktoru İlham Ağayev bildirdi ki, bir neçə il əvvəl dam örtüyü təmir olunsada, işlər keyfiyyətsiz görülmüşdür. İşıq, su daim olsa da, qaz sarıdan çətinliklər mövcuddur. Direktor tədris prosesindən də danşaraq dedi ki, burada xüsusi dərslər keçirilir. Şagirdlərin 134 nəfəri yataqxanada yaşayır. Loqoped otağında uşaqlarla fərdi məşğul olunur və müəllimlər Moskva Pedaqoji İnstitutunu bitirmiş ali təhsilli kadrlardır.

Mehriban xanım Əliyeva dərsləklərlə, tədris, təlim-tərbiyə prosesi ilə maraqlandı, ayrı-ayrı siniflərdə şagirdlərlə səmimi görüşərək, onların bilik səviyyəsinə xüsusi diqqət yetirdi, dərslərində uğurlar arzuları. Fondun prezidenti daha sonra yataqxana və yeməxana ilə tanış oldu, yeməyin keyfiyyəti ilə maraqlandı, ərzaq anbarına baxdı. Məktəbdə təmir işlərinin aparılmasının zəruriliyi vurğulandı.

Təhsil naziri Misir Mərdanov, Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri Fatma Abdullazadə də adları çəkilən məktəblərdə olmuşlar.

2 fevral 2005

UŞAQLARIN TƏLİM-TƏRBIYƏSİ İŞİNİN, YAŞAYIŞ ŞƏRAİTİNİN DAHA DA YAXŞILAŞDIRILMASI AZƏRBAYCAN DÖVLƏTİNİN ALİ MƏQSƏDLƏRİNDƏN BİRİDİR

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVƏ BAKIDAKI İNTERNAT MƏKTƏBLƏRDƏ OLMUŞDUR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Fondun hazırladığı Bakı şəhərinin internat məktəbləri və uşaq evləri ilə tanışlıq üzrə dördmərhələli proqramın birinci mərhələsi çərçivəsində fevralın 2-də paytaxtın Əzizbəyov rayonunun Mərdəkan qəsəbəsində yerləşən əqli cəhətdən qüsurlu uşaqlar üçün 3 nömrəli internatda olmuşdur. Uşaqlar və müəllimlər Mehriban xanımı və qızı Leylanı səmimiyyətlə qarşıladılar, gül dəstəsi təqdim etdilər.

Direktor Taleh Məmmədov məlumat verdi ki, 1984-cü ildən fəaliyyət göstərən internatda 176 uşağın təlim-tərbiyəsi ilə 17 müəllim məşğul olur. Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində olan internata Norveç Humanitar Təşkilatının nümayəndələri də vaxtaşırı baş çəkirlər.

Mehriban xanım ayrı-ayrı otaqlara, idman salonuna baxdı, uşaqların istirahəti ilə maraqlandı. İngiltərənin Azərbaycana Birgə Yardım Təşkilatının nümayəndələri ilə görüşüb söhbət edən YUNESKO-nun

xoşməramlı səfirinə onların internat məktəblərində gördüyü işlər, birlilik proqramı çərçivəsində keçirdikləri tədbirlər və göstərdikləri yardımlar barədə məlumat verildi.

Fondun prezidenti yeməcxana və mətbəxlə də tanış oldu, buradakı avadanlığın yaxşı vəziyyətdə olmasından, uşaqlara verilən yeməyin keyfiyyətindən razı qaldığını bildirdi.

INTERNAT MƏKTƏBLƏRDƏ ŞƏRAİTİN YAXŞILAŞDIRILMASI ZƏRURİDİR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva fevralın 2-də Bakının Əzizbəyov rayonunun Mərdəkan qəsəbəsindəki yetim və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar üçün 2 nömrəli xüsusi internat məktəbinə getmişdir.

Uşaqlar hörmətli qonağı böyük məhəbbətlə qarşıladılar.

Məktəbin direktoru Kamran Hacıyev məlumat verdi ki, burada 53 pedaqoji işçi 299 uşağın təlim-tərbiyəsi ilə məşğul olur. Yerli icra hakimiyyəti tərəfindən vaxtaşırı kömək göstərilərsə də, binanın təmirə ehtiyacı vardır, vəsait də azlıq edir. Burada bir uşağa gündəlik 7500 manatlıq yemək verilir ki, bu da azdır. İstilik sistemi bərpadə vəziyyətdədir.

Bildirildi ki, ümumiyyətlə, Əzizbəyov rayonunda olan bu tipli 41 məktəbin təmirinə keçən il 600 milyon manat (təqribən hər birinə 15 milyon) vəsait ayrılmışdır. Bununla cari təmir işləri aparılrsa da, əsaslı iş görməyə kifayət etmir. Yataqxana binaları darısqallıq edir.

Fondun prezidenti məktəbin xüsusi təhsil proqramı ilə maraqlandı, ayrı-ayrı sinif otaqlarını, yataqxana binalarını, yeməcxana və mətbəxi gəzərək, vəziyyətlə ətraflı tanış oldu.

XÜSUSİ MƏKTƏBİN ƏSASLI TƏMİRƏ EHTİYACI VARDIR

Bu fikri Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Bakının Əzizbəyov rayonunun Mərdəkan qəsəbəsindəki ciddi tərbibə şəraitinə ehtiyacı olan oğlanlar üçün xüsusi məktəbdə olarkən bildirmişdir.

Hörmətli qonağı məktəbdə gül-çiçəklə qarşıladılar. 124 şagirdin təhsil aldığı, 26 tərbibəçinin çalışdığı məktəbin direktoru Nadir Əhmədov Mehriban xanuma məlumat verərək dedi ki, 3 korpusdan ibarət bu təhsil ocağı indiyədək təmir olunmamışdır. Keçən il ayrılan vəsait hesabına yataqxananın bir hissəsi təmir olunsada, vəsait çatışmadığına görə işlər yarımçıq qalmışdır.

Mehriban xanım Əliyeva II-IX siniflərdə şagirdlərin təhsili ilə maraqlandı, idman salonu, kitabxana, tibb məntəqəsi, yataqxana, yeməcxana və mətbəxlə tanış oldu, yeməyin keyfiyyəti ilə maraqlandı, ərzaq məhsullarının saxlandığı anbara baxdı. Söhbət zamanı məktəbdə şəraitin yaxşılaşdırılması üçün mühtüm işlərin görülməsinin zəruriliyi, binanın əsaslı təmirə ehtiyacının olması xüsusi vurğulandı.

BÜTÜN PROBLEMLƏR BİRLİKDƏ HƏLL EDİLƏCƏKDİR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva fevralın 2-də Əzizbəyov rayonunun Buzovna qəsəbəsində yerləşən sanatoriya tipli 13 nömrəli internat məktəbinə getmiş, 330-a yaxın şagirdin oxuduğu, 56 müəllimin çalışdığı bu təhsil ocağının vəziyyəti, problemləri ilə tanış olmuşdur.

Direktor Nizaməddin Məmmədov və müəllimlər hörmətli qonağı səmimiyyətlə qarşılayaraq, uşaqlara göstərilən diqqət və qayğıya görə minnətdarlıqlarını bildirdilər. Onlar 43 il fəaliyyət göstərən məktəbin əsaslı təmirinə kömək olunmasını xahiş etdilər.

Mehriban xanım dedi ki, Heydər Əliyev Fondu xüsusi proqram hazırlamışdır. Mən bütün internat məktəblərini gəzib tanış oluram və bütün problemləri birlikdə həll edəyəyik. Əlbəttə, heç bir fond bu işlərin öhdəsindən tək gələ bilməz. Təbii ki, dövlət strukturları, ictimaiyyət yardım göstərməlidir. Hər halda, buna ehtiyac var, çünki məktəblərin əksəriyyəti də belə vəziyyətdədir.

Fondun prezidenti dərş prosesini izlədi, müxtəlif siniflərdə oxuyan şagirdlərin bilik səviyyəsinə xüsusi diqqət yetirdi. Sonra istedadlı uşaqların rəsmlərindən ibarət sərgi, yataqxana və yeməcxana ilə tanış oldu.

Məktəblə tanışlıqdan sonra Mehriban xanım Əzizbəyov Rayon İcra Hakimiyyətinin və rayon təhsil şöbəsinin rəhbərlərindən müvafiq layihə və təkliflər hazırlanaraq təqdim olunmasını xahiş etdi.

Təhsil naziri Misir Mərdanov, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Əli Nağıyev, Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri Fatna Abdullazadə də adları çəkilən məktəblərdə olmuşlar.

UŞAQLAR HEYDƏR BABANIN DİQQƏT VƏ QAYĞISINI UNUTMURLAR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva fevralın 2-də Mərdəkan qəsəbəsindəki Süleyman Rüstəm adına xarici dillər təmayillü 3 nömrəli əsas internat məktəbində də olmuşdur. Şagirdlər Mehriban xanımı və qızı Leylanı gül-çiçəklə qarşıladılar.

Əsasən ərəb, fars, ingilis dilinin tədris olunduğu məktəbin direktoru Ənvər Mustafayev məlumat verdi ki, burada müxtəlif rayonlardan gəlmiş 750 uşaq təhsil alır. Onların 100 nəfəri yataqxanada yaşayır, qalanları isə dərşdən sonra evlərinə gedirlər. Şagirdlər arasında şəhid, qaçqın və məcburi köçkün ailələrindən olan uşaqlar da vardır.

Mehriban xanım Əliyeva müəllimlərin problemi ilə maraqlandı. Onlar YUNESKO-nun xoşməramlı səfirinə xeyrixah fəaliyyətinə görə minnətdarlıqlarını bildirərək dedilər ki, ulu öndərimiz Heydər Əliyev daim Vətən sevgisi ilə yaşamış, gələcək nəsillərə, uşaqlara həmişə böyük diqqət və qayğı göstərmişdir. Bütün xalqımız kimi uşaqlar da bunu heç vaxt unutmurlar.

Şagirdlər Heydər babaya qəlblərindəki sevgi və məhəbbəti şerlərlə ifadə etdilər:

Qəlbi təmiz insanların,
Görən gözü Heydər baba!
Beşikdəki körpələrin,
Şirin sözü Heydər baba!

Biz övladıq, o bir ata,
Əlimizdən tuta-tuta,
Çatdırdı xoşbəxt həyata,
Xalqımızı Heydər baba!

Mehriban xanım Əliyeva istedadlı uşaqlara təşəkkür edərək, onlara dərşlərində uğurlar arzuladı, məktəbin ümumi vəziyyəti, tədris prosesi ilə tanış oldu.

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNDA AZƏRBAYCAN MUĞAMLARI İLƏ BAĞLI LAYİHƏLƏRİN TƏQDİMATI KEÇİRİLMİŞDİR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri. Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun rəhbəri Mehriban xanım Əliyevə fevralın 2-də Azərbaycan muğamları ilə bağlı layihələrin təqdimat mərasimini keçirmişdir.

Fondun binasında təşkil olunmuş tədbirə dəvət edilən tanınmış musiqişünaslar, muğam ustaları, musiqiçilər, sənəşünaslar əvvəlcə xalqımızın ümummilli liderinin həyat və fəaliyyətini əks etdirən sərgiyə baxdılar, ulu öndərin nurlu xatirəsini ehtiramla yad etdilər.

Mehriban xanım Əliyevə mərasimi açaraq, Fond barədə iştirakçılara məlumat verdi və bildirdi ki, Heydər Əliyev Fondunun əsas məqsədi ulu öndərin irsinin dərinədən öyrənilməsi və gələcək nəsillərə çatdırılmasıdır. Fondun bu gün həyata keçirdiyi xeyirxahlıq, mərhəmət missiyasından danışan Mehriban xanım Əliyevə Prezident Heydər Əliyevin muğama, bu sənətin ifaçılarına həmişə böyük diqqət göstərdiyini vurğuladı. Azərbaycanda musiqi ənənələrinin yaşadılmasında böyük xidmətləri olan ümummilli lider Heydər Əliyevin arzu və istəklərinin həyata keçirilməsi baxımından Azərbaycan muğamları ilə bağlı layihələrin təqdimatının əhəmiyyətindən danışdı.

Mərasim iştirakçılarına videolentlər vasitəsilə göstərilən "Muğam-irs", "Muğam-dəstgah", "Muğam-ensiklopediya", "Muğam-internet", "Muğam-antologiya", "Muğam aləmi" və "Muğam Mərkəzi" layihələrində bu musiqi növünün unudulmuş səhifələri yada salındı, hər bir layihə barədə ətraflı məlumat verildi, ustad sənətkarların ifasında ayrı-ayrı muğam parçaları səsləndirildi. Layihələrin rəngarəngliyi,

xronologiya baxımından tarixiliyi və böyük əhəmiyyəti xoş təəssürat doğurdu.

Sonra dəyirmi masa arxasında layihələr barədə müzakirələr aparıldı. Musiqişünas Nigar Axundova, Milli Musiqi Akademiyasının rektoru Siyavuş Kərimi, Bakı Musiqi Akademiyasının prorektoru Gülnaz Abdullazadə, musiqişünas Həsən Adıgözəlzadə, AMEA-nın əməkdaşı Sənubər Bağirova, Bakı Musiqi Akademiyasının professoru Zemfira Səfərova, xalq artistləri, Prezident təqaüdcüləri Həbil Əliyev, Cənəli Əkbərov, "Space" təşirkətinin əməkdaşı Nadir Axundov, Bəstəkarlar İttifaqı sədrinin müavini Ramiz Zöhrabov, xalq artisti Ramiz Quliyev, Bakı Musiqi Akademiyasının professoru Nərgiz Paşayeva, Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri Fatma Abdullazadə, Dövlət Səsyazmalar Arxivinin müdiri Yaqub Mədətov, Bakı Musiqi Akademiyasının aspirantı Əliqə Sədiyev layihənin Azərbaycan mədəniyyəti, milli-mənəvi sərvətimiz olan muğamın inkişaf etdirilməsi, qorunub saxlanılması və gələcək nəsillərə çatdırılması üçün çox dəyərli olduğunu söylədilər, təkliflərini verdilər. Bildirildi ki, Azərbaycanda dünya səviyyəli Muğam Mərkəzini yaratmaqla, muğam simpoziumları keçirməklə, kütləvi təbliğat vasitələrində muğam ifaçılığına qədərincə yer verilməklə və təqdim edilən layihələri reallaşdırmaqla xalqımızın böyük sərvəti olan muğamı dünyada daha geniş təbliğ etmək mümkündür.

Mehriban xanım Əliyevə müzakirələri yekunlaşdıraraq öz fikirlərini söylədi, müzakirədə səslənən təkliflərin nəzərə alınacağını, muğamla bağlı hazırlanmış mükəmməl layihənin reallaşması üçün bütün sənət adamlarının köməyindən istifadə olunacağını və belə görütlərin ənənəyə çevriləcəyini vurğuladı.

UŞAQLARIN TƏLİM-TƏRBIYƏSİ İŞİNİN, YAŞAYIŞ ŞƏRAİTİNİN DAHA DA YAXŞILAŞDIRILMASI AZƏRBAYCAN DÖVLƏTİNİN ALI MƏQSƏDLƏRİNDƏN BİRİDİR

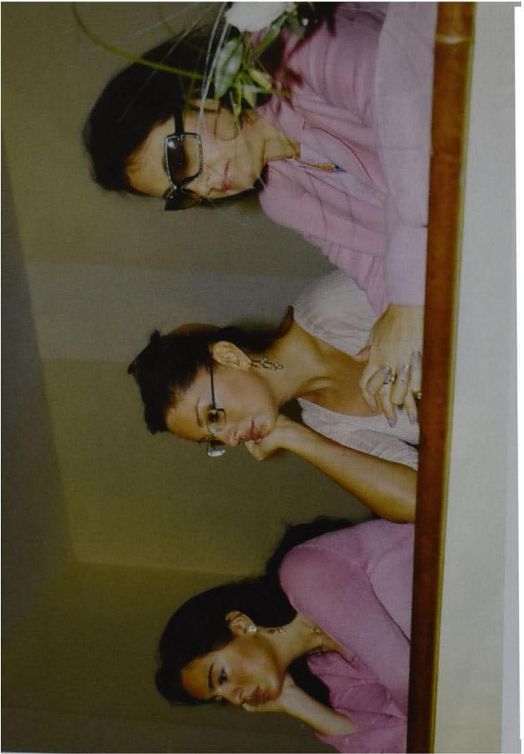
HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ
MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVA BAKIDAKI XÜSUSİ
İNTERNAT MƏKTƏBLƏRDƏ OLMUŞDUR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Fondun hazırladığı Bakı şəhərinin internat məktəbləri və uşaq evləri ilə tanışlıq üzrə dördmərhələli proqramın dördüncü mərhələsi çərçivəsində fevralın 3-də paytaxtın Sabuncu rayonunun Bilgəli qəsəbəsindəki aqili cəhətdən qüsurlu uşaqlar üçün 11 nömrəli yardımçı internat məktəbində olmuşdur. Uşaqlar və müəllimlər Mehriban xanıma səmimiyyətlə gül-çiçəklə qarşıladılar.

Məktəbin direktoru Mehparə Cəfərova bildirdi ki, 1940-cı illərdə tikilib istifadəyə verilən bina indiyədək əsaslı təmir olunmamışdır. Pilot dərslərinin keçirilməsi üçün Fransanın "Total" neft şirkəti tərəfindən 10 sinif otağından ibarət yardımçı bina inşa olunmuşdur. Burada sağlam və xəstə uşaqların adaptasiyası üçün şərait yaradılmışdır. 396 şagirdin oxuduğu və 56 müəllimin çalışdığı məktəbin təmirlə bağlı ciddi problemləri vardır.

Mehriban xanıma ayrı-ayrı sinif otaqlarına baxdı, dərslərini izlədi, uşaqların təhsil səviyyəsi, idman salonu, tikiş, dərzilik, xalça toxu-

ma və əmək təlimi emalatxanası, yataqxana, yeməcxana ilə tanış oldu, uşaqların əl işlərinə baxdı. O, məktəb binasının təmiri ilə bağlı problemlərin həlli üçün lazımı tədbirlərin görülməyini vurğuladı.

TƏMİR İŞLƏRİ BU İLİN MAYINADƏK BAŞA ÇATACAQDIR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva fevralın 3-də Sabunçu rayonunun Maştağa qəsəbəsindəki yetim və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar üçün 1 nömrəli xüsusi internat məktəbinə getmişdir. Burada hörmətli qonağı ehtiramla qarşıladılar.

İki tədris korpusundan və bir yataqxana binasından ibarət məktəb Avropa Birliyinin Azərbaycana yardım proqramı çərçivəsində ayrılmış vəsait hesabına əsaslı təmir edilir.

Məktəbin direktoru Zaur Quliyev bildirdi ki, 204 şagirdin oxuduğu və 60 pedaqoji işçinin çalışdığı məktəbdə təmir işləri bu ilin mayınadək tam başa çatdırılacaqdır. Lakin binaların qızdırılması və avadanlıqla təchizat sarıdan çətinliklər mövcuddur.

Fondun prezidenti tam təmir olunmuş birinci tədris korpusu ilə, yeməcxana, mətbəx, sinif otaqları ilə tanış oldu, bu təhsil ocağının avadanlıqla təchizinə kömək göstəriləcəyini vurğuladı.

UŞAQLAR ÜÇÜN HƏR CÜR ŞƏRAİT YARADILACAQDIR

Həmin gün Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Sabunçu rayonunun Pirşağı qəsəbəsindəki sanatoriya tipli 10 nömrəli internat məktəbi ilə də tanış olmuşdur. Direktor Dilarə Həsənova məktəb haqqında məlumat

verərək dedi ki, buradakı şagirdlər əsasən yel xəstəlikləri olan uşaqlardır. 545 uşağın 445-i yataqxanada qalır, qalanlarını isə valideynləri dərsdən sonra evlərinə aparırlar. Bu məktəb də Avropa Birliyinin yardımı ilə təmir olunur və burada uşaqlar üçün hər cür şərait yaradılacaqdır. YUNESKO-nun xoşməramlı səfəri 1961-ci ildən fəaliyyət göstərən bu təbiiyə ocağının təmir olunmuş otaqlarına, şagirdlərin əl işlərinə baxdı və uşaqlar üçün yaradılmış şəraitdən razılığını bildirdi.

TƏDRİS PROQRAMLARINDA ƏMƏK DƏRSLƏRİNƏ DAHA ÇOX ÜSTÜNLÜK VERİLİR

Bu bərdə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfəri Mehriban xanım Əliyevaya fevralın 3-də Suraxanı qəsəbəsindəki aqlı cəhətdən qüsurlu uşaqlar üçün 7 nömrəli internat məktəbinin də olarkən məlumat verilmişdir. Fondun prezidenti sinif otaqları, akt və idman salonları, yataqxana, yeməlxana və mətbəxlə tanış oldu. Əl işlərdən ibarət sərgiyə baxdı, yeməklərin keyfiyyətini ilə maraqlandı.

Direktor Qabilə Bağrova bildirdi ki, məktəbin 326 şagirdi, 67 pedaqoq-jı işçisi vardır. Əmək dərslərinə ciddi fikir verilir. Uşaqlar IX sinfi bitirdikdən sonra Əhmədli qəsəbəsində yerləşən I nömrəli peşə məktəbinə göndərilirlər.

Direktor məktəbdə qızdırıcı sistemin ala-yarımqıç işlədiyini də xatırladı. Mehriban xanım problemlərin həlli üçün tədbirlər görülməyini söylədi.

Məktəbə gəlməsindən xatirə olaraq, Fondun prezidentinə hədiyyə təqdim edildi.

DİPLOMATİK KORPUSUN UŞAQ EVLƏRİNƏ YARDIMI TƏQQDİRƏLAYİQDİR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfəri Mehriban xanım Əliyeva fevralın 3-də Suraxanı rayonunun Yeni Gü-nəşli qəsəbəsindəki 2 nömrəli uşaq evində olmuş, burada yaradılmış şəraiti yüksək qiymətləndirmişdir.

Müdür Sevda Hacıyeva burada 145 uşağın təlim-təربiyəsi ilə 19 pedaqoqun məşğul olduğunu bildirdi.

Mehriban xanım Əliyeva uşaq evi ilə tanış oldu. Yaponiya, Türkiyə, ABŞ səfirliklərinin buranın problemlərinin həllinə kömək göstərmələrindən, ABŞ-in hərbi attaşesinin yardımı ilə xüsusi yeməlxananın tikiləcəyindən məmnunluğunu söylədi.

Öz fəaliyyət kollektivinin çıxışı, uşaqların söylədikləri şeirlər maraqla qarşılandı. Mehriban xanım uşaqlarla xatirə şəklində çəkildi.

Uşaqlar Heydər Əliyev Fonduna "Bütün dünyanın uşaqları" adlı rəsmi əsəri hədiyyə etdilər.

BAKININ NƏRİMANOV RAYONUNDAKI PSIXONEVROLOJİ UŞAQ EVİ İLƏ TANIŞLIQ

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfəri Mehriban xanım Əliyeva fevralın 3-də Bakının Nərimanov rayonunda-ki psixonevroloji uşaq evinə getmişdir. Onu burada səmimiyyətlə, gül-çiləqlə qarşıladılar.

Uşaq evinin direktoru İradə Musayeva məlumat verdi ki, hazırda 73 uşağın olduğu, müasir tibbi ləvazimatlarla təchiz edilmiş bu müəssisənin binasının təmiri üçün Bakı Baş Səhiyyə İdarəsi vaxtaşırı kömək edir. Heç

bir ciddi problem yoxdur, bəzi çətinliklər var, bunlar da il ərzində büdcədən ayrılan vəsait hesabına aradan qaldırılacaqdır.

Fondun prezidenti uşaq evində yaradılmış şəraitlə, balacaların əl işləri ilə tanış oldu, müayinə və müalicə prosesi, uşaqlara verilən yeməklərin keyfiyyəti ilə maraqlandı.

ANA NƏVAZİŞİNDƏN MƏHRUM OLAN KÖRPƏLƏR SAĞLAM BÖYÜMƏLİDİRLƏR

Həmin gün Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Nəsimi rayonundakı 1 nömrəli körpələr evində də olmuşdur.

Diqqət və qayğıya, balacalara baş çəkdiyinə görə hörmətli qonağa təşəkkür edən körpələr evinin direktoru Nəhayət Əliyeva bildirdi ki, burada 46 kimsəsiz uşağa yüksək səviyyədə qulluq edilməsi üçün Səhiyyə Nazirliyi və yerli icra hakimiyyəti tərəfindən hər cür kömək göstərilir. Müxtəlif humanitar təşkilatların da köməyi vardır. Uşaqlara 3 yaşadək burada baxılır.

Yataq, müayinə otaqlarında balacalara baş çəkən Mehriban xanım Əliyeva onlara əsl valideyn sevinci bəxş etdi, Fatimə və Zəhra əkiz bacılarını, digər körpələri qucağına alaraq bağrına basdı, ana nəvazışından məhrum olan fidalıların qidalanması, müayinəsi, sağlam böyümələri üçün yaradılmış şəraitlə tanış oldu.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri görülməli işlərdən razılığını vurğulayaraq, kimsəsiz uşaqların gələcəkdə cəmiyyətdə layiqli yerlərini tutmaları üçün bundan sonra da hər cür tədbirlərin görülməyini bildirdi.

Təhsil naziri Misir Mərdanov, Prezident Administrasiyasının söhbə müdiri Fatma Abdullazadə tədbirdə iştirak edirdilər.

4 fevral 2005

CƏMIYYƏTDƏ YARDIMA ƏN ÇOX EHTİYACI OLAN İNSANLARA DİQQƏT VƏ QAYĞI HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN FƏALİYYƏTİNİN ÖNCÜL İSTİQAMƏTLƏRİNDƏN BİRİDİR

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNDA TALASSEMİYA PROBLEMLƏRİNƏ HƏSR OLUNMUŞ “DƏYİRMİ MASA” KEÇİRİLMİŞDİR

Fevralın 8-də Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə talassemiya problemlərinə həsr olunmuş “Talassemiyasız həyat naminə” mövzusunda “dəyirmi masa” keçirilmişdir.

Tədbirə dəvət olunmuş müxtəlif beynəlxalq səhiyyə təşkilatlarının, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən diplomatik korpusun, iri yerli və xarici şirkətlərin nümayəndələri, beynəlxalq ekspertlər əvvəlcə, xalqımızın ümummilli liderinin həyat və fəaliyyətini əks etdirən sərgiyə baxdılar, ulu öndərin nurlu xatirəsinə ehtiramla yad etdilər.

Fondun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva tədbiri açaraq iştirakçıları, o cümlədən ABŞ-ın Çikaqo Reprodukativ Genetika Elmi Tədqiqat İnstitutunun direktoru Ənvər Quliyevi salamladı. O, fond barədə məlumat verərək bildirdi ki, Heydər Əliyev Fondunun əsas məqsədi ulu öndərimizin Vətən, xalq üçün göstərdiyi xidmətləri, onun ümumbəşəri ideyalarını, zəngin irsini təbliğ etmək, gənclər və gələcək nəsillər üçün qoruyub saxlamaqdır. Fondun çoxsa-

xəli fəaliyyətinin öncül istiqamətlərindən biri cəmiyyətimizdə yardıma ən çox ehtiyacı olan insanlara diqqət və qayğıdır. Bu, ilk növbədə, qaçqın və məcburi köçkün ailələri, uşaq evləri, internat məktəblərində tərbiyə alan uşaqlar və əlbəttə, müxtəlif xəstəliklərdən əziyyət çəkən insanlardır. Fondun bu istiqamətdə qısa zamanda bir neçə böyük layihə (diabelli uşaqlara ən yüksək qayğı, uşaq evi və s. internat məktəblərinin inkişafı, "Mən Azərbaycanı sevirəm" rəsin sərgisi, qaçqın və məcburi köçkün ailələrindən olan uşaqlarla görüşlər və) hazırlayıb həyata keçirmişdir. Talassemiya xəstəliyinin ölkəmiz üçün çətin problemlərdən biri olduğunu konkret faktlarla diqqətə çatdıran Mehriban xanım xatırladı ki, Azərbaycanda talassemiya haqqında ilk məlumatlar keçən əsrin 50-ci illərindən sonra alınmışdır. Azərbaycanın bir sıra rayonlarında talassemiya geninin yayılma tələyi dünya üzrə rekord göstəriciyə çatır. Talassemiya daşıyıcılarının əhalinin sayına görə orta nisbəti 8%-ə bərabərdir. Yəni respublikamızın hər 12 sakinindən biri bu potoloji genin daşıyıcısıdır. Hər il 200-ə qədər böyük BETA-talassemiya xəstə uşaq anadan olur. Yaşayan böyük talassemiya xəstələrinin sayı isə 2 mindən artıqdır. Əslində bu rəqəmlər daha da yüksək ola bilər. Çünki ölkəmizin bəzi ucqar rayonlarında talassemiya diaqnozu qoyulmur və anadan olan uşaq xüsusi müayinələrdən keçmir, əfsuslar olsun. həyatının ilk illərində vəfat edir və ölümünün səbəbi də bilinmir. Dünya səhiyyə təşkilatının proqnozuna görə, Azərbaycanda talassemiyanın profilaktikası lazımcə təşkil edilməsə, bu xəstəliyə düşər olmuş xəstələrin sayının 45 il ərzində 16 minə çatacağını xatırladan Mehriban xanım Əliyeva bildirdi ki, hazırda Heydər Əliyev Fondu talassemiya xəstəliyinin qarşısını almaq məqsədi ilə böyük bir proqram üzərində işləyir.

Həmin proqramın əsas istiqamətlərini iştirakçıların diqqətinə çatdıran Fondun prezidenti dedi ki, bunlar ictimaiyyətin, xarici ölkələrin və

Beynəlxalq Talassemiya Federasiyasının diqqətini bu problemin həlli yollarının araşdırılmasına cəlb etmək, Azərbaycanda talassemiya xəstəliyinin müalicəsi və diaqnostikası məqsədi ilə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən ixtisaslaşdırılmış mərkəzin və qan bankının yaradılması, talassemiyadan əziyyət çəkən uşaqların təhlükəsiz və keyfiyyətli qanla təmin olunması üçün könüllü donor xidmətinin inkişaf etdirilməsi, talassemiyanın yayılmasının qarşısını alınmasından ötrü əhalinin maarifləndirilməsi və prenatal diaqnostika üsulu vasitəsilə xəstəliyin proqnozlaşdırılması (xüsusilə bu yeni ailələrə aiddir), talassemiya ilə mübarizə aparan bir sıra dövlətlərlə əməkdaşlığın genişləndirilməsi çərçivəsində ölkəmizdə yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanmasıdır.

Sonra mövzu ətrafında müzakirələr oldu.

Səhiyyə nazirinin müavini Elsevar Ağayev, ABŞ-ın Çikaqo Reprodukativ Genetika Elmi Tədqiqat İnstitutunun direktoru Ənvər Quliyev, İtaliyanın Bakıdakı səfiri Marqarita Kosta, B.A.Eyvazov adına Elmi Tədqiqat Hemotologiya və Transfizyologiya İnstitutunun direktoru Azad Hacıyev, "Savab dünyası" Talassemiya Assosiasiyasının prezidenti Nailə Quliyeva, "Barmek" şirkətinin prezidenti Hüseyn Arabul, İsrailin Bakıdakı səfiri Eytan Naye və Milli Məclisin deputatı Vəsədət Əzizov çıxış edərək, adıçəkilən proqram barədə, habelə talassemiya xəstəliyi ilə mübarizə aparan və artıq mütəbət nəticələr əldə edən bir sıra xarici dövlətlərlə, o cümlədən İtaliya, Yunanıstan və Türkiyə ilə əlaqələrin genişləndirilməsi ilə bağlı fikirlərini açıqladılar, təkliflərini söylədilər.

Heydər Əliyev Fondunun bu xeyirxah təşəbbüsünü yüksək qiymətləndirən nətiqlər vurğuladılar ki, bu bəlanın aradan qaldırılması üçün hazırda Azərbaycanda bütün imkanlar mövcuddur. Fondun bu problemə xüsusi diqqət yetirməsi də əminlik yaradır ki, ölkəmizdə talassemiyalı uşaqlara xüsusi qayğı göstəriləcək, onların başqa ölkələrdəki kimi

tam dəyərli həyat sürə bilmələri və cəmiyyətə inteqrasiya olunmaları üçün əlindən gələni əsirgəməyəcəkdir.

Çıxış edənlər xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin səhiyyəyə göstərdiyi diqqət və qayğını xatırladılar, Azərbaycan parlamentində müvafiq qanun layihələrinin hazırlanması və qəbulu ilə bağlı məsələlərdən söz açdılar. Xüsusi vurğulandı ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə yeni tibbi texnologiyanın təbliği və avadanlığın alınması üçün bu il dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitin həcmi 15 qat artırılmışdır.

Mehriban xanım Əliyeva “dəyirmi masa”ya yekun vuraraq dedi ki, hesab edirəm, çox vacib və dəyərli müzakirələr oldu. Talassemiyadan ən çox uşaqlar əzab çəkirlər. Xəstəlik böyük-kiçik tanınmasa da, uşaqların əzabı daha ağrıdır. Amma dünyada bu xəstəlikdən tamamilə sağalan insanlar var. Ona görə çox böyük iş görmək lazımdır və bunun öhdəsindən yalnız birlikdə gəlmək olar. Həm dövlət, həm də ictimaiyyət, fondlar, imkanlı insanlar birlikdə bu bəlanın qarşısını ala bilərlər. Heydər Əliyev Fondu üçün isə əsas məsələ ixtisaslaşdırılmış mərkəzin və qan bankının yaradılmasıdır. Beləliklə, biz bu gün bu problemin həlli yolunda birinci addımı birlikdə atdıq. Heydər Əliyev Fondu bu istiqamətdə hər bir yardımı dəstəkləyir və təklifləri gözləyir.

9 fevral 2005

AZƏRBAYCAN MƏDƏNİYYƏTİNİN DOSTLARI FONDU FİLMARMONİYADA MUĞAM AXŞAMI TƏŞKİL ETMİŞDİR

Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun və YUNESKO-nun “Muğam dəstgahları” layihəsi çərçivəsində fevralın 18-də Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında muğam axşamı təşkil olunmuşdur.

Salona toplaşan muğamsevərlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi və YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun rəhbəri Mehriban xanım Əliyevanı hərərətlə qarşıladılar.

Muğam axşamını Asəf Zeynallı adına Musiqi Kollecinə təhsil alan gənc xanəndələr “Çahargah” təsnifi ilə açdılar. Sonra muğam ustası, xalq artisti Ağaxan Abdullayevin ifasında “Zabul-segah” səsləndi.

Fəsilə zamanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva respublikamızın görkəmli ziyahları, mədəniyyət və incəsənət xadimləri ilə görüşüb ətrafı söhbət etdilər. Dövlətimizin başçısı onların qayğıları və problemləri ilə maraqlandı. Xalq artistləri Əlibaba Məmmədov, Cənəli Əkbərov incəsənət xadimlərinə göstərilən diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə dərin təşəkkürlərini bildirdilər. Onlar Azərbaycan xalq musiqisinin misilsiz sərəvəti olan muğamların dünyada təbliği sahəsində Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun məqsədyönlü fəaliyyətinin respublika ictimaiyyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyini də qeyd etdilər.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın mədəni irsinin qorunmasının, bütün dünyada daha geniş və ən yüksək səviyyədə təbliğ olunmasının

zəruriliyini vurğuladı.

Fasilədən sonra muğam ustaları - xalq artisti Arif Babayev, əməkdar artistlər - Könül Xasıyeva, Nəzakət Teymurova, Aygün Bayramova, habelə Fəhruz Səxavət, Səbuhi İbayev və Sabir Abdullayevin ifa etdikləri "Şur" dəstgahı gurultulu alqışlarla qarşılandı.

Milli Məclisin sədri Murtuz Ələsgərov, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev, nazirlər, komitələrin, şirkətlərin başçıları, paytaxt ictimaiyyətinin nümayəndələri muğam axşamında olmuşlar.

19 fevral 2005

YENİ MİNİATÜR KİTAB ÇAPDAN ÇIXMIŞDIR

Azərbaycan Respublikası "Kitab" cəmiyyətinin xətti ilə nəfis tərtibatda "YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri" adlı miniatür kitab çapdan çıxmışdır.

Yüksək poliqrafik səviyyədə, super cilddə, 38x51 millimetr ölçüdə olan miniatür kitabda 2004-cü il sentyabrın 9-da Parisdə YUNESKO-nun iqamətgahında Azərbaycan Prezidentinin xanımı, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti Mehriban Əliyeva YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri fəxri adının verilməsi münasibətilə keçirilən mərasimə dair materiallar öz əksini tapmışdır. Kitabda YUNESKO-nun baş direktoru Koşiro Matsuuranın, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanımı Əliyevanın çıxışları və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqi Azərbaycan, rus və ingilis dillərində verilmişdir.

Respublika "Kitab" cəmiyyətinin sədri Zərifə Salahovanın təşəbbüsü ilə nəşr olunan 176 səhifəlik miniatür kitabda verilən rəngli 12 fotoşəkil də müasir kitab sənətinin və qrafikasının qabaqcıl nailiyyətlərinin göstəricisi hesab olunmalıdır.

Z.Salahova müxbirimizə demişdir: "Bu gün Azərbaycanın mədəni irsinin qorunmasında, onun beynəlxalq aləmdə təbliğində böyük xidmətlər göstərən Mehriban xanım Əliyevanın YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri adına layiq görülməsi milli mədəniyyətimizin tarixində əlamətdar hadisədir. 1995-ci ildə Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə yaradılmış Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun indiyədək uğurlu fəaliyyəti bunun bir daha bariz nümunəsidir. Mehriban xanım Əliyeva musiqi təhsili və gələcək nəslin maarifləndirilməsi, uşaq

ların sağlamlığının qorunması və bir çox sahələrdə də özünün xoşməramlı fəaliyyəti ilə xalqına xidmət göstərir. Kitabsevərlər tərəfindən böyük maraq və rəğbətlə qarşılanan bu yeni nəşr cari ildə ABS-da keçiriləcək miniatür kitab sərgisində nümayiş etdiriləcəkdir”.

Kitab “İndiqo” nəşriyyatında çap olunmuşdur.

19 fevral 2005

**HEYDƏR ƏLİYEV FONDU
“UŞAQ EVLƏRİ VƏ İNTERNAT
MƏKTƏBLƏRİNİN İNKİŞAFI”
PROQRAMININ HƏYATA
KEÇİRİLMƏSİNİ DAVAM ETDİRİR**

Heydər Əliyev Fondunda “Uşaq evləri və internat məktəblərinin inkişaf” proqramının reallaşmasının gedişinə həsr edilmiş “dəyirmi masa” keçirilmişdir. Görüşdə Bakıdakı uşaq evlərinin və internat məktəblərin rəhbərləri, əlaqədar nazirliklərin və beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri iştirak etmişlər.

Tədbir başlanmadan əvvəl iştirakçılara bu proqramın Bakıda həyata keçirilməsinin gedişi, Fondun prezidenti Mehriban Əliyevanın uşaq evlərinə və internat məktəblərə baş çəkməsi, burada uşaqlarla görüşləri, özünün bütün siyasi fəaliyyəti ərzində millətin gələcəyi olan uşaqların sağlamlığına daim diqqət yetirmiş ulu öndərimizin adını daşıyan Fondun rəhbərliyi tərəfindən onlara göstərilən qayğı və himayə barədə film nümayiş etdirildi.

Fondun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva “dəyirmi masa”nın açılışında çıxış edərək dedi ki, Fondun fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri Azərbaycan cəmiyyətinin müdafiəyə ən çox ehtiyacı olan üzvlərinə - uşaq evləri və internatlardakı uşaqlara və yeniyetmələrə, qaçqın və məcburi köçkün uşaqlarına, habelə müxtəlif xəstəliklərə mübtəla olan uşaqlara yardım göstərilməsi ilə bağlıdır. Fondun fəaliyyət göstərdiyi qısa müddət ərzində bu sahədə çox işlər görülmüşdür - uşaq evləri və internat məktəblərinin şa-

girdləri arasında "Mən uşaqları sevirəm" mövzusunda rəsm müsabiqəsi keçirilmiş, Bilik Günü ilə əlaqədar qaçqın-köçkün uşaqlarına məktəb ləvazimatı verilmiş, Fondun, Azərbaycan Diabet Cəmiyyətinin və Danimarkanın "Novo Nordisk" şirkətinin təşkilatçılığı ilə "Diabetlə xəstələnmiş uşaqlara daha çox qayğı" layihəsi gerçəkləşdirilmiş, qaçqın-köçkün uşaqları, uşaq evləri və internat məktəblərinin şagirdləri üçün Güllüstan sarayında yeni il şənlikləri keçirilmiş, "Talassemiyaşz həyat naminə" layihəsi yerinə yetirilmiş və bu layihə çərçivəsində ixtisaslaşdırılmış mərkəz, qan bankı yaradılmışdır.

Fondun prezidenti bildirdi ki, indiki "dəyirmi masa"nın keçirilməsindən məqsəd "Uşaq evləri və internat məktəblərin inkişafı" layihəsinin birinci mərhələsinə yekun vurmaq, bu proqramın perspektivinə dair yeni təklifləri müzakirə etməkdir. Birinci mərhələnin gedişində Bakıun 25 uşaq evinə və internat məktəbinə baxış keçirilmiş, bu tədris ocaqlarındakı mövcud şərait öyrənilmişdir. Növbəti mərhələdə respublikanın qalan bölgələrindəki uşaq evləri və internat məktəblərində monitorinq keçiriləcəkdir.

Proqramın əlaqələndiricisi İlqar Mustafayev birinci mərhələnin yekunları haqqında məruzə etdi. O, proqramın əsas cəhətlərindən danışaraq dedi ki, fəaliyyət proqramına təhsil, səhiyyə, uşaq evləri və internat məktəblərin texniki təchizatı, ictimaiyyətin bu prosədə iştirakının fəallaşdırılması sahəsində işlər daxildir. Hazırda uşaq evləri və internat məktəblərin yetirmələri üçün Heydər Əliyev Fondu yanında resurs mərkəzi yaradılması istiqamətində işlər görülür. Proqram çərçivəsində ekoloji və sosial xarakterli tədbirlər, festivallar, sərgilər, konsert proqramları, bayram şənlikləri keçirilməsi, telefonla "Birbaşa xətt" açılması da nəzərdə tutulur.

Proqramın həyata keçirilməsinin gedişini daha geniş işıqlandırmaq üçün ən populyar KİV-lərdə xüsusi rubrikalar açılmış, televiziya və ra-

dio reklamları hazırlanmış, veb-sayt yaradılmışdır.

YUNİSEF-in Bakı nümayəndəliyinin başçısı Xanna Singer uşaqların hüquqlarına dair bir çox beynəlxalq sənədlərə qoşulan Azərbaycanla bu beynəlxalq təşkilat arasında əməkdaşlıq yaratmağın zəruriliyini vurğuladı. O dedi ki, bu müəssisələrdə təhsil alan uşaqların problemlərinin həlli sahəsində Azərbaycanın nümunəsi başqa ölkələr üçün də faydalı olardı və bu, YUNİSEF rəhbərliyinin diqqətinə çatdırılacaqdır.

Bakıdakı uşaq evlərinin və internat məktəblərin rəhbərləri çıxışlarında mövcud problemlərdən söhbət açdılar, onların müəssisələrində əsaslı yenidənqurma işləri aparılmasının, köhnəlmiş santexnika avadanlığının və digər kommunikasiyaların dəyişdirilməsinin zəruriliyini qeyd etdilər. Məzunların mənzillə təmin olunması və işə düzəldilməsi ilə bağlı məsələlər həlli təxirəsalınmaz mühüm vəzifələr kimi göstərildi.

Həmçinin bildirildi ki, proqram çərçivəsində "Infotek" ictimai birliyi zəif görünən uşaqlar üçün bir sıra məktəbləri Brayl əlifbası olan monitorlu kompüterlə təmin etməyi, habelə dərslərləri, bədii ədəbiyyat əsərlərini Azərbaycan dilində səsləndirmək üçün kompüter proqramları yaradılmasını planlaşdırır.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva "dəyirmi masa"ya yekun vuraraq dedi ki, proqram həyata keçirilərkən başlıca diqqətli məktəblərdə ev şəraitinə maksimum yaxın olan mühit yaradılmasına yönəlmək lazımdır. Bununla əlaqədar hazırda 9 məktəbdə əsaslı təmir işləri, rahatlığı yaxşılaşdırmaq üçün lazımı tədbirlər görülür. Fondun başçısı Azərbaycanın bütün dövlət strukturlarını, vətəndaşlarını ailə ocağının istisindən məhrum olunmuş uşaqların taleyini yüngülləşdir-mək işində fəal iştirak etməyə çağırır.

1 mart 2005

AZƏRBAYCAN PREZİDENTİNİN XANIMI MEHRİBAN ƏLİYEVANIN ROMADA GÖRÜŞLƏRİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin İtaliya Respublikasına və Vatikan Dövlətinə rəsmi səfəri çərçivəsində Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva üçün də ayrıca, xüsusi səfər proqramı tərtib olunmuşdu. Mehriban Əliyeva vaxtilə İtaliya krallarının və hazırda isə dövlət başçısının iqamətgahı olan, möhtəşəm tarixi abidə kimi öz füsunkar gözəlliyi ilə seçilən Prezident Sarayı ilə tanış oldu. Azərbaycan Prezidentinin xanımına məlumat verildi ki, sarayın Kiyurunale salonu imperator Napoleonun Romada qarşılanması üçün hazırlanmışdı. Təxminən 1800-cü illərdən bu sarayda yer alan valehedici incəsənət nümunələri öz orijinallığı və gözəlliyi ilə göz oxşayır. 1870-ci illərdən başlayaraq bu saray Roma krallarının iqamətgahı idi.

Mehriban xanım Əliyeva təxminən iki əsrlik tarixi olan saraydakı mərasim otaqlarına, güzgülü salona, təbii yolla daim təmiz hava ilə təchiz edilən otaqların layihələşdirilməsi qaydalarına, divarlarda, tavanda, hətta döşəmələrdə yüksək peşəkarlıqla təsvir olunan və İtaliya mədəniyyətinin zənginliyinin əyani göstəricisi kimi diqqəti cəlb edən nadir incəsənət əsərlərinə, qədim və zəngin İtaliya mədəniyyətinin digər nümunələrinə baxdı.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva Romadakı uşaq xəstəxanasına da baş çəkdi. Kənar şəxslər üçün qapalı olan və vidəçəkiliş üçün icazə verilməyən bu tibb ocağının müalicə və fəaliyyət prinsipləri ilə yaxından tanış oldu.

Mehriban xanım Əliyeva Romadakı nadir incəsənət muzeyləri ilə də

maraqlandı. Bergeze qalereyasında 17-18-ci əsrlərə aid təsviri sənət əsərlərindəki real məişət lövhələri, mənzərələrdəki təbiilik, romantika, təbiətin canlı boyaları, zahiri təmtəraq və təntənə ruhunun üstünlük təşkil etdiyi realizm elementləri istər-istəməz insanlarda xoş ovqat yaradır.

Məşhur İtaliya memarı və heykəltəraşı Berinin heykəllərində, monumental kompozisiyalarda güclü dinamika elə ilk baxışdan diqqəti cəlb edir. İtaliyada həssaslıqla qorunan və böyük səxavətlə qonaqlara nümayiş etdirilən hər bir mədəniyyət abidəsi, incəsənət nümunəsi istər-istəməz onu müşahidə edənlərdə bu ölkəyə rəğbət, xoş duyğular oyadır. Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyeva tanışlıqdan məmnun qaldığını bildirmişdir.

1 mart 2005

MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVƏ YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI SƏFİRLƏRİNİN İLLİK İCLASINDA İŞTİRAK EDƏCƏKDİR

Xoşməramlı səfir, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva martın 3-4-də Parisdə, YUNESKO-nun xoşməramlı səfirlərinin illik iclasında iştirak etmək üçün Fransa paytaxtına yola düşmüşdür. Mehriban xanım Əliyevanın Parisə səfəri böyük maraq doğurur.

YUNESKO-dan verilən məlumata görə, illik iclasda dünyanın bir sıra görkəmli ictimai-siyasi, elm və mədəniyyət xadimləri, o cümlədən Mstislav Rostropoviç, Monserrat Kabalye, Mərakeşin şahzadəsi Lalla Məryəm, Lüksemburqun hersoginyası Mariya Tereza, habelə Ömər Zülfü Livanelli, Zurab Sereteli və digər xoşməramlı səfirlər də iştirak edəcəklər.

İclasda təhsilin davamlı inkişafda rolu və onun hamıya müəssər olması, təbii fəlakətlər zamanı YUNESKO-nun fəaliyyəti və bir sıra digər məsələlər müzakirə olunacaqdır.

YUNESKO-nun baş direktoru Koiciro Matsuuranın giriş nitqindən sonra təhsilin davamlı inkişafda roluna həsr olunmuş on günlükün təqdimatı keçiriləcəkdir.

Sonra YUNESKO-nun xoşməramlı səfirləri bu təşkilatın Hökumətlərarası Okeanoqrafiya Komissiyası tərəfindən hazırlanmış və 2007-ci ildə istifadəyə veriləcək Sunamiyə qarşı xəbərdarlıq sistemi ilə tanış olacaqlar.

Mehriban xanım Əliyeva illik iclasda çıxış edəcək, gündəlikdəki mə-

sələrlə əlaqədar ölkəmizdə görülən mühüm işlər barədə ətraflı məlumat verəcək, habelə bir sıra görüşlər keçiriləcəkdir.

YUNESKO Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycanda və Qafqaz regionunda mədəni irsin qorunmasında, təhsilin və idmanın inkişafında xidmətlərini yüksək qiymətləndirir. Bu beynəlxalq təşkilat Azərbaycan Prezidentinin xanımının fəaliyyətinə böyük diqqət yetirir. YUNESKO-nun sayında Mehriban xanım Əliyeva haqqında xüsusi səhifə açılmış, onun gördüyü işlər barədə geniş informasiya, habelə xoşməramlı səfir adının verilməsi mərasiminə dair xəbər, fotosəkillər yerləşdirilmişdir.

2 mart 2005

**YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI
SƏFİRİ, HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN
PREZİDENTİ MEHRİBAN XANIM
ƏLİYEVƏ “CASPIAN ENERGY
İNTEQRATION AWARD - 2005”
BEYNƏLXALQ MÜKAFATINA
LAYİQ GÖRÜLMÜŞDÜR**

Xəzər İnteqrasiya İşgüzar Klubundan AzərTAc-a daxil olmuş mətbuat məlumatında bildirilir ki, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevə “2004-cü ilin ictimai xadimi” nominasiyası üzrə “Caspian Energy İnteqration Award-2005” beynəlxalq mükafatına layiq görülmüşdür. Bu ən yüksək mükafatın verilməsi barədə qərar kluba daxil olan və 30 ölkəni təmsil edən 100-dən artıq şirkətin və təşkilatın keçirdiyi rəy sorğusunun nəticələrinə əsasən qəbul olunmuşdur.

Mükafatın təqdim edilməsi mərasimi qarşıdakı aylar ərzində Bakıda keçiriləcəkdir. Həmin mərasimdə klubun birinci və ikinci dərəcəli mükafatlarının da təqdim ediləcəyi gözlənilir.

Xatırladaq ki, beynəlxalq mükafat 2002-ci ildə təsis olunmuşdur. Xəzər-Qara dəniz hövzəsi ölkələrinin inkişafı və inteqrasiyasına xidmətlərinə görə Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyev, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin və Qazaxıstan Prezidenti Nursultan Nazarbayev həmin il bu mükafatla təltif edilmişdilər. 2003-cü ildə Prezident Hey-

dər Əliyev klubun təsis etdiyi yeganə və xüsusi mükafata - “XX əsrin siyasi lideri” mükafatına, Prezident Nursultan Nazarbayev “İlin Avra-siya lideri” mükafatına, Prezident İlham Əliyev isə “İlin siyasi xadimi” mükafatına layiq görülmüşdülər.

3 mart 2005

PARİSDƏ YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI SƏFİRLƏRİNİN İLLİK İCLASI BAŞLANMIŞDIR

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevə xoşməramlı səfirlərin illik iclasında iştirak etmək üçün Fransə paytaxtına gəlmişdir.

Martin 3-də iclas öz işinə başlamışdır. YUNESKO-nun iqamətgahında Mehriban xanım Əliyevanı təşkilatın baş direktoru Koçiçiro Matsuurə və digər rəsmi şəxslər səmimiyyətlə qarşılımışlar. Baş direktor iclası açaraq, xoşməramlı səfirlərin beşinci görüşünün iştirakçılarını salamlamış, son bir ildə iki nəfərin xoşməramlı səfir adına layiq görüldüyünü xatırlatmışdır. Xoşməramlı səfir adına layiq görülmüş Mehriban xanım Əliyevanın ölkəmizdəki fəaliyyətindən məlumat verən K.Matsuurə bildirmişdir ki, o, 1995-ci ildə qeyri-hökumət təşkilatı olan Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fonduna rəhbərlik etməklə yanaşı, mədəni irsin qorunması, 2003-cü ildə YUNESKO-nun bəşəriyyətin mədəni irs siyahısına daxil etdiyi muğamların təbliği və zəngin Azərbaycan musiqisinin inkişafı sahəsində xüsusi xidmətlər göstərmişdir. Xoşməramlı səfir kimi Mehriban Əliyevə mədəni irsin qorunub saxlanması dair Konvensiyanın təqdimatı ilə bağlı ötən ilin dekabr ayında Kazan şəhərində keçirilmiş tədbirdə iştirak etmişdir.

Baş direktor son zamanlar Mehriban xanım Əliyevanın xəstə və valideyn himayəsindən məhrum uşaqlara göstərdiyi qayğıını yüksək qiymətləndirmişdir.

Sonra Koçiçiro Matsuurə dünyanı təhdid edən hadisələrə xoşməram-

lı səfirlərin göstərdiyi münasibətdən, xüsusilə QIÇS kimi təhlükəli xəstəlikdən əzab çəkən xəstələrə onların köməyindən söhbət açmış, rəhbərlik etdiyi qurumun təhsil sahəsində BMT ilə əlaqəsindən ətraflı danışmış və YUNESKO-nun tədrisin keyfiyyətini daim diqqət mərkəzində saxladığını vurğulamışdır.

Baş direktor bildirmişdir ki, Cənub-Şərqi Asiyadakı dağıdıcı sənəmi zamanı valideynlərini itirmiş uşaqlara qayğı göstərmək məqsədilə YUNESKO xüsusi layihə hazırlamışdır. Cənab K.Matsuurə İraq və Əfqanıstanda müharibələr nəticəsində tarixi abidələrin dağıdılmasından narahatlıqla bəhs etmiş, mədəniyyətin inkişafına göstərdikləri xidmətlərinə görə bir çox xoşməramlı səfirə, o cümlədən Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür etmişdir.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevə iclasda çıxış etmişdir. O demişdir:

- Əvvəlcə burada olmağımdan məmnunluq duyduğumu demək istəyirəm. Bildiyiniz kimi, ilk dəfədir ki, bu görüşdə iştirak edirəm və mən YUNESKO ailəsi ilə - sizinlə birgə olmağımdan çox sevinirəm.

Bu gün 2004-cü ilin sentyabr ayından xoşməramlı səfir kimi mədəni irsin qorunmasına cəlb olunduğum bir sıra layihələr barədə qısa məlumat vermək istəyirəm.

Bizim layihəmiz milli musiqimiz olan muğam və onun müxtəlif sahələrini əhatə edir. Ümumilikdə biz 10-dan çox layihə üzərində işləyirik. Bunlardan bəziləri artıq başa çatmışdır, bəziləri icra olunur. Digərləri isə yaxın gələcək üçün nəzərdə tutulmuşdur. İcazə verin, yenidən başa çatmış bir layihə - Azərbaycan muğam sənətkarlarının əvvəllər yazılmış musiqi parçalarının təmizlənməsi və yenidən yazılması barədə danışım. Onların orijinallarının bir çoxunu xaricdə axtarmalı olduq. Buna baxmayaraq, biz uğur əldə etdik və onları SD disklərə köçürə bildik. Sizə musiqi dəstini təqdim etmək istəyirəm. Ümid edirəm ki, musiqini dinləməklə siz zövq alacaqsınız. Buna əlavə olaraq, biz məs-

hur xanəndələrin haqqında və muğam fəlsəfəsinə aid bir sıra kitablar nəşr etməyi də planlaşdırırıq.

Bizim diqqətimiz başlıca olaraq bir məsələyə - Bakı şəhərində Beynəlxalq Musiqi Mərkəzinin yaradılmasına yönəldilmişdir. Bu musiqi mərkəzini yaradarkən nəinki musiqiçilərin, həm də musiqisevərlərin buraya gələrkən musiqini dinləməsinə, ənənəvi musiqimiz barədə müzakirələr aparmağı və yaşlı nəsiləndən olan sənətkarların öz təcrübələrini, biliklərini və ustalıqlarını yeni nəslə bölüşdürülməsini nəzərdə tutmuşuq. Ümid edirik ki, bu mərkəz həm də müxtəlif ölkələrdən olan insanların görüş yerinə çevriləcək, dünya mədəni irsinin qorunub saxlanması yolunda daha bir addım olacaqdır.

Sonda demək istəyirəm ki, Azərbaycan YUNESKO ilə yaxın əməkdaşlıqdan qürur duyur və onun dünyadakı layihələrinin bir hissəsi olmasına həmişə hazırdır. Sizinlə bir yerdə olmaqdan qürur duydum. Çox yaxın gələcəkdə sizi Azərbaycanda salamlamağa ümid edirəm. Çox sağ olun!

Mehriban xanım Əliyevanın çıxışı çox maraqla dinlənilmiş və sürəkli alqışlarla qarşılanmışdır.

Digər xoşməramlı səfirlər də gördükləri işlər barədə məlumat vermiş, bütünlükdə dünyanı hədələyən QİÇS xəstəliyinin yayılmasından narahatlıqlarını vurğulamış, YUNESKO tərəfindən həyata keçiriləcək tədbirlərə münasibətlərini bildirmiş və təkliflərini söyləmişlər.

Türkiyənin xoşməramlı səfiri ermənilər tərəfindən uydurulmuş "soyqırımı" bir çox ölkələrin tanınmasında narahatlığını xüsusi vurğulamış, YUNESKO xətti ilə bu məsələnin araşdırılmasına dünyanın tanınmış tarixçi alimlərinin cəlb olunmasını xahiş etmişdir.

İclasın gedişində sunami faciəsini, Əfqanıstanda taliblər tərəfindən buddizm məxsus tarixi abidənin dağıdılmasını, ərəb dünyasının musiqisini, adət və ənənələrini əks etdirən, Afrika ölkələrində içməli su

problemlərindən, uşaqlar arasında savadsızlıqdan bəhs edən sənədli filmlər göstərilmişdir.

Sonra YUNESKO-nun baş direktoru Koiciro Matsuura xoşməramlı səfirlərlə xatirə şəkli çəkirmiş və onların şərəfinə ziyafət vermişdir. Azərbaycan Prezidentinin İcra Aparatının Humanitar siyasət şöbəsinin müdiri Fatma Abdullazadə və ölkəmizin YUNESKO-dakı səfiri Eleonora Hüseynova iclasda iştirak etmişlər.

*Əsgər ƏLİYEV,
4 mart 2005*

YUNESKO-nun BAŞ DİREKTORU XOŞMƏRAMLI SƏFİR MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVANI QƏBUL ETMİŞDİR

YUNESKO-nun baş direktoru Koïçiro Matsuura Parisdə xoşməramlı səfirlərin illik iclasında iştirak edən xoşməramlı səfir, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanı qəbul etmişdir.

Görüş zamanı Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin səmimi salamlarını baş direktora çatdırmışdır. Son dövrdə YUNESKO ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etdiyini vurğulayan xoşməramlı səfir Azərbaycan musiqisinə, xüsusilə muğama göstərilən qayğıını, onun mədəni irs siyahısına daxil edilməsini, YUNESKO-nun bu sahədə məqsədyönlü fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmişdir.

Mehriban xanım Əliyeva rəhbərlik etdiyi fondların gördüyü işlər, maddi-mədəni irsin, o cümlədən muğamların qorunması və təbliği ilə bağlı həyata keçirilən layihələr barədə məlumat vermiş, eyni zamanda bu və digər məsələlərdə YUNESKO-nun dəstəyinə, yardımına ehtiyac duyulduğunu söyləmişdir. Mehriban xanım YUNESKO-nun xoşməramlı səfirlərinin illik iclasının ümumi fəaliyyət proqramına təsirini də vurğulamışdır.

Cənab Koïçiro Matsuura xoşməramlı səfirlərin illik iclasında iştirakına görə Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür etmişdir. Ötən ilin sentyabrında YUNESKO-da keçirilmiş tədbirdə Prezident İlham Əliyevin iştirakından böyük məmnunluq duyduğunu söyləyən Koïçiro Matsuura dövlətimizin başçısının onu Azərbaycana səfərə dəvət etdiyi-

ni xatırlatmış və bu il həmin səfərin baş tutacağına əmin olduğunu bildirmişdir.

Baş direktor YUNESKO ilə Azərbaycan arasında elm, təhsil və mədəniyyət sahələrində mövcud əlaqələrin inkişafından razı qaldığını xüsusilə vurğulamışdır. K.Matsuura Azərbaycan Prezidentinin maddi-mədəni irsin qorunması sahəsindəki tədbirlərini yüksək qiymətləndirmiş, Azərbaycanı zəngin tarixi abidələrə, mədəniyyətə, o cümlədən musiqiyə malik bir ölkə kimi səciyyələndirmişdir.

Azərbaycanın YUNESKO yanındakı daimi nümayəndəsi səfir Eleonora Hüseynova görüşdə iştirak etmişdir.

*Əsgər ƏLİYEV,
5 mart 2005*

**YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI SƏFİRİ,
AZƏRBAYCAN MƏDƏNİYYƏTİNİN
DOSTLARI FONDUNUN PREZİDENTİ
XANIM MEHRİBAN ƏLİYEVAYA**

Xanım Əliyeva!

2005-ci il 9 yanvar və 11 fevral tarixli məktublarınıza, şifahi əməllər və musiqi əməlləri üzrə YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri kimi mədəni irs sahəsində YUNESKO-nun fəaliyyətinə böyük dəstəyinizə görə Sizə təşəkkür edirəm.

Bildiyiniz kimi, muğamın qorunub saxlanılmasına və təbliğinə dair layihə barədə təklif Yaponiya hökumətinin müzakirəsinə və maliyyə-ləşdirilməsinə təqdim edilmək üçün indi Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyi ilə sıx əməkdaşlıq şəraitində hazırlanmanın yekun mərhələsindədir. Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması və təbliği işinə Sizin necə böyük əhəmiyyət verdiyinizi bilirəm və əminəm ki, YUNESKO həmin layihənin həyata keçirilməsinə yüksək diqqət yetirəcəyinizə ümid edə bilərəm.

Bundan əlavə, muğamın qorunub saxlanılması işində böyük xidmətlərinizi qeyd edirəm və bu mühüm sahədə ölkənizə töhfənizə görə səmimi təşəkkürümü bildirmək istərdim. Bildiyiniz kimi, Bəşəriyyətin şifahi və qeyri-maddi irsinin orijinallarının üzə çıxarılmasına dair proqramın məqsədlərinin başlıca əsası təşkilatımızın üzvü olan ölkələri onların qeyri-maddi mədəni irsin qorunub saxlanılması üçün səylərini gücləndirməyə təşviq etməkdən ibarətdir.

Bununla yanaşı, Fondunuzun 10-cu ildönümü və muğama dair layihənin təqdimatı münasibətilə mərasimdə iştirak barədə dəvətinizi

böyük məmnunluqla qəbul edirəm.

Cari həftə Parisdə keçiriləcək görüşümüz zamanı bu və digər məsələlərin müzakirəsinə səbirsizliklə gözləyirəm.

Xanım Əliyeva, Sizə yüksək ehtiram bəslədiyimə əmin olduğunuzu xahiş edirəm.

*Hörmətli Koïçiro MATSUURA,
YUNESKO-nun baş direktoru
Paris, 2 mart 2005-ci il*

5 mart 2005

YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI SƏFİRLƏRİNİN İLLİK İCLASI BAŞA ÇATMIŞDIR

Martın 4-də YUNESKO-nun xoşməramlı səfirlərinin illik iclasının sonuncu günü uşaqların təhsili ilə bağlı "Hər bir insan üçün təhsil" mövzusunda müzakirələr aparılmışdır. Çıxış edən xoşməramlı səfirlər uşaqlar arasında savadsızlıq hallarının artmasından ciddi narahat olduqlarını, Afrika və Asiyanın bir çox ölkələrində uşaqların əksəriyyətinin yazıb-oxumağı bacarmadıqlarını, təhsildən ayrı düşdüklerini bildirmişlər. Uşaqların ağır işlərə cəlb edilməsini pisləyən xoşməramlı səfirlər azyaşlılar arasında zorakılıq və cinayətkarlıq hallarının artdığını, dünyanın bəzi ölkələrinin üzləşdiyi aclıq probleminin uşaqların təhsilinə ciddi təsir etdiyini vurğulamışlar. Onlar bu problemin aradan qaldırılmasında YUNESKO-nu mətbuatla birgə fəaliyyət göstərməyə, inkişaf etmiş dövlətləri aclıq təhlükəsi ilə üzləmiş yoxsul ölkələrə humanitar yardım etməyə çağırmışlar.

YUNESKO-nun baş direktoru Koïçiro Matsuura iclasa yekun vura-raq, növbəti toplantının 2006-cı ilin martında keçiriləcəyini bildirmişdir. O, YUNESKO-nun qarşdakı 60 illiyi ilə əlaqədar hazırlıq işləri barədə xoşməramlı səfirlərə məlumat vermiş və onlara gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulamışdır.

İclasdan sonra Parisin "Löduayen" salonunda Azərbaycan musiqisindən ibarət konsert təşkil edilmişdir. Konsertdən əvvəl xoşməramlı səfir Mehriban xanım Əliyeva qonaqları salamlamış, YUNESKO kimi nüfuzlu təşkilatın xoşməramlı səfiri seçilməsindən xoşbəxtlik duyduğunu, həmkarlarının faydalı işlər gördüyünü vurğulamışdır. Azərbaycan-

da muğamın inkişafı üçün xüsusi proqramların həyata keçirildiyini xatırladan Mehriban xanım muğamın mədəni irs siyahısına daxil edilməsini ölkəmiz üçün mühüm hadisə kimi qiymətləndirmişdir.

Sonra çıxış edən dünya şöhrətli musiqiçi Mstislav Rostropoviç əslən bakılı olmasından böyük qürur duyduğunu, bununla fəxr etdiyini bildirmişdir. Maestro Azərbaycanın zəngin musiqi tarixinə malik olduğunu söyləmiş və muğam barədə qısa məlumat vermişdir.

Almaniya da yaşayın həmyerlimiz, xalq artisti, bəstəkar Firəngiz Əlizadə pianoda muğam parçaları ifa etmişdir.

Konsertdən sonra YUNESKO-nun baş direktoru Koïçiro Matsuura Mehriban xanım Əliyevaya qurumun medalını və özünün rus dilində çapdan çıxmış kitabını təqdim etmişdir. Azərbaycanlı jurnalistlərin xoşməramlı səfir kimi Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyəti ilə bağlı suallarına cavabında cənab K.Matsuura Mehriban xanımın muğamın qorunub saxlanması və təbliğində, xəstə, kimsəsiz uşaqlara qayğı sahəsində gördüyü işlərin təqdirəlayiq olduğunu vurğulamışdır. Baş direktor iyun ayında YUNESKO çərçivəsində Yaponiyanın Naqoya şəhərində keçiriləcək beynəlxalq sərgiyə Mehriban xanım Əliyevanı dəvət etdiyini, sərgidə muğam ustalarından ibarət qrupun çıxışının nəzərdə tutulduğunu bildirmişdir.

Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərində xalqımıza məxsus tarix və mədəniyyət abidələrinin dağıdılması son zamanlar isə Şuşa şəhərində ermənilərin "arxeoloji qazıntılar" aparması ilə bağlı YUNESKO-nun hansı addımlar atacağı barədə suallara cavab verən baş direktor demişdir ki, rəhbərlik etdiyi qurum siyasi təşkilat olmadığına görə bu faktlarla əlaqədar hansısa bir sanksiya tələbi etmək imkanları yoxdur. Eyni zamanda o, hər bir xalq məxsus abidələrin dağıdılmasını pisləmiş, maddi-mədəni irsin qorunub saxlanması istiqamətində təşkilatın gördüyü işlərdən danışıbmışdır.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevə iclasdan sonra jurnalistlərin suallarına cavab vermişdir.

- Mehriban xanım, bu, xoşməramlı səfirlərin illik iclasında Sizin ilk iştirakınız idi. İclas və həmkarlarınızla birgə iş prosesi barədə nə deyə bilərsiniz?

- Hesab edirəm ki, iclas yüksək səviyyədə keçdi. İclas çərçivəsində ümumi görüşlərlə bərabər, şəxsi görüşlərimdə oldu. Cənab baş direktorla da görüşdüm. YUNESKO-nun baş direktoru Bakıya dəvətini qəbul etdi və bu il ərzində ölkəmizə səfər edəcəyinə söz verdi. Bütün xoşməramlı səfirləri də Bakıya dəvət etdim. Ölkəmizlə bağlı həqiqətləri öyrənmək baxımından Azərbaycanda belə görüşlərin keçirilməsi çox faydalı ola bilər, ümumi işimizə xeyir verər.

Görüşlərim zamanı həyata keçirdiyimiz və nəzərdə tutduğumuz proqramlar barədə məlumat verdim, müxtəlif danışıqlar apardım. Mənə belə gəlir ki, görüşlərimiz çox faydalı oldu.

- Azərbaycan vətəndaşının ilk dəfə xoşməramlı səfir seçilməsi ölkəmizin tarixində mühüm hadisədir və YUNESKO kimi nüfuzlu bir təşkilat tərəfindən respublikamıza göstərilən yüksək etimaddır. Bu qurumla Azərbaycan arasında mövcud əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi və möhkəmləndirilməsi sahəsində gələcək fəaliyyətinizi necə təsəvvür edirsiniz?

- Mən çıxışında Azərbaycanla YUNESKO arasında çox sıx, çox yaxşı əlaqələr olduğunu bildirdim. Bir neçə layihəmiz vardır ki, onları YUNESKO ilə birlikdə həyata keçiririk. Məsələn, hazırda üzərində işlədiyimiz muğama həsr olunmuş layihələrin təqdimatı məhz Bakıda olmuşdur. Bu istiqamətdə böyük işlər görülmüşdür. Bundan əlavə ələ layihələrimiz də vardır ki, onların həyata keçməsi üçün YUNESKO ilə birlikdə iş aparırıq. Hesab edirəm ki, əlaqələrimiz yaxşı istiqamətdə

damam edir və gələcəkdə daha sıx olacaqdır. Belə əlaqələr Azərbaycan üçün daha vacib və daha faydalıdır.

- İşğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində mədəni abidələrin dağıdılması məsələsinin YUNESKO-da müzakirə olunması mümkündürmü?

- Bilirsiniz ki, YUNESKO siyasətlə məşğul olmayan bir təşkilatdır. Buna baxmayaraq, bizim üçün ağırlı olan bu məsələni qaldırmaq lazımdır. Mən həm baş direktorla, həm də həmkarlarımla görüşlərimdə mövcud vəziyyət barədə məlumat verdim. Həmkarlarımdan bəzilərinin Azərbaycanda bir milyondan artıq insanın qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətində yaşaması barədə məlumatları, demək olar ki, yox idi. Xoşməramlı səfirləri Bakıya dəvət etməkdə əsas məqsədim onlarla birlikdə qaçqın və məcburi köçkün düşürgələrinə baş çəkmək, soydaşlarımızın yaşadıkları şəraiti göstərməkdir.

Bildiyiniz kimi, bugünkü iclas "Hər bir insan üçün təhsil" probleminə həsr edilmişdi. Bizim çadır şəhərciklərində yaşayan ailələrdəki uşaqların hansı şəraitdə təhsil almaları barədə xoşməramlı səfirlərə məlumat verərkən onlar bunu çox təəccüblə qarşıladılar. Onlar mənə söz verdilər ki, Azərbaycanda olarkən mütləq çadır düşürgələrinə gedəcək və vəziyyətlə yerində tanış olacaqlar.

Keçirdiyim görüşlər zamanı dağıdılmış abidələrimiz barədə də danışdım. Əlbəttə, bu istiqamətdə hələ çox işləmək lazımdır və artıq bu səfərim zamanı həmin problemlə bağlı fəaliyyətə başlamışam.

Əsgər ƏLİYEV,
6 mart 2005

AZƏRBAYCAN PREZİDENTİNİN XANIMI MEHRİBAN ƏLİYƏVA ƏR-RİYADDA MUZEY-MƏRKƏZDƏ OLMUŞDUR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Səudiyyə Ərəbistanı Krallığına rəsmi səfəri çərçivəsində Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfəri Mehriban xanım Əliyeva üçün də ayrıca səfər proqramı tərtib olunmuşdu.

Mehriban Əliyeva Kral Əbdüləziz adına Tarixi Muzey-Mərkəzlə yaxından tanış oldu. Möhtəşəm tarixi abidə kimi öz gözəlliyi ilə seçilən bu Muzey-Mərkəz barədə Azərbaycan Prezidentinin xanımına ətraflı məlumat verildi. Bildirildi ki, burada ilk insanın yaranması, məskunlaşması və ölkənin bugünkü müasir tarixi əks olunur. Muzey-Mərkəzdə arxeoloji tapıntıların nümunələri ilə yanaşı, çoxəsrlik tarixi olan Səudiyyə Ərəbistanının ərazisində ilk neftin tapılması və hasilatı ilə bağlı dəyərli eksponatlar, Kral Əbdüləzizin şəxsi minik maşınları, əşyaları, onun müxtəlif dövrləri əks etdirən fotosəkilləri toplanmışdır. Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı ərazisində dövlətin qurulması və keçdiyi yol barədə də dəyərli materiallar vardır.

Mehriban xanım Əliyeva mərasim otaqlarına, salonlara, divarlarda, tavanda, hətta döşəmələrdə yüksək peşəkarlıqla təsvir olunan və Şərqi mədəniyyətinin zənginliyinin əyani göstəricisi kimi diqqəti cəlb edən nadir, qədim və zəngin sənət nümunələrinə baxdı.

Sonra İki Müqəddəs Ocağın Xadimi Kral Fəhd bin Əbdüləziz Al Səudun həyatı və fəaliyyəti barədə film göstərildi.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfəri İki Müqəddəs Ocağın - Məkkə və

Mədinənin genişləndirilməsi və abadlaşdırılması ilə bağlı Muzey-Mərkəzin daxilində yaradılmış xüsusi kompleksə də baxdı. Burada toplanan və qorunub saxlanılan hər bir mədəniyyət, incəsənət nümunəsi hörmətli qonaqda bu ölkəyə böyük maraq və rəğbət yaratdı.

Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyeva Muzey-Mərkəzlə tanışlıqdan məmnun qaldığını bildirdi, fəxri qonaqlar kitabına ümumi sözlərini yazdı.

Mehriban xanım Əliyevaya Muzey-Mərkəz barədə xatirə kitabı hədiyyə olundu.

12 mart 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ, YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI SƏFİRİ MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVANIN ADINDAN BAKIDAKI UŞAQ EVLƏRİNƏ NOVRUZ HƏDİYYƏLƏRİ PAYLANMIŞDIR

Heydər Əliyev Fondunun nümayəndələri Novruz bayramı ərəfəsində - martın 19-da Təhsil Nazirliyinin Suraxanı rayonundakı 2 nömrəli, Xətai rayonundakı 3 nömrəli uşaq evlərində, Nəsimi rayonundakı 268 nömrəli yardımçı məktəbində, Səhiyyə Nazirliyinin Nərimanov rayonundakı psixonevroloji uşaq dispanserində və aqlı cəhətdən zəif inkişaf etmiş uşaqların "Dəcəllər" klubunda olmuş, fondun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın adından uşaqlara Novruz hədiyyələri paylamışlar.

Fondun nümayəndələri əvvəlcə Fəxri Xiyabana gedərək, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etmiş, abidəsi önünə əkilil qoymuş, görkəmli oftalmoloq alim Zərifə xanım Əliyevanın məzarı üzərinə tər qorənfillər düzmüşlər.

Yurdumuzun ən ləziz nemətlərindən düzəldilmiş, üzərində "Heydər Əliyev Fondu" yazılmış bayram xonçaları, səməni siniləri, bol şirniyyat, meyvə-tərəvəz bağlamaları uşaq evlərinə təqdim edilmişdir. Dəfələrlə bu kollektivlərdə qonaq olan fondun əməkdaşlarını uşaqlar doğmaları kimi, gülərlə, xüsusi mehribanlıqla qarşılamışlar. Gətirilmiş nemətlər Novruz süfrələrinə düzülmüşdür. Heydər Əliyev Fondunun əməkdaşları buradakı xidmətçi və tərbiyəçilərə qoşularaq, uşaqlara

qulluq göstərmişlər.

Ümummilli liderimizin adını daşıyan fondun əməkdaşları ilə birlikdə keçirilən bayram şənliklərində uşaqlar öz məharətlərini, bilik və bacarıqlarını, istedadlarını da nümayiş etdirmişlər. Onlar uşaqların sevimlisi, daim onların qayğısını çəkmiş, belə günlərdə onlarla birlikdə olmuş istəklili Heydər babanın xatirəsini dənə-dənə yad etmiş, ulu rəhbərə hasr edilmiş şerlər söyləmişlər. Milli geyimli oğlan və qızların ifa etdikləri rəqslər, Novruza aid şerlər, Kosanın, Keçəlin, Bahar qızının çıxışları məclis iştirakçılarını heyran etmişdir. Şənlikdə iştirak edən yaşlılar da onlara qoşularaq rəqs etmişlər.

Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov bu gün Vətəndən uzaqda, Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində rəsmi dövlət səfərində olan YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Fondun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın adından uşaqları Novruz bayramının gəlişi münasibətilə təbrik etmiş, onun ən xoş arzularını balacalara yetirmişdir. Bildirmişdir ki, Mehriban xanımın birbaşa təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə hazırlanmış "Uşaq evləri və internat məktəblərinin inkişafı" Proqramı çərçivəsində Fondun vəsaiti hesabına paytaxtdakı 25 uşaq evinin onunda əsaslı təmir və yenidənqurma işləri aparılır, əlavə yardımçı binalar tikilir. Bu obyektlər təzə avadanlıq və inventarlarla komplektləşdirilir.

Fondun icraçı direktoru, həmçinin qeyd etmişdir ki, Novruz bayramı günlərində Bakıda və Bakı ətrafında yerləşən 30-dək uşaq evi, internat məktəbi, əlil uşaqların müalicə mərkəzləri və qocalar evinin hamısına - köməyə ehtiyacı olan 10 min nəfərdən çox vətəndaşımıza Novruz hədiyyələri çatdırılacaqdır.

Şənliklərdə çıxış edən valideynlər, tərbiyəçi müəllimlər də son bir ildə uşaq evlərinin maddi-texniki bazasının yaxşılaşması, arzaqla təminat, səhiyyə, təhsil, iaşə, kommunal xidmətləri sahəsində xeyli dəyi-

şikliyinin olmasından razılıqla danışıqlar, bu xeyirxah işlərin himayədəri olan, Heydər Əliyev Fonduna və onun prezidenti Mehriban xanım Əliyevaya öz minnətdarlıqlarını bildirdilər. Onlar qadın liderlərinin icimai birliyinin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Sosiologiya Assosiasiyasının keçirildiyi sorğunun nəticələrinə görə, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın "İlin qadını" elan edilməsini ürəkdən alqışladılar. Qeyd etdilər ki, elə təkcə uşaq və internat evlərinə göstərilən qayğının real nəticələri, minlərlə uşağın vəziyyətinin yaxşılaşması sahəsində həyata keçirilən səmərəli tədbirlər də Mehriban xanımın bu ada tamamilə layiq olduğunu sübut edir.

Fondun əməkdaşları mətbuat nümayəndələri ilə birlikdə uşaqların Novruz bayramına həsr edilmiş rəsm müsabiqələri əsasında onların əl işlərindən hazırlanmış sərgilərə də baxdılar, uşaqlarla xatirə şəkilləri çəkirdilər. tezliklə yenidən görüşmək arzusu ilə onlardan ayrıldılar.

20 mart 2005

HEYDƏR ƏLİYEV ADINA MÜASİR TƏHSİL KOMPLEKSİ İLƏ TANIŞLIQ

AzərTAC xəbər verir ki, Gürcüstan Prezidentinin xanımı Sandra Elizabet Rulofs martın 22-də Heydər Əliyev adına Müasir Təhsil Kompleksi ilə tanış olmuşdur.

Xanım Rulofs Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin bu təhsil ocağının həyatında ucaldılmış büstü önünə gül-çiçək qoydu.

Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyeva və kompleksin direktoru Elman Məmmədov həm uşaq bağçasının, həm də orta məktəbin fəaliyyət göstərdiyi bu müasir təhsil müəssisəsi barədə məlumat verdilər. Xanım Rulofs və Gürcüstan nümayəndə heyətinin üzvləri kompleksin sinif otaqları və idman qurğuları ilə tanış oldular.

Qonağa kompleksin şagirdlərinin hazırladıkları bədii əl işi təqdim edildi.

Həmin gün xanım Rulofs Bakının görməli yerləri - Şirvanşahlar sarayı tarixi-memarlıq muzey-qoruğu, qədim Karvansara ilə də tanış oldu.

Tanışlıq gəzintisində qonaqla birlikdə olan Mehriban xanım Əliyeva gürcü jurnalistlərin suallarına cavab verdi.

23 mart 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNDAN UŞAQ EVLƏRİ VƏ İNTERNAT MƏKTƏBLƏRİNƏ NOVRUZ SOVQATLARI ÇATDIRILMIŞDIR

Heydər Əliyev Fondunun nümayəndələri Novruz bayramı münasibətilə növbəti dəfə bir sıra uşaq evlərində və internat məktəblərində olmuş, Fondun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın adından uşaqlara hədiyyələr paylanmışdır.

Üzərində "Heydər Əliyev Fondundan" sözləri yazılmış xonçalar uşaqların bayram sevincini qat-qat artırmışdır. Bayram şənliklərində uşaqlar öz məharətlərini, bilik və bacarıqlarını nümayiş etdirmiş, ulu öndərimiz Heydər Əliyevə və Novruz bayramına həsr olunmuş şerlər söyləmişlər. Milli geyimli oğlan və qızların ifa etdikləri rəqslər, Kosaanın, Keçəlin, Bahar qızın çıxışları məclis iştirakçılarında xoş ovqat yaratmışdır. Heydər Əliyev Fondunun nümayəndələri YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Fondun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın adından uşaqları Novruz bayramının gəlişi münasibətilə təbrik etmiş, onun ən xos arzularını balacalara yetirmişlər. Bildirilmişdir ki, Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə Novruz bayramı günlərində Bakıda və Bakı ətrafında yerləşən 30-dək uşaq evi, internat məktəbi, əlil uşaqların müalicə mərkəzləri və qocalar evinin hamısına - köməyə ehtiyacı olan 10 min nəfərdən çox vətəndaşımıza hədiyyələr çatdırılacaqdır.

Şənliklərdə çıxış edən valideynlər, tərbiyəçi müəllimlər son bir ildə uşaq evlərinin maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması, ərzaqla təminat, səhiyyə, təhsil, iaşə, kommunal xidmətləri sahəsində müsbət dəyişikliklərdən razılıq hissi ilə danışıq, bu xeyirxah işlərin himayədarı olan Heydər Əliyev Fonduna və onun prezidenti Mehriban xanım Əliyevaya minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

23 mart 2005

AZƏRBAYCAN MƏDƏNİYYƏTİNİN DOSTLARI FONDU FİLARMONİYADA MUĞAM AXŞAMI TƏŞKİL ETMİŞDİR

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV KONSERTDƏ OLMUŞDUR

Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu YUNESKO-nun dəstəyi ilə reallaşdırdığı "Muğam daştağları" layihəsi çərçivəsində martın 21-də Novruz bayramı münasibətilə Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında muğam axşamı təşkil etmişdir.

Salona toplaşanlar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi, xanımı Mehriban Əliyevanı və Gürcüstan Prezidentinin xanımı Sandra Elizabet Rulofsu hərərətli alqışlarla qarşıladılar. Dövlət Mahnu və Rəqs Ansamblının ifasında milli rəqs ifa olunduqdan sonra səhnəyə gələn Bahar qız muğam axşamına toplaşanları əziz Novruz bayramı münasibətilə təbrik etdi və dedi ki, ölkəmiz müstəqillik qazandıqdan sonra bu bayramı hər il dövlət səviyyəsində qeyd olunur. Təbiətin oyanmasının müjdəçisi olan Novruz xalqımız həmişə böyük sevincə qarşılayır. Milli geyimli qızlar su, yel, od və torpaq çərşənbələrinin mahiyyəti barədə məlumat verdilər. Bildirildi ki, bütünü bunlara görə ta qədimdən Novruz bayramı dörd həftə davam edir. Sonra Azərbaycanın əməkdar artisti Mənsun İbrahimov və xalq artisti Səkinə İsmaylova "Rast" və "Humayun" muğamlarını özlərinə xas ustalıqla ifa etdilər. Həmişə-yaşar muğamlarımız böyük maraqla dinlənilirdi, ifaçıların məharəti sürəkli alqışlarla qiymətləndirildi.

Milli Məclisin sədri Murtuz Ələsgərov, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev və digər rəsmi şəxslər muğam axşamında olmuşlar.

23 mart 2005

**HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN
PREZİDENTİ MEHRİBAN XANIM
ƏLİYEVƏ GÜRCÜSTAN PREZİDENTİNİN
XANIMI SANDRA ELİZABET
RULOFLA GÖRÜŞMÜŞDÜR**

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva martın 21-də Gürcüstan Prezidentinin xanımı Sandra Elizabet Rulofs ilə görüşmüşdür.

Fondun rəhbəri hörmətli qonağı səmimiyyətlə salamlayaraq, onun bütün azərbaycanlılar üçün əziz olan Novruz bayramı günündə ölkəmizə səfərini əlamətdar hadisə adlandırdı. Mehriban xanım başçılıq etdiyi fondun fəaliyyətindən danışaraq dedi ki, onun əsas vəzifələrindən biri xəstə uşaqlara, o cümlədən Azərbaycanda yayılmış talassemiya xəstəliyindən əziyyət çəkən uşaqlara yardım göstərməkdir. Bu məqsədlə fondun həyata keçirdiyi layihə çərçivəsində bir sıra tədbirlər görülməkdir. o cümlədən gündüz stasionarı olan tibb mərkəzi tikiləcəkdir. Fondun rəhbərinin fikrincə, Azərbaycanın bu sahədə təcrübəsi Gürcüstan üçün də faydalı olardı.

Səmimiyyət şəraitində keçən görüş zamanı ölkələrimiz üçün qarşılıqlı maraqlı doğuran bir sıra məsələlər ətrafında söhbət gətirdi, təcrübə mübadiləsinin əhəmiyyəti vurğulandı.

Görüşdə Gürcüstanın Azərbaycandakı səfiri Zurab Qumberidze iştirak edirdi.

23 mart 2005

**YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI
SƏFİRİ, HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN
PREZİDENTİ MEHRİBAN XANIM
ƏLİYEVƏ BAKININ NƏSİMİ
RAYONUNDAKI 23 NÖMRƏLİ
MƏKTƏBİN 70 İLLİK YUBİLEYİNDƏ
İŞTİRAK ETMİŞDİR**

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva martın 23-də Bakının Nəsimi rayonundakı 23 nömrəli orta məktəbdə olmuş, bu təhsil ocağının 70 illiyinə həsr olunmuş yubiley mərasimində iştirak etmişdir.

Məktəbin kollektivi Mehriban xanıma və qızı Arzunu böyük səmimiyyətlə, gül-çiçəklə qarşıladı.

Məktəbin direktoru, respublikanın əməkdar müəllimi Nailə Rzaquliyeva mərasimi açaraq ötən 70 ildə təhsil ocağının keçdiyi şərəfli yol, onun pedaqoji kollektivi, yetirmələri haqqında məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, tədrisin Azərbaycan və rus dillərində aparıldığı, 1500-ə yaxın şagirdin təhsil aldığı, 100-dən artıq müəllimin çalışdığı məktəb 1995-ci ildən Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Tahir Həsənovun adını daşıyır. Həmin il ümummilli liderimiz Heydər Əliyev burada olmuş və qəhrəmanın bərelyefi alan xatirə lövhəsini açmışdır.

Son üç il ərzində məktəbin 7 müəllimi "İlin müəllimi" respublika müsabiqəsində birinci yeri tutmuş, məzunların əksəriyyəti 650-dən yuxarı bal toplayaaraq müxtəlif ali məktəblərə qəbul olunmuşlar. 2003

və 2004-cü illərdə məktəb təlim-tərbiyə göstəricilərinə görə Bakı şəhəri üzrə "İlin ən yaxşı təhsil müəssisəsi" adına layiq görülmüşdür. Yubilyar məktəbin məzunları arasında tanınmış adamlar - siyasətçilər, alimlər, memarlar, incəsənət xadimləri və başqaları vardır. Mehriban xanım Əliyeva 1981-ci ildə bu təhsil ocağını qızıl medalla bitirmişdir.

Təhsil naziri Misir Mərdanov, Nəsimi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tahir Quliyev, Rusiya Federasiyasının ölkəmizdəki müvəqqəti işlər vəkili Pyotr Burdakin mərasimdə çıxış edərək kollektivə ən səmimi arzularını bildirmişlər. Çıxışlarda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ölkəmizdə təhsilin inkişafına xüsusi əhəmiyyət verməsi, habelə valideyn himayəsindən məhrum və xəstə uşaqlara Mehriban xanımın diqqət və qayğısı xüsusi vurğulanmışdır.

Məktəbin qabaqcıl müəllimlərinə Təhsil Nazirliyinin və rayon icra hakimiyyətinin fəxri fərmanları təqdim olunmuşdur.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva mərasimdə çıxış etmişdir. O demişdir ki, mən 23 nömrəli məktəbi həmişə xoş hisslərlə xatırlayıram. Adətən, bir işə başlayanda qarşına çox ciddi tələblər qoyur və onlara əməl etməyə çalışıram. Bu məsuliyyət hissəsinə görə doğma məktəbə, müəllimlərimə minnətdaram.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti sözüünə davam edərək demişdir ki, bugünkü şagirdlərin bizdən üstünlüyü onların müstəqil Azərbaycanda yaşayıb təhsil almasıdır. Məktəbə adı verilmiş Tahir Həsənov bu müstəqillik uğrunda şəhid olanlardan biridir. Şagirdlərimiz bunu unutmamalıdırlar.

Mehriban xanıma məktəbin kollektivi adından xatirə hədiyyəsi təqdim edilmişdir. O, uşaqların xahişi ilə yubiley tortunu kəsmişdir. Mərasim boyu məktəbin istedadlı şagirdləri öz qabiliyyətlərini nümayiş etdirmiş, əlvan musiqi proqramı ilə yubiley tədbirini daha da rəvnaqlan-

dirmişlər. Ümummillə liderimizin təhsil ocağına gəlişini, məktəbin dü-nənini və bugününi əks etdirən videostijetlər maraqla qarşılanmışdır.

Rəsmi hissədən sonra Mehriban xanım Əliyeva və qonaqlar məktəb muzeyindəki eksponatlarla tanış olmuşlar. Mehriban xanım müəllimlərlə söhbət etmiş, xatirə şəkli çəkdirmişdir.

24 mart 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN VEB-SAYTI AÇILMIŞDIR

Azərbaycan, rus və ingilis dillərində nəfis tərtibatla, yüksək zövqlə hazırlanmış saytın ilk səhifəsində ünvanını liderimiz, dünya şöhrətli siyasi xadım, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı Heydər Əliyevin rəngli fotosu yerləşdirilmiş. xüsusi bölmədə isə dahi şəxsiyyətin tərcümeyi-halı, siyasi portreti, aforizmləri, müsahibə və çıxışları, haqqında məşhur siyasi xadımın fikirləri toplanmışdır.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın həyat yolu barədə verilmiş məlumatlar, onun çoxşaxəli fəaliyyəti, keçirdiyi görüşlər "Fondun prezidenti" bölməsində geniş əks olunmuşdur.

Zəngin materialları olan Fondun yaranma tarixi, fəaliyyəti, beynəlxalq əməkdaşlığı, Fondun mükafatları, fəxri qonaqlar, kitabxana, videoqalereya, fotoalbum bölmələri də maraqla oxunur, qurum barədə geniş təəssürat yaradır.

Uzunmüddətli gərgin əməyin səmərəli nəticəsi olan belə bir saytın açılması Fondun xaricdə yaşayan həmvətənlərimizlə, beynəlxalq qurumlarla, ictimaiyyətlə, kütləvi informasiya vasitələri ilə əlaqələrin genişləndirilməsinə də dəyərli töhfə olacaqdır.

Heydər Əliyev Fondundan verilən məlumata görə, saytın yaradılmasında Fondun əməkdaşları və yerli dizaynerlər iştirak etmiş, bu sahədə respublikamızda indiyədək formalaşmış müsbət təcrübədən istifadə olunmuşdur. www.heydar-aliyev-foundation.org ünvanında yerləşən veb-sayt Fondun bundan sonrakı fəaliyyəti barədə yenilikləri də mütəmadi izləməyə imkan yaradacaq, yeni məlumat və faktlarla daha da zənginləşəcəkdir.

25 mart 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ, YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI SƏFİRİ MEHRİBAN ƏLİYEVƏ "2004-cü İLİN BİRİNCİ XANIMI" MÜKAFATINA LAYİQ GÖRÜLMÜŞDÜR

Ölkəmizin Türkiyədəki səfirliyindən bildirmişlər ki, Ankara İş Qadınları Dərnəyinin İdarə Heyəti Azərbaycan Prezidentinin xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevaya "2004-cü ilin birinci xanımı" mükafatı veriləsi haqqında qərar qəbul etmişdir.

Dərnəyin İdarə Heyətinin sədri Serpil Tınaz Akçarın bununla əlaqədar səfirliyə göndərdiyi məktubda deyilir ki, Mehriban xanım Əliyeva bu mükafata Azərbaycan və Türkiyə arasında əməkdaşlığın və qardaşlığın inkişafı, Azərbaycan mədəniyyətinin, incəsənətinin təbliği və qorunması istiqamətindəki fəaliyyətinə, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri kimi beynəlxalq aləmdə fəaliyyət göstərərək qadınların, uşaqların, yaşlıların problemlərinə, qadınların ailədə, cəmiyyətdə, işdə və siyasi həyatda haqlarının qorunmasında qətiyyətinə görə layiq görülmüşdür.

27 mart 2005

**HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN
PREZİDENTİ, YUNESKO-nun
XOŞMƏRAMLI SƏFİRİ MEHRİBAN
XANIM ƏLİYEVƏ “SİYASƏT”
JURNALININ “2004-cü İLİN
BİRİNCİ XANIMI” MÜKAFATINA
LAYİQ GÖRÜLMÜŞDÜR**

Respublikamızın Ankaradakı səfirliyindən AzərTAc-a daxil olmuş məlumatda bildirilir ki, Türkiyənin nüfuzlu “Siyasət” jurnalının idarə heyəti Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevaya “2004-cü ilin birinci xanımı” mükafatının verilməsini qərara almışdır.

Nəşrin idarə heyətinin sədri, tanınmış jurnalist, ictimai xadim Gül Kılıçaslanın səfirliyə göndərdiyi məktubda vurğulanır ki, Mehriban xanım Əliyevə “Siyasət” jurnalının təsis olunmasının on birinci ili ilə əlaqədar keçirilmiş rəy sorğusunun nəticələri əsasında və Azərbaycan-Türkiyə əməkdaşlığı və qardaşlığının inkişafı, milli, mədəni dəyərlərin qorunması, qadınların, kimsəsiz uşaqların yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması, Azərbaycanda və beynəlxalq miqyasda onların problemlərinə diqqət yetirilməsi sahəsində söylərinə görə bu mükafata layiq görülmüşdür.

30 mart 2005

**HEYDƏR ƏLİYEV FONDU BALAKƏNLİ
ƏLİL UŞAĞA KOMPÜTER HƏDİYYƏ ETDİ**

Balakən rayonunun Xalatala kəndinin 11 yaşlı sakini, I qrup əlil Məhəmməd Qurbanov bu günlər ömrünün ən xoş anlarını yaşayır. Onun ümummilli liderimizin adını daşıyan Fondun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevaya ünvanladığı müraciət qısa vaxtda öz müsbət həllini tapmış və Məhəmmədə kompüter dəsti hədiyyə edilmişdir.

Bu münasibətlə Qurbanovların evində keçirilən mərasimdə Fondun hədiyyəsi təntənəli surətdə Məhəmmədə təqdim olunmuşdur. Mərasimdə onun valideynləri çıxış edərək Heydər Əliyev Fondunun bu xeyirxah və nəəcib işini yüksək dəyərləndirmiş, əlil uşaqlara göstərdikləri qayğı və himayəyə görə, Fondun rəhbərliyinə dərin minnətdarlığını bildirmişlər.

Mərasimin sonunda Məhəmmədin ailə üzvləri adından Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür məktubu göndərilmişdir.

31 mart 2005

“QARABAĞ XANƏNDƏLƏRİ” ALBOMUNUN TƏQDİMAT MƏRASİMİ

Aprelin 8-də Gülüstən sarayında YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın “Azərbaycan muğamları” layihəsi çərçivəsində “Qarabağ xanəndələri” albomunun təqdimatı keçirilmişdir.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva mərasimi açaraq dedi:

- Hörmətli mərasim iştirakçıları! “Qarabağ Xanəndələri” albomunun təqdimat mərasiminə xoş gəlmisiniz. “Qarabağ xanəndələri” albomu “Muğam-irs” layihəsinin ilk albomudur. Siz hər biriniz bu albomu hədiyyə olaraq almısınız. Mən inanıram ki, bu albomla tanış olanda hiss etmisiniz ki, biz onu nə qədər məsuliyyətlə, digər tərəfdən də böyük məhəbbətlə hazırlamışıq. Heç də təsadüfi deyil ki, bizim ilk layihəmiz Qarabağ xanəndələrinə həsr olunmuşdur. Biz Qarabağ torpağının acısını, Azərbaycanın haqq səsinə Muğam vasitəsilə bütün dünyaya çatdırırıq. Bu ilin mart ayında YUNESKO-nun qərargahında xoşməramlı səfirlərin illik toplantısında bu albom təqdim olunmuş və çox böyük diqqət və maraq cəlb etmişdir. Mənim muğam ustaları ilə ilk görüşümdən çox az vaxt keçib. Amma bu müddətdə kifayət qədər iş görülmüştür. Artıq muğam dəstgahlarının Filarmoniyada səslənməsi bir ənənəyə çevrilmişdir. Muğam Mərkəzinin inşası barəsində qərar qəbul olunub, muğam ensiklopediyası hazırlanır.

Muğam sənətinə həsr olunmuş traktatlar tərcümə edilir və çapa hazırlanır. Bütün bu addımlar bizim birgə söylərimizin nəticəsidir. Mən bu gün Azərbaycanın bütün muğam ustalarına, sənətkarlarınıza,

alimlərimizə, muğamı sevən hər bir insana çox dərin minnətdarlığımı və hörmətimi bildirmək istəyirəm.

Muğam artıq təkcə bizim Azərbaycanın yox, bütün dünyanın sərvətidir. Bizim məqsədimiz muğamı qorumaq, inkişaf etdirmək, muğamın gözəlliyini, onun dərin fəlsəfəsini gələcək nəsillərə çatdırmaqdır. Bu yolda hər birimizə uğurlar arzulayıram və mərasimi açıq elan edirəm.

Sonra “Qarabağ xanəndələri” albomunda səs yazısı olan 24 sənətinin ifasında muğam parçaları səsləndirildi. Xalqımızın bənzərsiz muğam sənəti nümunələri bütün Şərqi əvəzsiz ifaçılarından Cabbar Qayağdıoğlu, Keçəci oğlu Məhəmmadin, Məşədi Məhəmməd Fərzəliyevin, Məcid Behbudovun, Seyid Şuşinskinin, Xan Şuşinskinin, İslam Abdullayevin, Bülbülün, Zülfü Adıgözəlovun, Əbülfət Əliyevin, müasir muğam ustalarının ifası böyük maraqla qarşılandı. Muğam ustalarının ürəkləri rıqqətə gətirən ifası layihə çərçivəsində “Salnamə” studiyasında rejissor Xamis Muradovun rəhbərliyi ilə hazırlanmış sənədli filmin kadrlarının nümayişi ilə müşayiət olunur, belə nadir sənətkarlar yelirən Azərbaycan torpağının misilsiz gözəllikləri bir daha göz önündə canlanır, sanki indi yağı taptağında, işğal altında olan doğma torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda mübarizəyə səsləyirdi. Bəli, belə möcüzəli musiqinin beşiyi olan torpaq düşmənlərdə qala bilməz! “Qarabağ bülbülləri”nin ecazkar səsi, gözəl ifası isə əmin etdi ki, xalqımızın zəngin mədəniyyət xəzinəsi olan muğam sənətimizin gələcəyi etibarlı əllərdədir.

Xalq artisti Habil Əliyev mərasimin sonunda sənət yoldaşları adından çıxış edərək dedi ki, bu gün xalq musiqisi ifaçılarının bayramıdır, amma bu təkcə musiqimizə, ifaçılara yox, xalqımızın milli-mədəni sərvətinə verilən qiymətdir. Mən muğamlarımızın qorunmasına, təbliğinə göstərdiyi qayğıya görə YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanıma bütün sənət adamları adından təşəkkür edirəm. Həqiqətən çox

böyük iş görülmüşdür və bu xeyirxahlığa görə hamımız ona minnətdarıq.

Təqdimat mərasimində Milli Məclisin sədri Murtuz Ələsgərov, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev, parlament sədrinin və Baş nazirin müavinləri, deputatlar, respublikanın elm, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, Azərbaycanlı diplomatik korpusun nümayəndələri iştirak edirdilər.

9 aprel 2005

A.ÇEXOVUN “QAĞAYI” PYESİ BAKİ SƏHNƏSİNDƏ

Mossovet adına Dövlət Akademik Teatrı Bakıda qastrol səfərindədir.

Moskvanın ən yaxşı teatrlarından birinin kollektivi aprelin 12-də Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrının səhnəsində rus ədəbiyyatının klassiklərindən olan Anton Çexovun “Qağayı” pyesi əsasında tamaşa göstərmişdir.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva tamaşaya baxmışdır. Dördpərdəli orijinal quruluşu tanınmış rejissor Andrey Konçalovski vermişdir. İrina Arkadina rolunu Rusiyanın əməkdar artisti İ.Rozanova, Nina Zareçnaya rolunu Y.Visotskaya oynamışlar. Tamaşada Rusiyanın xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Y.Steblov, Rusiyanın xalq artisti A.Adoskin, aktyorlar A.Çişin, O.Anoxina və başqaları da çıxış etmişlər.

Tamaşanın quruluşçu rəssamı Etsso Fricerio, bəstəkarı Rüstəm Həmdəmovdur.

Əsərin peşəkar səhnə həlli, aktyorların gözəl ifası Çexov yaradıcılığının incəliklərini bütün dolğunluğu ilə tamaşaçılara çatdırmışdır.

Milli Məclis sədrinin birinci müavini Arif Rəhimzadə, parlament sədrinin müavini Gövhər Baxşəliyeva, Prezident Administrasiyası Humanitar siyasət şöbəsinin müdiri Fatma Abdullazadə, nazirlər, Milli Məclisin deputatları, respublika ictimaiyyətinin nümayəndələri böyük uğurla keçən tamaşada olmuşlar.

13 aprel 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ, YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI SƏFİRİ MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVƏ ŞAMAXIDA İNTERNAT MƏKTƏBLƏRİNDƏ OLMUŞDUR

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Şamaxıya səfər proqramı çərçivəsində dövlət başçısının xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva şəhərdəki internat məktəblərində olmuşdur.

Əvvəlcə Şamaxı şəhər orta internat məktəbinə gələn Mehriban xanım Əliyeva valideyn himayəsindən məhrum olan uşaqlarla görüşdü, tədris prosesi ilə maraqlandı. Direktor Vəlican Gülləliyev 2500 şagirdin təlim-tərbiyə aldığı məktəb haqqında məlumat verdi. Məktəbdə müəyyən təmir işlərinin görüldüyünü bildirən direktor bir çox problemlərin olduğunu da diqqətə çatdırdı.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri internat məktəbində bütün problemlərin həllinə kömək göstərəcəyini, şagirdlərə yeni dərs ləvazimatlarının veriləcəyini bildirdi.

Şagirdlər məktəbdə təşkil olunan Əlifba bayramında şerlər söylədilər, mahnılar oxudular. Mehriban xanım Əliyeva məktəbin idman salonunda da oldu. Burada təmir işlərinin aparılmasının vacibliyini vurğulayaraq dedi ki, bunun üçün Heydər Əliyev Fondu tərəfindən lazımı kömək göstəriləcəkdir.

Məktəbin müəllimləri uşaqlara və təhsil ocağına göstərdiyi diqqətə görə Heydər Əliyev Fondunun prezidentinə minnətdarlıq etdilər.

Prezidentin xanımı məktəbin yaxınlığında məskunlaşmış məcburi köçkün ailələri ilə də görüşdü, onların problemləri ilə də maraqlandı.

Sonra Mehriban xanım Əliyeva bir nömrəli ixtisaslaşdırılmış internata gəldi. Direktor Mübariz Məmmədov 1975-ci ildən fəaliyyət göstərən internatda ruhi-əsəb xəstəliyinə tutulmuş 100 nəfər uşağın müalicəsi, təlim-tərbiyəsi sahəsində görülən işlərdən danışdı, binada təmir aparıldığını bildirdi.

İnternatın sinif otaqları, yeməcxanası ilə tanış olan Mehriban xanım müalicə-tədris müəssisəsinə lazımı kömək göstərəcəyini vurğuladı.

28 aprel 2005

ÖLKƏMİZ BEYNƏLXALQ GİMNASTİKA FEDERASIYASININ DİQQƏT MƏRKƏZİNDƏDİR

Ölkəmizdə idmana yüksək səviyyədə göstərilən dövlət qayğısı nəticəsində Azərbaycan dünyanın idman mərkəzlərindən birinə çevrilib. Azərbaycan prezidenti və Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti İlham Əliyevin ölkədə idmanın inkişafı istiqamətindəki məqsədyönlü fəaliyyəti nəticəsində bir sıra mötəbər idman yarışları - güləş, boks, cüdo, həndbol, voleybol, bədii gimnastika və s. üzrə beynəlxalq yarışlar təşkil olunub. İdmançılarımız qitə və dünya çempionatlarında, Olimpiya oyunlarında və bir sıra nüfuzlu turnirlərdə uğurlu çıxışları ilə diqqəti cəlb edirlər. Təmsilçilərimiz "əsas iştirak etməkdir" prinsipini unudub, yarışlara yalnız mükafatlar uğrunda mübarizə aparmaq üçün qatılırlar. Artıq paytaxt idmançıları müxtəlif yığmaların tərkibinə asanlıqla daxil ola bilmirlər. Belə ki, bölgələrdə yetişən istedadlı idmançılar yığma komandaların heyətlərinə düşmək üçün rəqabəti artırırılar. Bu da idmanımızın təkcə paytaxtda və başqa böyük şəhərlərdə deyil, ümumiyyətlə, respublika səviyyəsində sürətlə inkişaf etdiyini göstərir. Bütün bunlar ölkəmizin dünya idman arenasında xüsusi çəkiyə malik olmasına da şərait yaradır.

İdmana göstərilən qayğı və diqqət digər idman növləri ilə yanaşı, bədii gimnastikadan da yan keçməyib. Danılmaz həqiqətdir ki, üç il əvvəl ölkədə bu idman növünün səviyyəsi heç də ürəkəçan deyildi. 2002-ci ilin oktyabrından Mehriban xanım Əliyevanın federasiyaya prezident seçilməsindən sonra bu sahədə böyük bir canlanma, irəliləyiş hiss olunmağa başladı. Azərbaycan Gimnastika Federasiyası tərəfindən aparılan

məqsədyönlü islahatlardan sonra gimnastika ölkəmizin idman həyatında öz əhəmiyyəti yerini tutdu. Xüsusilə də Mehriban xanım Əliyevanın bilavasitə diqqət və qayğısı sayəsində gimnastikamız üçün güclü maddi-texniki baza yaradıldı. Ölkədəki istedadları üzə çıxarmaq və təmsilçilərimizin hazırlığını gücləndirmək üçün bu işə təcübəli mütəxəssislər cəlb olundular. Təbii ki, ölkədə gimnastikanın belə sürətli yüksəlişi Beynəlxalq Gimnastika Federasiyasının (FIG) diqqətindən yayınma bilməzdi. Bu baxımdan FIG nümayəndələrinin ölkəmizə vaxtaşırı səfərləri təsadüfi səciyyə daşmır. FIG-in rəsmi nümayəndələri ölkəmizdə səfərdə olarkən, AGF-in həyata keçirdiyi irimiqyaslı tədbirləri təqdirəlayiq hal kimi qeyd etmiş, gələcək işlərdə federasiyaya yaxından kömək göstərəcəklərinə zəmanət vermişdilər. Doğrudan da, paytaxtımız tezliklə Dünya kuboku kimi mötəbər yarışın iki mərhələsinə ev sahibliyi etdi. Bu beynəlxalq yarışların yüksək təşkilatı və texniki səviyyəsi FIG-in ölkəmizə olan etimadını daha da artırdı. 2003-cü ilin aprelində Bakıya səfər edən FIG prezidenti Bruno Qrandi, baş katib Norbert Buşe, baş katibin müavini Andre Quisbuhler və bədii gimnastika üzrə Texniki Komitənin rəhbəri xanım Egle Abruzzininə ibarət rəsmi nümayəndə heyətini Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti cənab İlham Əliyev qəbul etdi. Görüşdə qarşılıqlı əməkdaşlıq və gələcək işlər barəsində fikir mübadiləsi aparıldı. Qonaqlar paytaxtdakı idman komplekslərinə baş çəkərək, müasir tələblərə cavab verən qurğularla tanış oldular. Ölkəmizdə bədii gimnastikanın maddi-texniki imkanlarının yüksək qiymətləndirən FIG rəhbərliyi 2005-ci il dünya çempionatının Bakıda keçirilməsinə razılıq verdi. Ümumiyyətlə, bu beynəlxalq qurumda ölkəmizdə bədii gimnastikanın inkişafı ilə bağlı müsbət fikirlər formalaşmışdır. Beynəlxalq qurumun prezidenti Bruno Qrandi ölkəmizdə bədii gimnastikanın inkişafı və AGF-in işi ilə bağlı deyib: "Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının indiki fəaliyyəti əməkdaşlığımızın yüksək səviyyədə davam

edəcəyinə zəmanət verir. Ümid edirəm ki, əməkdaşlığımız ölkəmizdə gimnastikanın inkişafına şərait yaradacaqdır. Əminəm ki, biz öz seçimi-mizdə yanılmamışıq və mötəbər turnirlərin Bakıda keçirilməsi bədi gimnastika idman növünün inkişafına təkan verəcəkdir". FIG-in baş katibinin müavini Andre Quisbuhlerin bu haqda dedikləri daha maraqlıdır: "Hər dəfə Bakıya gəldikdə Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə bu qurumun gördüyü böyük işlərin şahidi olur. Federasiya qarşıya qoyulan vəzi-fənin öhdəsindən layiqincə gəlir. Gimnastların səviyyələrinin zəifliyi artdığına şahidi oldum və FIG nümayəndəsi kimi buna çox sevindirəm". Bütün bunlar AGF rəhbərliyinin gördüyü işin məntiqi nəticəsidir. İdmançılarımız üçün yaradılan şərait lezliklə onların beynəlxalq arenalara yolunu açdı. İstedadlı gimnastlarımız Dinara Gimatova və Anna Qurbanova beynəlxalq yarışlarda qazandıqları yüksək göstəriciləri ilə diqqətli cəlb edib. Bu idman növündə əldə etdiyimiz ən böyük uğurlardan biri də ilk dəfə olaraq, gimnastımızın Olimpiya Oyunlarında iştirak etməsidir. Bədi gimnastika üzrə komandamızın lideri Dinara Gimatova Afina Olimpiya oyunlarına vəsiqə qazansa da, o, zədələndiyi üçün mötəbər yarışlardan kənar qaldı. Amma bu, olimpiadada təmsil olunmadığımızı mane etmədi. Belə ki, Dinaranın yerinə digər gimnastımız Anna Qurbanova Afina öz bacarığını nümayiş etdirdi. İdmançımız 24 ən güclü idmançı arasında dörd hərəkətin çəmində 92.300 bal toplayaraq, 14-cü oldu. Bu nəticə olimpiadada ilk dəfə iştirak edən təmsilçimiz üçün yüksək göstərici sayıla bilər.

FIG nümayəndələri ölkəmizdə bədi gimnastikanın bu cür sürətlə inkişafına biganə qalmadı və bu ilin may ayında Dünya kubokunun təsnifat mərhələsi kimi dəyərləndirilən Azərbaycan Gimnastika Federasiyası (AGF) kubokunun, oktyabrda isə dünya çempionatının paytaxtımızda təşkil olunmasına razılıq verdi.

7-13 may 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ, YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI SƏFİRİ MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVƏ BAKININ NİZAMİ RAYONUNDAKI 3 NÖMRƏLİ XÜSUSİ TƏHSİL MƏKTƏBİNİN AÇILIŞ MƏRASİMİNDƏ İŞTİRAK ETMİŞDİR

Mayın 10-da Bakının Nizami rayonundakı 3 nömrəli xüsusi təhsil məktəbinin Heydər Əliyev Fondunun vəsaiti hesabına aparılmış əsaslı təmir və yenidənqurma işlərindən sonra təntənəli açılış mərasimi olmuşdur. Məktəbin kollektivi Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanı böyük səmimiyyətlə, gül-çiçəklə qarşıladı.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevə məktəbin rəmzi açılışını bildirən lentini kəsdi, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin birinci mərtəbənin foyesində qoyulmuş büstü üzərindən örtüyü götürdü, ağ mərmərdən yonulmuş abidənin önünə gül qoydu.

Məktəbin direktoru Nüşabə Heydərova bildirdi ki, 1958-ci ildə tikilmiş məktəb binası uzun illər təmir edilmədiyinə görə, əslində yararsız hala düşmüşdü. Mehriban xanım bu il yanvarın 31-də məktəbin vəziyyəti ilə tanış olduqdan sonra burada fondun vəsaiti hesabına əsaslı təmir işlərinə başlamağı tövsiyə etdi. Elə ertəsi gündən burada başlanan əsaslı təmir və yenidənqurma işləri üç aya tam başa çatdırıldı. Məktəb müasir avadanlıqla da komplektləşdirilmişdir.

Mehriban xanım Əliyevaya məlumat verildi ki, məktəbdəki 184 uşaqdan 62-si fərdi təhsilə cəlb olunmuşdur. Burada əmək təlimi dərslərinə üstünlük verilir. Dülgürlük, xalçaçılıq, tikis və s. dərnəklər uşaqların müxtəlif peşələrə yiyələnməsinə imkan verir.

Mehriban xanım uşaqların əl işlərinə tamaşa etdi, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə, Azərbaycanın milli qəhrəmanlarına, tanınmış ədəbiyyat, incəsənət xadimlərinə həsr olunmuş fotoşəlalərə baxdı.

Məktəbin sinif otaqlarını, fənn kabinetlərini gəzən fondun prezidenti təmirin, avadanlığın keyfiyyətinə xüsusi diqqət yetirdi, hər uşağa ayrılan yemək norması, dərslərin təminatının vəziyyəti, məktəb kitabxanasının fondu ilə maraqlandı, qaldırılan məsələlərin həllinə lazımı kömək göstəriləcəyini bildirdi.

Dərs-təlim prosesi ilə yaxından maraqlanan Mehriban xanım Əliyevaya uşaqların bacarıqlarını yüksək qiymətləndirdi. Xalça toxuyan qızlar öz hədiyyələrini - qucağında valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaq tutmuş Mehriban xanımın portretinin toxunduğu xalçanı fondun prezidentinə təqdim etdilər. Bu hədiyyədən çox mütləssir olan Mehriban xanım onu unudulmaz xatirə kimi saxlayacağını bildirdi.

Kompüterə öyrənən uşaqlar dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevə, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanıma öz hörmət və məhəbbətlərini kompüterdə yazdıqları sözlərlə, musiqi dərsləri keçən şagirdlər isə oxuduqları mahnı və şeirlərlə ifadə etdilər.

Uşaqların valideynləri də Mehriban xanımın respublikamızdakı uşaq evlərinə, internat məktəblərinə əsil əhəmiyyətli qayğısını göstərməsini yüksək qiymətləndirdilər, bu qayğı və diqqətdən minlərlə ailəyə sevinc, təsəlli payı düşdüyünü dedilər. Onlar ümummilli liderin doğum günündə məktəbin açılışına gəldiyinə, Fondun yaranma gününü uşaq-

larla bir yerdə keçirdiyinə görə Mehriban xanım Əliyevaya dərin təşəkkürlərini bildirdilər.

Təhsil naziri Misir Mərdanov Heydər Əliyev Fondunun işləyib hazırladığı "Uşaq evləri və internat məktəblərinin inkişafı" Proqramı çərçivəsində görülən işlərin əhəmiyyətini vurğulayaraq, hazırda 11 belə məktəbdə kompleks yenidənqurma, əsaslı təmir işləri görüldüyünü bildirdi.

Nizami Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Abdin Fərzəliyev rayonun ərazisindəki internat məktəbləri və uşaq evlərində Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə və fondun vəsaiti hesabına aparılan təmir işlərindən danışdı.

Mehriban xanım Əliyeva məktəbin kollektivinə ümummilli lider, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin vəsiyyətlərini, ideyalarını unutmamağı, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlara diqqəti artırmağı, öz vəzifələrinin necə şərəfli, məsuliyyətli, savab iş olduğunu dərk etməyi xahiş və tövsiyə etdi.

Mehriban xanım ulu öndər Heydər Əliyevin büstü önündə xatirə şəklini çəkirdi.

11 may 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ, YUNESKO-nun XOŞMƏRAMLI SƏFİRİ MEHRİBAN XANIM ƏLİYEVANIN KONQRESƏ TƏBRİK MƏKTUBU OXUNMUŞDUR

Ankarada Türkiyənin hakim Ədalət və İnkişaf Partiyası qadın nümayəndələrinin I konqresi keçirilmişdir.

Konqresdə partiyanın sədri, Türkiyə Respublikasının Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan nitq söyləmişdir. O bildirmişdir ki, son zamanlar ölkə həyatının bütün sahələrində qadınların fəallığı artmışdır. Sevindirici haldır ki, bu, siyasi sahədə də özünü göstərir. Məhz buna görə qadınların konqresi ölkə həyatında əlamətdar hadisədir.

Tədbirdə çıxış edən dövlət naziri Gürdan Aqşid və partiyanın qadın komitəsinin sədri Seval Kavak qadınların müasir cəmiyyətdəki rolu haqqında ətraflı məlumat vermiş, bunu statistik rəqəmlərlə əsaslandırmışlar.

Milli Məclisin deputatı Mələhət Həsənova Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın konqresə təbrik məktubunu oxumuşdur. Mehriban xanım Əliyevanın məktubu konqres iştirakçılarının gurultulu və sürəkli alqışları ilə qarşılanmışdır. Azərbaycanlı deputat ölkəmizdə gedən demokratik proseslərdə qadınların rolu haqqında çıxış etmiş, konqres iştirakçılarına Milli Məclisin və Yeni Azərbaycan Partiyası üzvlərinin də salamlarını çatdırmış, Türkiyənin Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğana xatirə hədiyyəsi təqdim etmişdir.

Sonra deputat Mələhət Həsənova Türkiyənin Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Baş nazirin müavini, xarici işlər naziri Abdullah Gül ilə görüşmüşdür. Onlara Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin salamlarını çatdıran Mələhət Həsənova ölkəmizdəki ictimai-siyasi proseslər barədə məlumat vermişdir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə salamlarının, dərin hörmət və ehtiramının çatdırılmasını xahiş edən Baş nazir Rəcəb Tayyib Ərdoğan və xarici işlər naziri Abdullah Gül Türkiyə hökumətinin hər zaman Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəklədiyini, ölkəmizdəki demokratik prosesləri, iqtisadi tərəqqini, xalqın maddi rifahının artmasını məmnuniyyətlə izlədiklərini vurğulamış, ölkələrimiz arasındakı münasibətlərə hər zaman böyük şəxsiyyət, ümummilli lider Heydər Əliyevin söylədiyi kimi "bir millət, iki dövlət" prizmasından yanaşdıqlarını bildirmişlər.

*Tural RZAYEV,
AzərTAc-ın xüsusi müxbiri
Ankara*

11 may 2005

“HEYDƏR ƏLİYEV FONDU” KİTABI ÇAPDAN ÇIXMIŞDIR

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı, qurucusu, xalqımızın və bütün türk dünyasının dahi oğlu Heydər Əliyevin anadan olmasının ill-dönümünü ərəfəsində yeni bir nəşr - “Heydər Əliyev Fondu” kitabı çapdan çıxmışdır.

Kitab Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın giriş sözü ilə açılır. Burada vurğulanır ki, ictimai təşkilat olan fond qarşısına qoyduğu məqsəd və vəzifələrin əhəmiyyətinə, miqyasına görə ölkəmizdə analoqu olmayan yeni tipli bir qurumdur.

Fondun fəaliyyətə başlamasının birilliyi münasibətilə buraxılmış kitab bir neçə bölmədən ibarətdir. “Vətənə, xalqa həsr edilən ömür” adlanan birinci bölmədə dünya şöhrətli siyasi xadimin həyat və fəaliyyətindən, respublikamıza rəhbərlik etdiyi uzun illər ərzində gördüyü misilsiz işlərdən yığcam şəkildə söhbət açılır.

Sonrakı bölmələrdə Heydər Əliyev Fondunun məqsədlərindən, fəaliyyətə başladığı vaxtdan ötən bir ildə həyata keçirdiyi layihələrdən bəhs olunur.

“Xatirə kitabını vərəqlərkən...” adlanan sonuncu bölmədə fondu ziyarət etmiş dövlət və hökumət başçılarının, dünyada tanınmış elm, mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin, beynəlxalq təşkilatların rəhbərlərinin bir qisminin təəssüratları verilmişdir. Onu da deyək ki, Xatirə kitabına ilk sözləri 2004-cü il mayın 10-da, fondun açılış günü Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yazmışdır.

Xatirə kitabındakı ürək sözlərində bir ümumi fikir vurğulanır ki,

Heydər Əliyev öz ölkəsi və xalqı üçün müstəsna xidmətlər göstərmiş dahi şəxsiyyətdir və onun xatirəsi, ideyaları əbədi yaşamalı, bu sahədə fondun özü də mühüm rol oynamaalıdır.

Nəfis şəkildə tərtib edilmiş və yüksək poliqrafik səviyyədə çap olunmuş kitabda zəngin fotosəkillər verilmişdir.

11 may 2005

**HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN
PREZİDENTİ, YUNESKO-nun
XOŞMƏRAMLI SƏFİRİ MEHRİBAN
XANIM ƏLİYEVƏ GORANBOY
RAYONUNDAKI RƏSUL ATAĞIŞIYEV
ADINA İNTERNAT MƏKTƏBİNDƏ
OLMUŞDUR**

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva mayın 19-da, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Goranboy rayonuna səfəri çərçivəsində buradakı Rəsul Atakişiyev adına internat əsas məktəbində olmuşdur.

Ulu öndərimizin adını daşıyan fond fəaliyyət göstərdiyi bir il ərzində uşaq evləri və internat məktəblərində müasir tələblərə cavab verən şəraitin yaradılması, bütün cəmiyyətimizin diqqət yetirməli olduğu problemlərin həlli üçün məqsədyönlü iş aparır. Bütün bunlardan xəbərdar olan məktəbin kollektivi Mehriban xanım Əliyevə öz doğmaları kimi qarşıladı. Məktəblə tanışlıq zamanı Heydər Əliyev Fondunun prezidentinə məlumat verildi ki, bu təlim-tərbiyə ocağı ötən il Avropa Birliyinin vəsaiti hesabına əsaslı təmir olunmuş, yeni yeməxana tikilmişdir.

Mehriban xanım sinif otaqlarını gəzərək, dərs prosesini izlədi, uşaqların necə qidalanması ilə maraqlandı. Buradakı şəraitdən razılığını bildirən Mehriban xanım məktəbə kompüter dastları bağışlayacağına söz verdi.

21 may 2005

**MEHRİBAN ƏLİYEVƏ
XOŞMƏRAMLI SƏFİRDİR**

**“MƏN KONKRET İŞ GÖRMƏK, KONKRET
ADAMLARA KÖMƏK ETMƏK İSTƏYİRƏM”**

**“Yaxşılıq, mərhəmət kimi anlayışlar mənim
üçün həqiqətən ümdə anlayışlardır”**

“İzvestiya” qəzetinin müxbiri Oleq Sıqanov Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevadan müsahibə alıb. AzərTAc həmin müsahibəni oxuculara təqdim edir. Xatırladaq ki, materiallar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin mətbuat xidmətinin köməyi ilə hazırlanıb.

Heydər Əliyev 1923-cü il mayın 10-da doğulmuşdur. Bu il 82 yaş tamam olmalı idi. Amma qismət olmadı. O, səksən yaşında dünyasını dəyişdi. Özünün 80 illiyini qeyd etmək də ona nəsib olmadı. Dünyaya göz açmasının səksəncinci ilini xəstəxana divarları arasında qarşıladı. Bu yubiley ərəfəsində bir çox ölkələr onu öz yüksək ordenləri ilə təltif etdilər. Lakin bu mükafatlar ona sağlığında təqdim edilməmiş qaldı. Heydər Əliyev həyatdan bütün milləti sıx birləşdirərək getdi. Bu da bir faktdır. Bir çox ölkələrin rəhbərləri onun xatirəsinə ehtiramını bildirmək, sonuncu “əlvida” sözünü demək üçün Bakıya gəldilər. Lakin o dekabr günündə baş verən bu kədərli və hüznü hadisə apreldə hərbi məktəbin şagirdləri ilə görüş zamanı onun öz davranışı ilə nümayiş etdirdiyi borca sadaqətin yüksək nümunəsi ilə həmişə bərabər xatırlanacaqdır.

Heydər Əliyev həyatdan müəyyən bir missiyanı yerinə yetirərək getdi. Həyatdan heç də hər bir görkəmli siyasətçiyə - heç şübhəsiz ki, Heydər Əliyev belə siyasətçi idi - qismət olmayan tərzdə getdi. Özü də, tam əsasla deyə bilərik ki, özünün bütün işlərini səliqə-sahmana salaraq getdi. Yeni Azərbaycan dövlətçiliyinin qurulması sahəsində başladığı böyük işi öz məntiqini, dönməz xarakterini aldığı mərhələyə çatdıraraq həyatla vidalaşdı.

Bir güün millətin atasının işini Heydər Əliyevin oğlu layiqincə davam etdirir. Onun üzərinə ikiqat məsuliyyət düşür. O, ilk növbədə, millət qarşısında cavabdehdir. Bununla yanaşı, o öz atası qarşısında daxilən cavabdeh olmaya bilməz, özünü nüfuz və etibardan sala bilməz, apardığı siyasəti Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi yüksək səviyyədən aşağı sala bilməz. İlham Əliyevin prezidentliyinin ötən iliyarını göstərdi ki, o nəinki atasının xəttini qoruyub saxlamağa və davam etdirməyə, həm də gələcək üçün inkişaf etdirməyə qadirdir.

Böyük siyasi işlərdə gəldikcə yeni-yeni amillər hərəkətə gətirilir onlar strateji və taktiki nəticələrə nail olmaq üçün çox vaxt keyfiyyətə yeni imkanlar yaradır. Müasir siyasi liderlərin nümayəndəsi kimi İlham Əliyevə bu baxımdan hazırda xanımı Mehriban Əliyevə misilsiz kömək göstərir. Birlikdə götdürüldə, müasir dünyada birinci xanımın rolu bəzən çox əhəmiyyətli olur.

Amma Mehriban xanım üçün bu, "sadəcə, özünü göstərmək" kimi müasir dəbə ehtiram əlaməti deyildir. O, öhdəsinə götürdüyü müstəqil vəzifəni tam düşünülmüş surətdə və inamla yerinə yetirir, artıq neçə aydır YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri olaraq, çox ciddi humanitar proqramlar həyata keçirir.

İlk baxışdan düşünmək olar ki, heç bir rəsmi səlahiyyət və müstəsna hüquq verilməyən adam nə edə bilər? Müqavilə imzalamaq - bunu edə bilməz, rəsmi danışıqlar aparmaq - onu da edə bilməz. Məgər mü-

asir siyasətdə və diplomatiyada hər şey ancaq rəsmi yollarla həll edilir? Bəs bir qərara gəlmək üçün bütün imkanlar sanki tükəndikdə nə etməli? Bəzən hər hansı bir məsələ barəsində kiminləsə elə-belə söhbət (əslində isə, bu, sırf zahiri təsəvvüdüür, çünki siyasətdə söhbətlər olmur) çox şeyi həll edir. Bəs nə mənfəət, nə də əlüstü qazanc gətirən, ona görə də böyük və sanki "ciddi" siyasətçilər üçün "maraqlı olmayan" ümidsiz humanitar problemlərin həllinə kim girişirdi? Halbuki hər bir belə humanitar problemin arxasında ayrıca bir insan faciəsi (və özlüyündə ümumbəşəri faciə) durur!

Bax, Mehriban Əliyevə bu cür işə girişmişdir və onu layiqincə yerinə yetirir.

- Mən söhbətimizi bundan başlamaq istərdim - Siz Mehriban xanımsınız. Adınızın rus dilində gözəl mənalı var - şəfqətli, sevimli. Həqiqətən Siz mehriban, xeyirxah, nəvazişli, sevimli insansınız, xoşməramlı səfirsiniz, habelə Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsinin üzvüsünüz. Olimpiya oyunları da xoşməramlı oyunlardır. Belə çıxır ki, Mehriban xoşməramdır və gözəl keyfiyyətlərin mücəssəməsidir, Qızlarınızın adı nədir?

- Leyla və Arzu. Çox gözəl Azərbaycan adlarıdır. Arzu - istək, dilək, həsrət mənasındadır. Leyla - gecə, qaranlıq gecə deməkdir. Həqiqətən, belə bir nəzəriyyə var ki, insan doğularkən verilən ad onun bütün taleyinə təsir göstərir. Deyə bilmərəm, bu nəzəriyyə real həyatda özünü nə dərəcədə doğruldu, amma yaxşılıq, mərhəmət kimi anlayışlar mənim üçün həqiqətən ümdə anlayışlardır. Zənnimcə, geniş anlamda mərhəmət ən yaxşı və ən ülvə insani keyfiyyətlərdən biridir.

- Sizin çıxışlarınızı (eləcə də həyat yoldaşınızın çıxışlarını) dinləyənlər rus dilini gözəl bildiyinizi qeyd edirlər. Hazırda Azərbaycanda rus dili ilə əlaqədar vəziyyət necədir və o, məişətdə nə dərəcədə yayılıb? Rus məktəbləri necə fəaliyyət göstərir? Rus di-

İ Azərbaýcan üçün nə deməkdir?

- İlk növbədə demək istəyirəm ki, son 10-12 ildə Azərbaýcanda tədris rus dilində aparılan heç bir məktəb bağlanmayıbdir. Bütün ali məktəblərdə dərslər rus dilində keçilən fakültələr qalır.

200 il ərzində Rusiya ilə yanaşı yaşama rus dilini həm mədəni, həm də adı həyatın təzahürünə çevirmişdir. Bakıda Rus Dram Teatrı kimi gözəl bir teatr işləyir, repertuarına, əsasən, rus klassiklərinin və rusdilli müəlliflərin müasir pyesləri daxildir. Musiqili Komediya Teatrında gözəl rus truppası var.

Rus dili bizim üçün, əvvəlkiyə, təkcə böyük rus mədəniyyətinin dili deyil. həm də ünsiyyət və informasiya almaq vasitəsidir. Şəxsən mənim üçün işlər sovet dövründə, istərsə də indi "inostrannaya literaturə" jurnalı dünya ədəbiyyatının müxtəlif əsərləri ilə tanışlıq imkanındır.

Əlbəttə ki, indi gənclər rus dili ilə yanaşı, digər xarici dilləri də fəal öyrənirlər. Bu, normal meydir. Amma bir çox nəsilərin səyləri ilə toplanmış çox böyük tarixi təcrübə, mədəniyyətlərin dialoqunun verdiyi belə gözəl nəticələr bizim üçün son dərəcə qiymətlidir. Azərbaýcanda bu gün də ziyahların xeyli hissəsi Rusiya elitəsi ilə elmi əlaqələri və yaradıcılıq əlaqələrini nəinki saxlayıb, həm də rus dilindən kifayət qədər fəal istifadə edir. Rus dilində yazan Maqşud İbrahimbəyovun yaradıcılığı buna ən parlaq misaldır.

Yeri gəlmişkən, bizdə Rus Dili və Ədəbiyyatı İnstitutunun bazasında Slavyan Universiteti yaradılıb. Burada rus dili mütəxəssisləri ilə yanaşı, bütün slavyan dilləri üzrə də kadrlar hazırlanır.

- **Rusiyada Azərbaýcan ili. Siz "irs" ("Naslediyə") jurnalının təsisçisiz. Gözəl jurnaldır. Mən Heydər Əliyeviçə həsr edilən sonuncu nömrəni oxumuşam. Çox maraqlı nömrədir, özü də nəfis tərtib edilib. Təəssüf ki, Rusiyada heç də hamının, hətta Qafqazla, Azərbaýcanla maraqlananların da bu jurnalın varlığından**

xəbəri yoxdur. Siz onu hansısa şəkildə Rusiya auditoriyasında yaymaq fikrində deyilsinizmi? Heç olmasa, diaspor vasitəsilə? Belə planlarınız varmı? Azərbaýcan ilinin proqramı sayəsində indi Siz Azərbaýcan mədəniyyətinin Rusiyada öyrənilməsinə öz töhfənizi verə bilərsiniz. Mədəni irsin himayədarı kimi nə kimi işlər görməyi planlaşdırırsınız?

- Planlar çoxdur. Hamısından danışmaq çox çətinidir. Biz Rusiyada Azərbaýcan ilində elə istifadə etmək istəyirik ki, həm paytaxtda, həm də Rusiyanın ucaqlarında mədəni irsimizi yaxşı bilən adamlar olsun. Çox zəngin olan Azərbaýcan mədəniyyəti özünə maraqlı doğurmağa qadirdir, onu sevmək üçün onu öyrənmək kifayətdir.

10 il əvvəl biz "Azərbaýcan Mədəniyyətinin Dostları" Fondunu yaradarkən onun əsas məqsədi Azərbaýcan mədəniyyətini təbliğ etmək, tanıdırmaq idi. "İrs" jurnalını da mən elə onda təsis etdim. Jurnal, əslində, Fondun fəaliyyətini işıqlandırmaqla məşğul olurdu və müəyyən bir mövzuya həsr edilən hər bir nömrə həm populyar, həm də tədqiqat materialı idi. İftixarla deyə bilərəm ki, Azərbaýcan mədəniyyəti bərədə bizdən əvvəl hələ heç kim belə şirin yazmayıbdir. Məsələn, müniatürdən və ya memarlıq abidələrindən yazdığı qarşımıza məqsəd qoyduqda, əməkdaşlığa, əslində, həm akademiya alimlərini, həm jurnalistləri, həm də sənətsünəsləri cəlb etmişik.

Fond da, jurnal da kifayət qədər mürəkkəb vəzifələri yerinə yetirməli idi. O illər müstəqil Azərbaýcanın təşəkkül illəri idi. Siyasi, iqtisadi dəyişikliklərlə yanaşı, köhnə ideologiyadan xilasolma prosesi də gedir, stereotiplər dağıdılırdı. Kifayət qədər təlatümlü həmin dövrdə mədəni irsimiz yenidən fikir süzgəcindən keçirilir, əzəli milli ənənələrə və köklərə qayıdılırdı. Yeri gəlmişkən, azərbaýcanlıların ümumdünya qurultayının iştirakçalarına jurnalın bir çox müxtəlif nömrələri paylanıldı və diasporun nümayəndələri bunu çox yüksək qiymətləndirdi-

lər. Əlaqələrimiz yarandı və o vaxtdan bəri jurnalın hər bir nömrəsini onunla maraqlananların ünvanına göndəririk. Zənnimcə, jurnalın elektron versiyasına ehtiyac artıq çoxdan yaranmışdır. Onu bütün Rusiya auditoriyasında yaymaq isə kifayət qədər ciddi layihədir və bu bərdə düşünmək olar.

Adətən belə hesab edilir ki, bizdən uzaq olan ölkələrə nisbətən, yaxın qonşular kimi biz bir-birimizi daha yaxşı tanıyırdıq. Anma realıqlar göstərir ki, bu, heç də belə deyildir. İstərdik ki, Azərbaycan ili, eləcə də sonrakı il - Azərbaycanda Rusiya ili bu məsələdə bizə kömək etsin.

Dünya informasiyanı, əsasən, internet mənbələrindən istifadə etməklə alır. Düşünürəm ki, bunu şərh etməyə dəyməz, sadəcə olaraq, fakt kimi qəbul etmək və onu maksimum işə salmağa çalışmaq gərəkdir. Heydər Əliyev Fondunda biz "Azərbaycan" adlı xüsusi sayt hazırlayırdıq. Burada bütün ölkə haqqında geniş informasiya toplamaq istəyirdik. Bu sayt mayın axırlarında açılacaqdır. Hələlik təkcə Azərbaycan, rus, ingilis dillərində. Gələcəkdə bir sıra dilləri də əlavə etmək fikrindəyik.

- Bəs xəbərlər lenti də olacaqmı?
- Mütəlak olacaq.
- Bu lent gün ərzində neçə dəfə təzələnəcək?
- Gündə minimum üç-dörd dəfə.
- Saytı özünü hazırlayırsınız, yoxsa Rusiya mütəxəssislərini cəlb edirsiniz?
- Xeyr: Hər şeyi özümüz edirik. Yeganə olaraq, mütəxəssisləri tərcümə üçün cəlb edirik.
- YUNESKO muğamı dünya irsi hesab etmişdir. Siz bu qədim musiqi ənənəsinin himayədarısınız. Bu yaxınlarda Azərbaycanda "Qarabağ xanəndələri" albomu buraxılmışdır. Bu ideya kimin ağlına

gəlmişdir? Fondunuzun belə musiqi toplusunu rus dinləyicilərinə təqdim etmək planları varmı? Azərbaycan xalq musiqisi müntəzabından məqalələrin rus dilində dərc ediləcəyini gözləmək olarmı?

- Ondan başlayım ki, "Qarabağ xanəndələri" albomunda material Azərbaycan, rus, ingilis və fransız dillərində verilmişdir. Aydındır ki, musiqinin özünün tərcüməyə ehtiyacı yoxdur. Muğama dair müxtəlif albomlar buraxacağımızla yanaşı, muğam haqqında elmi işlərdən ibarət xüsusi seriya da hazırlayırdıq. Buraya həm orta əsrlərdə yaşayıb-yaratmış müəlliflər, eləcə də hələ 1980-ci illərdə muğama dair gözəl monqrafiya buraxmış fransız tədqiqatçısı Dürinq kimi muğamın müasir tədqiqatçıları daxil olacaqlar. Təbii ki, istənilən belə layihə bir neçə dildə buraxılacaqdır. Muğam problemlərinə dair müxtəlif simpoziumlar, "dəyirmi masa"lar, qeyri-formal görüşlər keçirmək nəzərdə tutulur və ümidvaram ki, Rusiya sənətsünasları bu tədbirlərdə iştirak edəcəklər.

Bildiyiniz kimi, YUNESKO məna "Xoşməramlı səfir" adı verilməsi haqqında qərar qəbul etmişdir. Mən şifahi və musiqi ənənələri üzrə səfirəm. Tamamilə təbii ki, dünya irsinin inciləri siyahısına daxil edilən muğam mənim fəaliyyətimin əsas sahəsi olmuşdur. Lakin, əlbəttə ki, Azərbaycan xalqının çox zəngin musiqi ənənələri təkcə muğamla məhdudlaşmır. Qarşıda aşıq yaradıcılığına dair, çox nadir ənənə olan və sovet dövründə aşağı səviyyəyə endirilən meyxanaya və bir sıra digər sənət növlərinə dair hələ nə qədər layihə və niyyətlər var. "Qarabağ xanəndələri" albomunun təqdimatı göstərdi ki, belə layihələrə ehtiyac çox böyükdür.

- "Qarabağ xanəndələri" albomunu buraxmaq ideyası Siza məxsusdur?

- Bəli, bu, mənim təşəbbüsüm idi. Bilirsinizmi, muğam hər bir azərbaycanlının genetik kodudur. Hətta müəyyən səbəblər üzündən muğam

mı hələ başa düşməyən və dinləməyən, amma buna hökmən, mütləq gəlib çıxacaq ən gənc azərbaycanlımın da genetik kodudur. İstənilən musiqinin - simfonik, populyar və ya xalq musiqisinin, fərqi yoxdur, öz yeri var. Pisi odur ki, hansısa birinə üstünlük verilir. Bu, televiziya da xüsusən parlaq təzahür edir. Təəssüf ki, müasir həyatda tələməkdən nə kənar qalırsa, belə təsəvvür yaranır ki, o sanki mövcud deyildir. Deyə bilmərəm ki, ölkəmizdə xalq musiqisi ilə, xüsusən muğamla bağlı problemlər olmuşdur. Sadəcə olaraq, yeni impuls gərək idi. Qeyri-adi yanaşma lazım idi.

Biz muğam ustaları ilə birinci dəfə "dəyirmi masa" arxasına toplaşaraq, ilk yeddi layihəmizi onların mühakiməsinə verdikdə bu korifeylərin rəyini eşitmək mənim üçün son dərəcə vacib idi. Söhbətimiz alındı. Muğama dair konkret proqram da bu söhbətin nəticəsi oldu və o YUNESKO-nun himayəsi ilə həyata keçirilməyə başlandı.

Lakin Xoşməramlı səfir kimi mənim fəaliyyətim, ümumən, şifahi ənənələrin və musiqi ənənələrinin qorunub saxlanılmasına yönəldilmişdir və bu fəaliyyəti ancaq Azərbaycanla məhdudlaşdırmaq düzgün olmazdı. Yeri gəlmişkən, bu ilin əvvəlində Kazanda YUNESKO-nun regional müşavirəsində çıxışında mən gözəl Sabantuy bayramı kimi şifahi ənənəni yaşadılmasını dəstəklədim.

Muğam ümumdünya irsidir, lakin indiyədək ona vahid yanaşmalar, köklərə müraciət, muğamın fəlsəfi aspektlərinin öyrənilməsi mövqelərindən baxılmamışdır. Biz Bakıda Beynəlxalq Muğam Mərkəzi tikmək fikrindəyik. Prezident artıq fərman imzalamışdır və düşünürəm ki, bu mərkəz regional layihələrdə son dərəcə mühüm rol oynayacaqdır.

- Deməli, Siz Prezidentin fərmanına yol açdınız?

- Gəlin belə deyək: Mərkəzin yaradılması problemi hamımız tərəfindən qoyulmuşdu. Onun həllinin bir neçə variantı vardı və bunlar mərkəzin mövcud olan binalardan birində yerləşdirilməsini nəzərdə tutur-

du. Prezident qərara aldı ki, yeni tikintiyə başlamaq daha yaxşıdır. Bu, sadəcə, mədəniyyət xadimlərinin qarşıya qoyduqları problemlərə dövlətin reaksiyasıdır. Yəqin ki, bu dövlətlə vətəndaş cəmiyyətinin qarşılıqlı münasibətlərinin normal formasıdır. Bu, təbiidir, necə ki, "Qarabağ xanəndələri" albomunu buraxdıqdan sonra "Qarabağ" kitabını hazırlamağa başlamamız da təbii idi.

Məlumdur ki, Azərbaycanda bir neçə muğam məktəbi var. Aparıcı məktəblərdən biri məhz Qarabağ muğam məktəbidir. Hazırda o, böyük təhlükə qarşısındadır, bu janrın gənc ifaçılarının sayı xeyli azalmışdır. Balaca muğam ifaçılarını, adətən, Qarabağ bülbülləri adlandırırırlar. Bu gün Qarabağın sakinləri olan məcburi köçkünlərin düşərgələrində böyüyən uşaqlar daha muğam oxumurlar, onların arasında belə Qarabağ bülbülləri son dərəcə azdır. Oxunmaq üçün onlara Qarabağ dağları, Qarabağ təbiəti, Qarabağ torpağı lazımdır. Azərbaycan mədəniyyətinin Üzeyir Hacıbəyov və Bülbül kimi belə böyük korifeylərinin Şuşada doğulduqlarını demək kifayətdir. Bax, beləcə, sırf musiqi layihəsindən siyasi layihə yarandı.

Qarabağ bizim ağır-acımız, tariximiz, milli sərəvətimizdir. Tezliklə "Qarabağ" kitabı çapdan çıxacaqdır. Yeri gəlmişkən, əlavə etmək istəyirəm ki, hazırda "Hacıbəyov" şərti adı altında böyük layihə üzərində intensiv iş gedir. Bu layihədə Hacıbəyovun bütün əsərlərinin, o cümlədən klavirlərinin yenidən çap olunması ilə yanaşı, onun bütün əsərlərinin CD və DVD-də buraxılması da nəzərdə tutulmuşdur. Bu layihəni ətraflı şərh etmək istəmirəm, lakin mənə elə gəlir ki, bizdə hələ indiyədək belə miqyasda və səviyyədə layihələr olmamışdır.

Mən YUNESKO-nun Xoşməramlı səfiriyəm. Bu təşkilat siyasi məsələlərlə məşğul olmur. Parisdə olarkən söhbətlərimiz zamanı deyirdim: "Yaxşı, biz işğal probleminə toxunmuruq, biz siyasi problemlərə toxunmuruq, lakin axı bir milyon qaçqın-köçkün çadır şəhərciklərinin

də yaşayır, uşaqlar təhsil almırlar. Dövlət bütün bu problemləri həll etmək iqtidarında deyildir. Təhsil YUNESKO-nun fəaliyyət sahəsidirmi? Bəli. Onda bəs, uşaqlarla nə etməli? Axı onlar böyüyürlər. Onlar üçün vaxt itirilmişdir, onlar lazımı təhsil almırlar”.

Sonra. Muğam, muğam problemi. Biz bu səsləri itiririk, bunun əvəzi heç vaxt qaytarılmayacaq. Biz memarlıq abidələrini itiririk, onlar dağıdılmışdır.

Artıq bu ərazilərdə dünya mədəniyyətinin nə qədər incilərinin məhv edildiyi haqqında ekspert rəyləri var. Biz bu məsələləri qaldırmalıyıq. Ona görə də qərara aldığımız ki, o cümlədən muğam vasitəsilə Qarabağ problemi haqqında həqiqəti dünya birliyinə çatdırmaq.

- Azərbaycanda sosial proqramlar: İÇV, hepatit və s. kimi viruslu infeksiyalarla mübarizə sahəsində vəziyyət necədir?

Çoxuşaqlı ailələrə müavinət necə ödənilir? Yoxsulluqla mübarizədə hansı uğurlar qazanılmışdır?

- Dərhal demək istəyirəm ki, Heydər Əliyev Fondu 2004-cü il mayın 10-da fəaliyyətə başlamışdır. Bir ildir ki, işləyirik. Fəaliyyət dairəsi çox böyükdür. Bu Fondun başlıca vəzifəsi və məqsədi Heydər Əliyev irsini qoruyub saxlamaqdır. Biz Heydər Əliyev Universitetini, Heydər Əliyev İrsinə dair Elmi-Tədqiqat İnstitutunu yaratmağa hazırlaşırıq, yəni böyük, global layihələr planlaşdırırıq, lakin Fondun yarandığı ilk gündən sosial problemlərlə məşğul olmağa başladıq. Bu problemlər, ilk növbədə, qaçqınlar və məcburi köçkünlərin, uşaq evləri və internat məktəblərinin, müxtəlif xəstəliklərdən əziyyət çəkən insanların problemləridir.

Bəri başdan demək istəyirəm ki, biz bilavasitə yoxsulluq problemləri ilə məşğul olmuruq. Azərbaycanda yoxsulluğun azaldılmasına dair dövlət proqramı var və o, beynəlxalq qurumlarla sıx əməkdaşlıq şəraitində gerçəkləşdirilir. Özü də nəzərə almaq lazımdır ki, əslində bizdə

sosial dotasiya sistemi yoxdur, yəni Rusiyada monetizasiya adlanan proses bizdə artıq reallaşdırılmış və kifayət qədər sakit şəraitdə keçmişdir.

Uşaq səhiyyəsi proqramlarından ikisini - diabet və talassemiya xəstəlikləri ilə bağlı proqramları qeyd etmək istəyirəm. Uşaq diabeti ilə bağlı vəziyyət nisbətən düzəlmiş, proqram işə başlamışdır. Talassemiya problemi isə daha mürəkkəbdir: təəssüf ki, Azərbaycan talassemiyasının kifayət qədər geniş yayıldığı ölkələrə aiddir. Məlumdur ki, bu, qanun genetik xəstəliyi. Lakin bir sıra Aralıq dənizi ölkələrinin təcrübəsi göstərir ki, bu xəstəlikdə müvəffəqiyyətlə mübarizə aparmaq olar. Fond hazırda gündüz stasionarının da olacağı talassemiya mərkəzi tikir. Nə qədər ki, tikinti gedir, biz mütəxəssislər üçün məşğələlər keçirir, onları bir sıra ölkələrə təcrübə keçməyə göndəririk. Uşaq evləri və internat məktəblərinə dair dörd böyük layihə gerçəkləşdirilmişdir, hazırda 12 məktəb təmir olunur. Mən şəxsən 28 internat məktəblərində olmuşam və proqramında ölkənin, əslində, hər bir belə müəssisəsinə getmək nəzərdə tutulmuşdur. Əlbəttə, getmək deyəndə, konkret yardım göstərmək də nəzərdə tutulur.

Onlara isə müxtəlif, hər cür kömək lazımdır. Elə problemlə var ki, onları dərhal və nisbətən asanlıqla həll etmək olur. Əlbəttə, bu, təmir, təchizat və təminat problemləridir. Lakin konkret problemləri həll edərkən, global problemləri də unutmamaq olar. Məsələn, uşaq evləri və internat məktəblərinin bütün sisteminin sovet pedaqogikası və təhsilin sovet sistemi ilə idarə olunması çərçivəsində yarandığını nəzərə almaq son dərəcə vacibdir. Ona görə də digər ölkələrin təcrübəsindən faydalanmaq və istifadə etmək üçün qapıları açmaq zəruridir.

Biz təhsil işçiləri, Azərbaycanda təmsil olunmuş müxtəlif ictimai təşkilatların nümayəndələri, ayrı-ayrı ölkələrin Azərbaycandakı səfirlərinin xanımları ilə dəfələrlə bir yerə toplaşaraq, problemləri müzakirə

etmişik. Təkliflər hədsizdir - mövcud sistemi ləğv edib "ailəvi uşaq evləri" nə keçməkdən tutmuş konkret dərş vəsaiti yardımınadək. Önemli odur ki, problemlərə heç kəs biganə deyildir. İndi bir çox qurumlar və insanlar Fondla bu istiqamətdə əməkdaşlıq əlaqələri yaradırlar. Lakin daha qlobal vəzifələr son dərəcə ləng həll olunur. Tibb işçisi kimi çox gözəl başa düşürəm ki, psixi və fiziki qüsurları olan uşaqlar yalnız nəticədir, çox mürəkkəb ictimai proseslər zəncirində axırncı halqadır. Bunun arxasında yoxsulluq, zərərli adətlər və bəzən də sadəcə, müəyyən zəruri tibbi biliklərin yoxluğu dayanır. Bütün bunlar uzunmüddətli proqramların gerçəkləşdirilməsini tələb edir. Biz reallaşdırılması illərlə çəkəcək layihələrdən qorxmuruq, lakin eyni zamanda gözəl anlayırıq ki, bizdən ani tezliklə yardım və fayda gözləyirlər. Bütün bunları vəhdən halında birləşdirmək mürəkkəb vəzifədir, lakin necə deyirlər. yolun öhdəsindən yolçu gələr.

- Siz qaçqınların hazırlı vəziyyətini necə təsvir edərdiniz, onların ilk növbədə nəyə ehtiyacı var?

- Bu elə bir problemdir ki, hətta hər şey nizama salındıqdan sonra belə onu unutmaq çətin olacaqdır. Mən inanıram ki, həqiqət zəfər çalacaq və Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcəkdir. Dağlıq Qarabağ münasibəti ilk növbədə görünməmiş humanitar fəlakətdir. Bir milyon qaçqın-köçkünün hər birinin öz şəxsi faciəsi var.

Onların ilk növbədə köməyə və həyanlığa ehtiyacı var. Görəyiniz ki, hər bir nümayəndə həyatını necə ümidlə qarşılayırlar. Düşünlürlər ki, bəlkə bunlar doğma yerlərə qayıtmaqda nə iləsə onlara kömək edə bilərlər. Çox vaxt isə onları narahət edən problemləri, sadəcə, kiməsə danışaraq, ürəklərini boşaltmağa ehtiyac duyurlar. Bəli, biz bu gün Azərbaycan dövlətinin və Azərbaycan cəmiyyətinin imkanı çatan hər şeyi edirik. Neft Fondundan ilk vəsait məhz qaçqın-köçkünlər üçün şəhərciklərin tikintisinə və onların çadır düşərgələrindən köçürülməsinə

xərcələnmişdir. Onlarla ünsiyyət zamanı bu insanların hədsiz dözümlüliyü və elə bir o qədər də hədsiz inamı adamı heyretə gətirir. Onlar ədalətin zəfər çalacağına, işğal olunmuş torpaqların azad ediləcəyinə və ev-eşik sahibi olacağına inanırlar.

- Böyük Vətən müharibəsində Qələbənin 60 illiyidir. Siz Moskvada keçirilən bayramda iştirak etmişiniz. Şəxsən Sizin üçün 9 May nə deməkdir?

- Moskvada keçirilən bayram olduqca nadir hadisə idi və mənə, onun iştirakçılarının heç biri buna biganə qalmamışdır. Mənim üçün Qələbə bayramı ilk növbədə sərin cəzalandırılacağı və xeyrin qalib gələcəyi mövzusunda daha bir tarix dərəsidir. 600 mindən çox azərbaycanlı cəbhəyə getmiş və onların yarısından çoxu geri qayıtmamışdır. O illərdə cəbhəyə lazım olan neftin 90%-dən çoxunu Bakı verirdi. Məşhur "Molotov kokteyli" də Azərbaycan neftçilərinin məhsulu, daha dəqiq desək, 100 yaşlı YUNESKO tərəfindən bu il qeyd olunan akademik Y. Məmmədəliyevin kəşfidir.

Burada müharibə kişilər kimi qadınları da, uşaqları da səfərbər etmişdir, onlar neft mədənlərində ərlərini və atalarını əvəz etmişlər. Bir sözlə Azərbaycanda müharibə ilə bu və ya başqa dərəcədə əlaqəsi olmayan ailə yox idi. Mənim valideynlərim müharibə vaxtı uşaq idilər, müharibə dövrünün uşaqları.

Biz Heydər Əliyev Fondunda veteranlarla çox gözəl görüş keçirdik. Həmin görüşdən qəlbimi sıxan qarışıq hisslə - iftixar və kədər hissi ilə ayrıldım. Qələbə bayramı ilk növbədə veteranların bayramıdır, onları qorumaq, onları qayğısına qalmaq lazımdır.

- Ərinizin prezident vəzifəsinə seçilməsi ilə həyatınızda nə kimi dəyişiklik baş vermişdir? Göz qabağında olduğumuz Sizi narahət etmirmi? Uşaqlarınız, ciddi ictimai işiniz var.

Prezidentin xanımı olmaq çətinirmi?

- Bir kəlmə ilə desək, çox məsuliyyətlidir. Həyatıma gəldikdə isə, demək olar ki, dəyişməmişdir. Mən uşaqlıqdan daim kütləvilik elementi olan mühitdə böyümüşəm. Əgər nəzərə alsaq ki, Heydər Əliyevin ailəsinin üzvü olanda birinci kursda oxuyurdum, deməli ki, 20 ildən artıq bir müddətdə bir çox amillər formalaşmış davranış tipini şərtləndirmişdir. Odur ki, xüsusi dəyişikliklərin baş verdiyini demək mənim üçün çətindir. Dəyişən başqa şeydir - məndən kənarında olan nə isə dəyişmişdir. Məsələn, ömür boyu mənim həyat amalım belə olmuşdur ki, etmək istədiyini yaxşılığı heç vəchlə gözə çarpdırmaq olmaz. İndi mən bundan, demək olar ki, məhrumam. Birinci xanım statusunda mən elə bir xəyriyyə aksiyası keçirə bilmirəm ki, o ictimaiyyətin diqqətini cəlb etməsin. Bu, kütləvilik amili məni sıxsız da, yaşayışına bəzi yeniliklər gətirir və mən bunu olduğu kimi qəbul edirəm. Bu isə özünü göstər-məkdən tamamilə uzaq adam kimi mənə kifayət qədər çətin olur.

- Uşaqların buna münasibəti necədir?

- Müxtəlifdir. Heydər, yaqın ki, bütün bunları sadəcə olaraq görmür. Heç nədən asılı olmayaraq, biz onun nəzərində ən başlıca adamlarıq və əlbəttə ki, bizdən güclü, ağıllı və xeyirxah heç kim ola bilməz. Qızlar isə artıq böyükdürlər və mənəcə, üzərlərinə düşən məsuliyyəti layiqincə daşıyırlar.

- Ölkənin siyasi həyatında müxalifətsiz, söz azadlığı olmadan keçinmək mümkün deyil. Ailənidə söz azadlığı baxımından vəziyyət necədir və "müxalifət" varmı?

- Ailə, ilk növbədə həmfikirlər deməkdir. Bu insanlar - oxşar həyat prinsipləri və mənəvi dəyərləri olan kişi və qadındır. Odur ki, mənəcə, ailədə sözün radikal mənasında müxalifət olmamalıdır. İlhamla mənim çox şeylər barədə təsəvvürümüz eynidir. Biz təxminən oxşar mühitdə böyümüşük. Bu ötən əsrin bütün mürəkkəbliklərinə baxmayaraq, öz ideallarına, mənəvi dəyərlərinə, milli ənənələrinə sadiq qala bilən

Azərbaycan ziyahlarıdır. Belə köklərə malik olmaq xoşbəxtlikdir. Qadın, hətta əgər o prezidentin xanımı da olsa, hər şeydən əvvəl qadındır, ailədə sülhün, razılığın və məhəbbətin təminatçısıdır. Mənim üçün çox vacibdir ki, həyat yoldaşım olduqca dolğun və gərgin iş günündən sonra evə gəlir və burada onu anlayır və dəstəkləyirlər, onu qiymətləndirir və sevirlər. Mən həm dost, həm də sevimli olmaq istəyirəm.

- Siz buna yaqın ki, nail ola bilərsiniz?

- Nail ola bilib-bilmədiyimi İlhamdan soruşmaq lazımdır.

- Siz xalq ənənələrini dəstəkləyirsiniz, dünya mədəniyyətinin bir hissəsi kimi muğamı inkişaf etdirirsiniz. Siz dindar adamsınız? Görkəmli dövlət xadimlərinin müqəddəs yerləri nümayişkarana ziyarət etməsinə münasibətiniz necədir?

- Mən Allaha inanıram. Dindar deyiləm, məhz Allaha inanıram, bu anlayış mənim daxili aləmiyə daha dəqiq əks etdirir. Dövlət xadimlərinin müqəddəs yerləri nümayişkarana ziyarət etməsinə gəldikdə isə, zənnimcə, bu onların günahından çox bədbəxtçiliyidir. Belə ki, Allaha və Müqəddəsliklə təmas kimi sırf şəxsi məsələ də protokola tabe olur və kütləvilik elementinə çevrilir. Hesab edirəm ki, buna görə onların daxili ehtiyacını şübhə altına almaq lazım deyildir.

- Siz ixtisasca həkim-oftalmoloqsunuz. Peşənizi unutmamısınızmu?

- Birinci Moskva Tibb İnstitutunda təhsilimi başa vurduqdan sonra Moskva Göz Xəstəlikləri Elmi Tədqiqat İnstitutunda işləmişəm. Mən uzun müddət ixtisasım üzrə işləməmişəm. Buna görə də, təbii ki, çox şey unudulubdur. Oftalmologiya elə bir sahədir ki, əgər bir-iki ay yandınsa, gərək ötürüklərinin yerini doldurasan.

- Peşə seçiminiz nədən irəli gəlmişdi?

- Aqlım kəsəndən bəri başqa alternativim olmayıb. Anam şərqşünas-alim idi. Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Şərqşünashq İnstitutuna

başlıq etmişdir. Lakin məktəbi bitirdikdən sonra sənədlərini Tibb İnstitutuna vermişdi, çünki çox istəyirdi ki, həkim olsun. Nəyə görəse valideynləri onu uzun müddət dilə tutmuşlar və nəticədə o, görkəmli filoloq olmuşdur. Bax onun bu baş tutmamış arzusu mənim seçimimi müəyyənləşdirmişdir. İxtisas seçimimə isə İlhamın anası - həkim-oftalmoloq Zərifə xanım təsir göstərmişdir. Çox təəssüf ki, Zərifə xanım ilə ünsiyyətimiz çox çəkmədi. Biz 1983-cü ildə tanış olduq, 1985-ci ildə isə o. dünyasını dəyişdi. Bu istedadlı və gözəl qadınla bağlı ən xoş xatirələrim qalmışdır.

- Moskva. Orada nə qədər yaşamısınız, Moskva ilə bağlı nostalji hisslər keçirirsinizmi?

- Yəqin ki, bu gənclik illərinin nisgilidir. Unudulmaz vaxtlar idi. Əlbəttə. Moskvada dostlarımız qalıb, onların hamısını böyük səminiyətlə xatırlayırıq. Bu gün Moskvanı, əlbəttə ki, tamamilə başqa cür qavrayıram. Protokolda hər dəqiqə nəzərə alınır və mən, əslində, şəhəri dəyünca görə bilmirəm. Moskva fantastik surətdə gözəlləşmişdir, lakin bu, artıq başqa səhərdir. Burada hər şey başqadır. O dövrün Moskvası artıq tarixdə, bir də mənim xatirimdə qalmışdır. Yəqin ki, vaxtilə yaxşı günlər keçirdiyimiz bütün şəhərlərdə bu gec-tez baş verir.

- Atanın və oğlunun xüsusiyyətlərini necə müqayisə edərdiniz? Heydər Əlirza oğlunun hansı keyfiyyətləri Sizin üçün xüsusilə ya-daqalandır?

- Şübhəsiz ki, oxşarlıq var. Bu özünü çox şeydə göstərir. İlk növbədə intellektdə və xasiyyətdə. Heydər Əlirza oğlu barədə suala bir müsaibə çərçivəsində cavab vermək mümkün deyil. Onun haqqında çoxlu kitab yazılmışdır. Lakin təəssüf ki, onların heç biri onun şəxsiyyətinin bütün əzəmətini əks etdirmir. İlk növbədə, əlbəttə ki, Heydər Əlirza oğlu aydın ifadə olunan xarizmaya malik idi. Onun enerjisi ətrafda

hər şeyi dəyişməyə qadir idi. Onun gəlişi ilə hər şey dəyişirdi. Onun fantastik yaddaşı, intellekti, hədsiz məlumatlılığı bəzən həlli müşkül görünən problemləri həll etməyə imkan verirdi.

Mahiyyət etibarilə Heydər Əliyev fenomeni hələ də sonadək açılmamışdır. Tarixin sovet dövründə Heydər Əliyev haqqında çox yazırlar, Azərbaycanda sanki ümidsiz görünən vəziyyəti onun necə dəyişə bildiyini, yaxud Heydər Əliyevin necə "həkimyyət ustası" olduğunu anlamağa çalışırlar. Lakin bütün bunlar eyni bir adam barədədir. Bu yazılarda liderin həm pragmatik, həm də strateq ola bilməsinin fəlsəfi baxımdan dərk edilməsi çatışmır. O, ailədə, gündəlik ünsiyyətdə olduqca sadə idi. Uşaqları, nəvələri ilə onu təkcə qohumluq əlaqələri bağlamırdı. Həddən artıq məşğul olmasına baxmayaraq, onların hər birinə həssas qayğıkeşlik göstərirdi. Ancaq onu müqayisə etmək çox çətin idi. Heydər Əliyev əzəməti, bənzərsiz şəxsiyyətdir! Xasiyyətinin hansısa cəhətləri, xüsusiyyətləri onun uşaqlarında, nəvələrində yaşayır. Lakin təbii ki, onlar başqadırlar. Yeni dövr yeni yanaşma tələb edir, həyat bir yerdə dayanmır.

- Oğlunuzun hansı sənətin sahibi olmasını istərdiniz?

- Mən bu seçimə çox da qarışmaq istəməzdim. Mənim üçün başlıcası onun təbii potensial imkanlarının həyata keçə bilməsi və yaxşı bir insan kimi böyüməsi üçün əlimdən gələni etməkdir. Əgər insanın intellekti və əxlaqı qaydasındadırsa, mənim bunu necə qiymətləndirəcəyimdən əslilə olmayaraq, həyat yolunun seçimi onun öz haqqıdır.

- Yəqin ki, siz oğlunuzun öz babasına oxşamasını istərdiniz, bəs sülalə ənənəsini davam etdirilməsinə necə baxırsınız?

- Sadə bir həqiqətin - elitələr nəzəriyyəsinin hələ heç kəs tərəfindən ləğv olunmadığını anlamaq üçün Avropa tarixinə nəzər salmaq kifayətdir. Əlbəttə, mən ürəkdən istərdim ki, oğlum öz babasına çox oxşasın. Lakin hamımız bilirik ki, bizim hər birimiz öz xarakteri, öz taleyi, öz

alın yazısı ilə doğulur. Mənə oğlumun taleyinə nə yazıldığını demək çətinidir. O, ağıllı oğlandır, çox aydın xarakterə malikdir, böyükklərlə olmaq öz yaşdıları ilə olmaqdan onun üçün daha maraqlıdır. Həyatın necə olacağını əvvəlcədən bilmək mümkün deyil. Əlbəttə mən bir ana kimi, sağlam ambisiyalardan məhrum deyiləm və onun üçün həyatda hər şeyin yaxşı olacağına inanmaq istəyirəm, necə olacağını isə zaman özü göstərir. Mənim üçün hər şeydən mühümün onun layiqli insan kimi böyüməsi. vətəni sevməsi, öz xalqı ilə fəxr etməsi, ona xidmət etməyə hazır olmasıdır. Bunu məhz hansı səhədə - hərbi işdə, elmdə, həkimlik sənətində, yazıçılıq sahəsində olması isə vacib deyil. Ailələrimizin tarixində təqdiməlayiq nümunələr çoxdur.

- Avropa klassikasına necə münasibət bəsləyirsiniz, müasir incəsənəti izləyə bilərsinizmi?

- Mənim həyat tərzimlə harasa getmək, nəyəsə qulaq asmaq və ya baxmaq heç də həmişə mümkün olmur. Mən bu yaxınlarda, bərpadan sonra Qrand Operada oldum. Lakin bu, təsadüfi hal idi. Mən Parisdə idim. axşam məşğul deyildim, biletlər var idi, mən də getdim. Deyə bilərəm ki, mən müasir incəsənətin bilicilərindənəm. Lakin əsas yeniliklərdən və təməyillərdən, əlbəttə, xəbərim var. Yəqin ki, Avropada bütün primyeraların mərkəzində olduğun bir vaxtda "mədəniyyətdən bu sayaq istifadə" xüsusi həyat tərzii və əsudə vaxt olmasını tələb edir, mənim isə vaxtım daim məhduddur. Buna baxmayaraq, əlbəttə, mən ölkəmizin mədəni həyatının bütün hadisələrindən xəbərdar olmağa çalışıram.

- Siz hansı kitabları oxuyursunuz, sizi hansı janr maraqlandırır?

- Kitablar baxımından mən, necə deyərlər, olduqca "universal" zövqə malikəm. Kitabları mən həm Bakıda alıram, həm də kənarada, o cümlədən Moskvadan gətirirlər. Müasir ədəbiyyat haqqında onu deyə bilərəm ki, yaxşı və asan oxunan ədəbiyyat az deyil, lakin daim belə

bir sual doğur ki, bunu ədəbiyyat adlandırmaq olarmı? Ona görə də biz yenidən klassikaya qayıtmağa məcburuq. Məsələn, mən bir qədər əvvəl təkrarən Dostoyevskini oxuyurdum, bir çox şeyləri yenidən kəşf etdim. İndiki qavrayış gənclik illərindəkindən tamamilə fərqlidir.

- Bəs televiziya haqqında nə deyə bilərsiniz?

- Ümumiyyətlə, mən televiziya adamı deyil, kitab adamıyam.

İş belə gətirib. İlah bütünlü informasiya proqramlarına baxır, o evdə olmayanda isə televizoru yandırmağa həvəsini də gəlmir. Kinematografiyaya gəldikdə isə, kino da mənim üçün ədəbiyyatdan tərəmədir. Buna görə də, Avropa, o cümlədən rus kinosu mənə Hollivudun istehsal etdiyi filmlərdən daha yaxındır. Bugünkü cəmiyyətdə televiziya çox zaman, sadəcə, vaxt keçirmək vasitəsidir. Mənim üçünsə əsas problem vaxt problemdir.

- Bəs dostlar?

- Mənim qızlarım böyümüşlər və indi onlar, demək olar ki, mənim ən yaxşı rəfiqələrimdir. Bacımla münasibətlərimi çox qiymətləndirirəm. Biz onunla möhkəm dostuq. Mənim həyat ritimim, təəssüf ki, bəzən ən yaxın, doğma adamlarıma kifayət qədər vaxt ayırmağa imkan vermir. Atamla bir yerdə çox vaxt keçirə bilmədiyim üçün narahat oluram. Vaxtın qıtlığı daha geniş əlaqələr saxlamağıma imkan vermir.

- Siz özünüzi işlə həddindən çox yüklənmiş hesab etmirsinizmi?

- Şübhəsiz, iş çox olur, lakin mən iş günümün dolğun olmasından əziyyət çəkmirəm. İnsan gördüyünü işin haqlı, xeyirli və lazımlı olduğuna daxilən inandıqda həvəsə işləyir. Fiziki yorğunluq isə mənəvi məmnunluqla ödənilir.

- Siz qəhvə içirsiniz, yoxsa çay?

- Mən çayı xoşlayıram, özü də qara çaydan daha çox yaşıl çay içirəm.

- Bəs siz necə dincəlisiniz?

- Bu, cavab verilməsi mümkün olmayan bir sualdır. Hələlik heç cür. Heçab edirəm ki, birlikdə, ailəliklə dincəlmək lazımdır. İlhamın nə vaxt imkanı olsa, onda dincələcəyik.

- Səfərlər zamanı protokola riayət etmək sizin üçün ağırdır mı?

- Bilirsinizmi, çox maraqlı insanlarla görüşlər bütün buucuşları, reqlamenti kompensasiya edir. Bir qayda olaraq, prezidentləri görkəmli şəxsiyyətlər əhatə edirlər. Ölkədə maraqlı nə varsa, onları göstərirlər. Mən hesab edirəm ki, səfər etmək, insanlarla, başqa xalqların mədəniyyəti ilə tanış olmaq xoşbəxtlikdir.

- Prezident həyat yoldaşı ilə gəlir, onu danışıqlar, görüşlər, siyasi tədbirlər gözləyir. Xanımların öz proqramı olur?

- Bəli, qarşılama mərasimləri və digər xüsusilə təntənəli məqamlar istisna olmaqla, xanımların özlərinin ayrıca proqramı olur. Birinci şəxslərin həyat yoldaşlarına ən maraqlı nə varsa göstərməyə çalışırlar. Bu, paytaxtlarla tanış olmaq üçün yaxşı imkandır. Dünyanın ən gözəgəlimli, maraqlı yerlərini görməyə və seyr etməyə bir də nə vaxt belə imkan olacaq?

- Yarım ildə nə qədər belə səfərləriniz olmuşdur?

- Yəqin ki, dəqiq on səfərimiz olmuşdur, bəlkə də on beş. Fiziki cəhətdən bu, kifayət qədər ağırdır, uçuşlar yorucudur, hər şey dəqiqəbə-dəqiqə reqlamentləşdirilmişdir, lakin nə etmək olar. Dözüürük. Hər zaman formada olmaq və öz ölkəni ləyaqətlə təmsil etmək lazımdır.

- Lora Buş ciddi proqramlarla məşğul olur, Hillari Klinton qubernatordur, siyasi karyeraya başlayıb. Siz siyasətlə məşğul ola bilərsiniz mi?

- Əlbəttə, bunun üçün geniş imkanlar açılır. Lakin hər şey fərdiyətdən asılıdır. Əgər siyasi fəaliyyət sənə yaxındırsa, əlbəttə ki, bu işə daha asanlıqla başlamaq olar. Mən siyasətlə məşğul olmuram, sadəcə insanlara kömək edirəm. Əgər bunu siyasət adlandırmaq olarsa, buyu-

run, elə də hesab edin. Çox vaxt siyasət dedikdə, insanın hakimiyyətə gəlmək niyyəti olduğu düşünülür. Mən hakimiyyət adamı deyiləm və hakimiyyətə can atmıram. Bu, mənlilik deyil. İstər YUNESKO-nun Xoşməramlı səfiri kimi, istərsə də Heydər Əliyev Fondunun prezidenti kimi mənə ehtiyac olduğunu hiss edirəm. Mənim adıma hər gün 200-dən çox məktub gəlir. Onların heç biri diqqətsiz qalmır. Mən konkret iş görmək, konkret insanlara kömək etmək istəyirəm. Konkret problemləri həll etmək, yardım edə bildikdə sevinc hissi keçirmək və səndən asılı olmayan səbəblər üzündən nəşə edə bilmədikdə təəssüflənmək, qəzavü-qəddər, sağalmaz xəstəlik qarşısında bütün gücsüzlüyünü dərk edərkən əziyyət çəkmək, xilas edilmiş bir uşağın təbəssümünü gördükdə isə bir daha sevinmək istəyirəm. Bu, mənim seçimindir.

31 may 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNUN PREZİDENTİ MEHRİBAN ƏLİYEVƏ BAKININ NƏRİMANOV RAYONUNDAKI PSİXONEVROLOJİ UŞAQ EVİNDƏ OLMUŞDUR

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevə iyunun 1-də Uşaqları Beynəlxalq Müdafiə Günü Bakı Baş Səhiyyə İdarəsinin Nərimanov rayonundakı psixonevroloji uşaq evində olmuşdur. Uşaq evi Fondun vəsaiti hesabına əsaslı təmir olunmuş, lazımı avadanlıqla təmin edilmişdir. Burada Mehriban xanımı böyük səmimiyyətlə, gül-çiçəklə qarşıladılar.

Fondun prezidenti ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin uşaqların əhatəsində çəkilmiş portretinə, bu tibb ocağının təmirdən əvvəlki və hazırkı görkəmini əks etdirən fotoğuşayə baxdı. Höyətdə uşaqların əylənməsi üçün yaradılmış şəraitdən, burada aparılmış yaşillıq, abadlıq işlərindən razılığını söylədi, bu ilin əvvəlində burada gördüyü mənzərədən əsər-ələmət qalmadığını bildirdi.

Mehriban xanım Əliyevəyə məlumat verildi ki, 100 çarpayılıq uşaq evində hazırda 87 azyaşlı uşaq müalicə edilir. Buraya qəbul olunarkən hətta ayaq üstə durmağı bacarmayan xeyli uşaq indi fiziki sağlamlığını bərpa edərək sərbəst yeriyir. Uşaqların müayinə və müalicəsi ilə öz peşəsinin şərəf və məsuliyyətini dərk edən ali təhsilli, təcrübəli həkim və tibb işçiləri məşğul olurlar. Səhiyyə ocağı xaricdə istehsal olunmuş trenajorlar, inventarlar, yataq dəstləri, müasir tibb avadanlığı ilə tam təchiz edilmişdir.

Fondun prezidenti işıq, qaz, su təchizatı ilə maraqlandı, uşaqların

çəkdikləri rəsmərə, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə dair şəkillərə baxdı, aktiv terapiya, masaj, müayinə, yataq, yemək otaqlarını gəzdi, təmirin, avadanlığın keyfiyyətinə xüsusi diqqət yetirdi, hər uşağa ayrılan yemək norması, tibb ləvzimatları, dərman preparatları ilə təminatın vəziyyətini öyrəndi, burada çalışan insanların əməyini yüksək qiymətləndirdi. Geniş, bayramsayağı bəzədilmiş salonda müəllim və uşaqların hazırladığı musiqili-ədəbi kompozisiya göstərildi. Vətənə, ulu öndər Heydər Əliyevə həsr olunmuş şerlər səsləndi, mahnı və rəqslər ifa olundu. Mehriban xanım balacaları Uşaqları Beynəlxalq Müdafiə Günü münasibətilə təbrik etdi, ən xoş arzularını bildirdi, onlarla şəkil çəkdirdi.

Buraya toplaşmış valideynlər Mehriban xanımın respublikamızdakı uşaq evlərinə, internat məktəblərinə əsil analıq qayğısı göstərilməsini yüksək qiymətləndirdilər. Onun rəhbərliyi ilə hazırlanmış "Uşaq evləri və internat məktəblərinin inkişafı" proqramı çərçivəsində görülən işlərin əhəmiyyətini vurğulayaraq, bir çox internat məktəblərində kompleks yenidənqurma, əsaslı təmir işləri görüldüyündən xəbərdar olduqlarını, bu qayğı və diqqətdən minlərlə ailənin təsəlli tapdığını bildirdilər. Valideynlər uşaqların bayramında buraya gəldiyinə, onlara sevinc bəxş etdiyinə görə Mehriban xanıma ürəkdan təşəkkür etdilər.

Mehriban xanım Əliyevə uşaq evinin kollektivinə ümummilli lider Heydər Əliyevin vəsiyyətlərini unutmamağı, xüsusi qayğıya ehtiyac olan uşaqlara diqqəti artırmağı, öz vəzifələrinin necə şərəfli, məsuliyyətli, savab iş olduğunu daim yadda saxlamağı tövsiyə etdi.

2 iyun 2005

HEYDƏR ƏLİYEV FONDUNDA “AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA DÖVLƏT UŞAQ MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏN UŞAQLARIN KƏNAR EDİLMƏSİ (DEİNSTİTUSİONALİZASİYA) VƏ ALTERNATİV QAYĞI” LAYİHƏSİNİN MÜZAKİRƏSİNƏ HƏSR OLUNMUŞ DƏYİRMİ MASA KEÇİRİLMİŞDİR

İyunun 1-də Heydər Əliyev Fondunda “Azərbaycan Respublikasında dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların kənar edilməsi (deinstitusalizasiya) və alternativ qayğı” layihəsinin müzakirəsinə həsr olunmuş dəyirmi masa keçirilmişdir. Respublika hökumətinin, beynəlxalq və qeyri-hökumət təşkilatlarının, xüsusi internat məktəbləri və uşaq evlərinin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən tədbiri açan fondun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva dedi ki, biz çox vacib məsələni müzakirə etmək üçün yığışmışıq. Heydər Əliyev Fondu ölkəmizin sosial problemlərinin həllində çox fəal iştirak edir, bir sıra böyük proqramlar, layihələr hazırlayıb həyata keçirir, işlər görülür. Fondun prezidenti kimi mən Bakı şəhərində yerləşən 28 uşaq evi və internat məktəbində, Gəncə, Goranboy və Şamaxıdakı uşaq evlərində də olmuşam. Məqsədim bu müəssisələrdəki problemlərlə tanış olmaq idi. Problemlər isə var və

müxtəlifdir. Həm tədris, həm də yataqxana binaları, yardımçı tikililər yararsız vəziyyətdədir, maddi-texniki baza köhnəlmişdir. Digər tərəfdən, uşaqların sağlamlığının vəziyyəti, onların aldığı təhsilin səviyyəsi, xüsusən gələcək taleyi, cəmiyyətimizdə rolu və yeri böyük problemlərdir. Bunu nəzərə alaraq, fond “Uşaq evləri və internat məktəblərinin inkişafı” proqramı hazırlayıb və onun çərçivəsində bir sıra mühüm işlər görülmüdü. Hazırda 10-dan çox məktəbdə əsaslı təmir gedir. Bir neçəsində təmir başa çatıb və onlar ən müasir tələblərə cavab verən təhsil ocağına çevrilibdir. Mehriban xanım xüsusi vurğuladı ki, ən gözəl təmir olunmuş uşaq evi, ən müasir internat məktəbi heç vaxt ailəni, ailə mühitini əvəz edə bilməz. Azərbaycanda hər bir gəncin formalaşmasında və təhsilində ailənin rolu aparıcı olmuşdur. Ona görə də, bizim qarşımızda böyük bir problem durur. Bu da uşaq evləri və internat məktəblərində yaşayan uşaqların dövlət müəssisələrindən kənar edilməsi və onlara alternativ qayğı proqramı hazırlanmasıdır. Bu istiqamətdə dövlət tərəfindən müxtəlif işlər görülür, beynəlxalq təşkilatların da tövsiyələri vardır. Dünyanın bir sıra inkişaf etmiş ölkələrində demək olar ki, bu problem artıq həllini tapır və onların təcrübəsi bizim üçün maraqlıdır.

Fond ilkin təklifləri tövsiyə xarakterli layihə şəklində hazırlamışdır və o, sizin diqqətinizə təqdim olunmuşdur. Respublika gənclər, idman və turizm naziri Əbülfəz Qarayev, UNİSEF-in Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri xanım Hana Singer, Nazirlər Kabinetinin elm, mədəniyyət, xalq təhsili və sosial problemlər şöbəsi müdirinin müavini Qurban Əmirov, Milli Məclisin sosial siyasət daimi komissiyasının sədri Hacı Rəcəbli, Milli Məclisin deputatı, Respublika Uşaq Təşkilatının sədri Gü-

lər Əhmədova, digər iştirakçılar müzakirələrdə çıxış edərək məsələnin aktuallığını, mühüm sosial-mənəvi əhəmiyyət daşıdığını, mövcud qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi zərurətini, xarici ölkələrin təcrübəsinin, öyrənilməsi və tətbiqi zamanı milli mentalitetin nəzərə alınmasının vacibliyini bildirdilər. Mehriban xanımın cəmiyyətin, müvafiq dövlət strukturlarının, imkanlı vətəndaşlarımızın, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən xarici şirkətlərin diqqətini respublikamızdakı uşaq evlərinin, internat məktəblərinin problemlərinə yönəltməsinin əhəmiyyətini vurğuladılar. onun bu sahədəki fəaliyyətinin nəticələrini yüksək qiymətləndirdilər.

Mehriban Əliyeva məzmunlu keçən müzakirələrə yekun vura-raq dedi ki, göründüyü kimi, bu, doğrudan da çox vacib məsələdir. Müzakirələr onu da göstərdi ki, suallar çoxdur, cavablar isə. hələ biz istəyən kimi deyildir. Bunlar yaxın bir neçə ildə həll ediləsi məsələ deyil, çox vaxt tələb edir, güc tələb edir. Müzakirələrdə yeni problemlərə toxunduq, bunlar da öz həllini tapmalıdır.

Fondun prezidenti UNİSEF-in təmsilçisi xanım Hanaya xüsusi minnətdarlıq edərək dedi ki, təşkilat bu istiqamətdə dünyada və Azərbaycanda çox böyük və faydalı işlər görür. Amma biz gərək unutmayaq ki, Azərbaycanın öz reallığı var. Bizim 1 milyon qaçqın və məcburi köçkünlərimiz var, bu ailələrdə uşaqlar var. Statistik məlumatlara görə, bu gün internat məktəblərində tərbiyə alan uşaqların 7-10%-i həmin ailələrdən olan uşaqlardır. Onların problemləri necə həllini tapacaqdır? Bunun yalnız bir yolu var: Azərbaycanın ərəzi bütövlüyü bərpa olunmalı və bu insanlar öz doğma yurdlarına qayıtmalı, uşaqlar da öz doğma torpağında məktəbinə getməlidirlər. Bu, yalnız Azərbaycana xas

olan çox mühüm məqamdır.

Mehriban xanım əmin olduğunu bildirdi ki, bütün bu problemlər öz həllini tapacaqdır. Çünki Azərbaycanda hamı - həm dövlət, həm ictimaiyyət, həm də ayrı-ayrı şəxslər bu məsələnin həllini istəyirlər.

2 iyun 2005

AZƏRBAYCAN PREZİDENTİNİN XANIMI MEHRİBAN ƏLİYEVANIN ZAQREBDƏ GÖRÜŞLƏRİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Xorvatiya Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində dövlətimizin başçısının xanımı Mehriban Əliyevə üçün ayrıca proqram tutulmuşdu.

İyunun 10-da Mehriban xanım Əliyevanın Xorvatiya Prezidentinin xanımı Milka Meşiç ilə görüşü oldu. Dövlət başçılarının xanımları mədəniyyət, onun ayrılmaz qolu olan folklor sənətinin təbliği və bu sahədə əməkdaşlıq, habelə səhiyyə, kimsəsiz və əlil uşaqlara dövlət qayğısı məsələləri barədə fikir mübadiləsi etdilər.

YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevə həmin gün Zaqrebədəki mərkəzi uşaq evinə də gəldi. Uşaq evinin müdiriyyəti və burada tərbiyə alan balacalar Azərbaycan Prezidentinin xanımını böyük səmimiyyətlə qarşıladılar. Hörmətli qonağa məlumat verildi ki, dövlət himayəsinə götürülmüş 120 əlil və kimsəsiz uşağın təlim-tərbiyəsi, hər-tərəfli inkişafı üçün burada hər cür şərait yaradılmışdır.

Mehriban xanım Əliyevə bu uşaq müəssisəsinin kollektivinə nəcib və xeyirxah işlərində uğurlar dilədi, eyni zamanda, rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun ölkəmizdə uşaq evləri və internat məktəblərinin problemlərinin həlli, gənc vətəndaşlarımızın sağlamliğinə qorunması sahəsində həyata keçirdiyi proqramlar haqqında məlumat verdi.

Dövlətimizin başçısının xanımının adından xorvatiyalı uşaqlara hədiyyələr təqdim olundu.

Mehriban xanım Əliyevə uşaq evinin müdiriyyəti və uşaqlarla xatirə şəkilli çəkirdi.

12 iyun 2005

MÜNDƏRİCAT

Elmi redaktordan

Ümummilli lider Heydər Əliyevin irsi müstəqil Azərbaycan dövlətinin milli sərəvətidir.....	3
<i>Nəşirdən</i>	
Şərəfli ömrün bitməyən akkordları.....	21
Heydər Əliyev Fondunun məcburi köçkün uşaqlarına hədiyyəsi.....	23
Görkəmli şərqşünas alimin yubileyinə həsr olunmuş elmi konfrans keçiriləcəkdir.....	25
Aida İmanquliyeva Azərbaycanda Şərq-Qərb problematikasının ilk sisteminin tədqiqatçısı idi.....	26
Dünya deyilən elə səmimişən... ..	40
Görkəmli şərqşünas alimin yubileyinə həsr olunmuş beynəlxalq konfrans başa çatmışdır.....	45
Şərqşünas alimin ömrü tarixini vərəqləyən kitab - "Aida İmanquliyeva. Bibliografiya".....	47
Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevə Bakıdakı 268 nömrəli məktəbdə olmuşdur.....	50
Heydər Əliyev Fondunda görüş.....	53
Azərbaycan prezidentinin xanımı Mehriban Əliyevə və Bolqarıstan prezidentinin xanımı Zorka Pırvanova müasir təhsil kompleksində olmuşlar.....	54
Bolqarıstan prezidentinin xanımı Zorka Pırvanova Dövlət İncəsənət Muzeyində olmuşdur.....	55
Azərbaycan prezidentinin xanımı Mehriban Əliyevanın Buxarestdə görüşləri.....	56

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın şəxsi saytı açılmışdır.....	58
Azərbaycanın bədii gimnastika üzrə XI çempionatı başa çatmışdır...60	
Heydər Əliyev Fondu Naxçıvandakı xəstə uşaqlara yardım etmişdir.....	62
Uşaqların təlim-tərbiyə işinin, yaşayış şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması Azərbaycan dövlətinin ali məqsədlərindən biridir...63	
Heydər Əliyev Fondu kimsəsiz, qaçqın və məcburi köçkün ailələrindən olan uşaqlar üçün Gülüstan sarayında bayram şənlikləri keçirir.....	69
Heydər Əliyev Fondu ulu öndərimizə həsr olunmuş təqvim buraxılmışdır.....	72
Heydər Əliyev Fondunun kimsəsiz, qaçqın və məcburi köçkün ailələrindən olan uşaqlar üçün növbəti bayram şənliyi.....	74
Uşaqların təlim-tərbiyəsi işinin, yaşayış şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması Azərbaycan dövlətinin ali məqsədlərindən biridir...76	
İnternet məktəblərə məxsus sahələrin qanunsuz özəlləşdirilməsi yolverilməzdir.....	79
Humanitar fənlərin mükəmməl öyrədilməsi üçün tədris bazası vardır.....	81
Uşaqların təlim-tərbiyəsi işinin, yaşayış şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması Azərbaycan dövlətinin ali məqsədlərindən biridir...85	
Uşaqların təlim-tərbiyəsi işinin, yaşayış şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması Azərbaycan dövlətinin ali məqsədlərindən biridir...92	
Cəmiyyətdə yardıma ən çox ehtiyacı olan insanlara diqqət və qayğı Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətinin öncül istiqamətlərindən biridir.....	97
Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu filarmoniyada muğam axşamı təşkil etmişdir.....	101

Yeni miniatur kitab çapdan çıxmışdır.....	103
Heydər Əliyev Fondu "Uşaq evləri və internet məktəblərinin inkişafı" proqramının həyata keçirilməsini davam etdirir.....	105
Azərbaycan prezidentinin xanımı Mehriban Əliyevanın Romada görüşləri.....	108
Mehriban xanım Əliyeva YUNESKO-nun xoşməramlı səfirlərinin illik iclasında iştirak edəcəkdir.....	110
YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva "Caspian Energy Integration Award - 2005" beynəlxalq mükafatına layiq görülmüşdür.....	112
Parisdə YUNESKO-nun xoşməramlı səfirlərinin illik iclası başlanmışdır.....	114
YUNESKO-nun Baş direktoru xoşməramlı səfir Mehriban xanım Əliyevanı qəbul etmişdir.....	118
YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondunun prezidenti xanım Mehriban Əliyevaya.....	120
YUNESKO-nun xoşməramlı səfirlərinin illik iclası başa çatmışdır.....	122
Azərbaycan prezidentinin xanımı Mehriban Əliyeva Ər-Riyadda muzey-mərkəzdə olmuşdur.....	126
Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın adından Bakıdakı uşaq evlərinə Novruz hədiyyələri paylanmışdır.....	128
Heydər Əliyev adına müasir təhsil kompleksi ilə tanışlıq.....	131
Heydər Əliyev Fondundan uşaq evləri və internet məktəblərinə Novruz sovqatları çatdırılmışdır.....	132
Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu filarmoniyada muğam axşamı təşkil etmişdir.....	133

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva Gürcüstan prezidentinin xanımı Sandra Elizabet Rulofsia görüşmüşdür.....	134
YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva Bakının Nəsimi rayonundakı 23 nömrəli məktəbin 70 illik yubileyində iştirak etmişdir.....	135
Heydər Əliyev Fondunun veb-saytı açılmışdır.....	138
Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva “2004-cü ilin birinci xanımı” mükafatına layiq görülmüşdür.....	139
Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva “Siyasət” jurnalının “2004-cü ilin birinci xanımı” mükafatına layiq görülmüşdür.....	140
Heydər Əliyev Fondu balakanlı əlil uşağa kompüter hədiyyə etdi.....	141
“Qarabağ xanəndələri” albomunun təqdimat mərasimi.....	142
A.Çexovun “Qağayı” pyesi Bakı səhnəsində.....	145
Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Şamaxıda internat məktəblərində olmuşdur.....	146
Ölkəmiz Beynəlxalq Gimnastika Federasiyasının diqqət mərkəzindədir.....	148
Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Bakının Nizami rayonundakı 3 nömrəli xüsusi təhsil məktəbinin açılış mərasimində iştirak etmişdir.....	151

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın konqresə təbrik məktubu oxunmuşdur.....	154
“Heydər Əliyev Fondu” kitabı çapdan çıxmışdır.....	156
Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva Goranboy rayonundakı Rəsul Atakişiyev adına internat məktəbində olmuşdur.....	158
Mehriban Əliyeva xoşməramlı səfirdir.....	159
Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva Bakının Nərimanov rayonundakı Psixonevroloji Uşaq Evində olmuşdur.....	180
Heydər Əliyev Fondunda “Azərbaycan Respublikasında dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların kənar edilməsi (deinstitutionalizasiya) və alternativ qayğı” layihəsinin müzakirəsinə həsr olunmuş dəyirmi masa keçirilmişdir.....	182
Azərbaycan Prezidentinin xanımı Mehriban Əliyevanın Zaqrebədə görüşləri.....	186

“Xoşməramlı səfir” I kitab

Bakı, “ŞƏMS” nəşriyyatı - 2005, 192 səh. + 24 rəngli səh.

Nəşriyyat direktoru: **Şəmsi VƏFADAR**
İcraçı direktor: **Fuad İSGƏNDƏROV**
Məsul redaktorlar: **Səmayə MUSTAFAYEVA,**
tarix elmləri namizədi
Ramidə YAQUBQIZI,
Zabit CAVADOV
Bədii redaktor: **Məsumə HÜSEYNOVA**
Çapa məsul: **Nihad MƏMMƏDOV,**
Mürsəl MUSTAFAYEV
Şəfi ƏHMƏDOV
Kommersiya direktoru:
Kompüter tərtibatçısı:
və texniki redaktor:
Mətni yığdılar: **Rəşad XUDAYAROĞLU**
Şəmsurə HƏSƏNOVA,
Nigar ARİFQIZI
Zaur RƏHMANLI,
Elvin ƏLİKİRAMOĞLU,
Gülnarə MƏMMƏDOVA,
Korrektorlar:

Yığılmağa verilmişdir: 14.06.2005
Çapa imzalanmışdır: 28.06.2005
Kağız formatı: 60x84 1/16
Fiziki çap vərəqi: 21,5
Mətbəə kağızı: № 1
Sifariş: № 22
Sayı: 2000 nüsxə

Ofset üsulu ilə çap olunmuşdur

Bakı, “ŞƏMS” nəşriyyatı, Mətbuat p-r, 24

Telefon: (99412) 438-33-07, (99412) 432-08-22.

